

OCHRONA ŚRODOWISKA

**W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
W LATACH 2004-2006**

INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

90
lat
1918-2008

Redakcja merytoryczna

Ewa Panic-Kentzer, Maria Cybula

pod kierunkiem *Mirosławy Wozikowskiej* – kierownika Wydziału Statystyki Gospodarczej

Opracowanie tablic i redakcja techniczna

Magdalena Miśko i Anna Nakielska

oraz skład komputerowy, Internet i grafika

Adam Mańkowski i Jacek Pruski

pod kierunkiem *Małgorzaty Rybak* – kierownika Wydziału Opracowań Statystycznych i Udostępniania Informacji

ISSN 1898-7788

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła



Przedmowa

„Ochrona środowiska w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2004-2006” jest kolejną publikacją Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy o tematyce ekologicznej.

Opracowując niniejszą publikację staraliśmy się w sposób możliwie najbardziej pełny i przystępny naświetlić złożone aspekty działalności człowieka w środowisku naturalnym.

Publikacja zawiera uwagi metodyczne objaśniające stosowane w niej pojęcia i definicje, krótki opis stanu ochrony środowiska w województwie kujawsko-pomorskim, część tabelaryczną, a także ilustracje graficzne w postaci kolorowych map i wykresów. Dane zgrupowane zostały w siedmiu działach tematycznych charakteryzujących m.in. stan gleby, wód, powietrza, lasów i krajobrazu, działalność służb w tym zakresie oraz aspekty ekonomiczne.

Podstawowym źródłem danych zawartych w niniejszym opracowaniu są badania i sprawozdawczość statystyczna GUS, a także informacje pozyskane ze sprawozdawczości ministerstw, wyniki pomiarów, kontroli, ocen i analiz wykonanych w ramach działalności m.in. takich instytucji jak: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do wzbogacenia treści tej publikacji składam serdeczne podziękowanie. Jednocześnie wyrażam nadzieję, iż opracowanie „Ochrona środowiska...” będzie stanowić cenne źródło informacji o oddziaływaniu człowieka na środowisko, a tym samym przydatne będzie przy podejmowaniu decyzji wpływających na zmniejszenie jego zanieczyszczenia.

DYREKTOR

Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy



Piotr Stolarczyk

Preface

„Environmental protection in Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2004-2006” is the next publication of the Statistical Office in Bydgoszcz of the ecological subject matter. Preparing this publication we tried to explain as fully and communicatively as possible of the complicated aspects of the human activities concerning the natural environment.

This publication includes methodological notes describing used terms and definitions, a short description of the state of environment in kujawsko-pomorskie voivodship, tables and also graphical illustration in the form of colour maps and graphs. The data was grouped into seven thematic chapters characterizing condition of soil, water, air, forests and landscape, activities of services in this scope as well as economic aspects.

The main source of data included in this publication are CSO surveys and reports as well as information from the resort reports, the results of measurements, inspections, evaluation and monitoring carried out under activities of: The Voivodship Inspectorate of Environmental Protection, The Voivodship Sanitary and Epidemiological Service, The Chemistry and Agricultural District Station and The Voivodship Inspectorate of Plant Health and Seed Protection.

I would like to express my gratitude to all persons and institutions which enriched contents of this publication. Simultaneously, I hope the study “Environmental protection...” will be source of information concern human effects on environment and will be useful in making decisions influenced on decrease of pollutants.

DIRECTOR

of the Statistical Office in Bydgoszcz



Piotr Stolarczyk

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Tabl. Table	Str. Page
Przedmowa	Preface	x	3
Uwagi metodyczne	Methodological notes	x	11
Znaki umowne	Symbols	x	24
Ważniejsze skróty	Major abbreviations	x	24
Wyniki badań - synteza	Resume	x	25
 TABLICE		 TABLES	
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska w województwie kujawsko-pomorskim	Major data on condition, hazard and protection of the environment in kujawsko-pomorskie voivodeship	I	31
 I. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY		 I. USE AND PROTECTION OF LAND AND SOIL	
Powierzchnia geodezyjna województwa według kierunków wykorzystania	Geodetic area of voivodeship by land use	1 (2)	34
Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej	Agricultural and forest lands excluded from production	2 (3)	35
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrekultywowane i zagospodarowane	Devastated and degraded lands requiring reclamation and management, reclaimed and managed lands	3 (4)	35
Zagrożenie potencjalne gleb użytkowanych rolniczo erozją wietrzną w 2006 r.	Agricultural land threatened by potential windy erosion in 2006	4 (5)	36
Zagrożenie gruntów rolnych i leśnych erozją wodną powierzchniową w 2006 r.	Agricultural and forest land threatened by water surface erosion in 2006	5 (6)	36
Zagrożenie gruntów rolnych i leśnych erozją wąwozową w 2006 r.	Agricultural and forest land threatened by gully erosion in 2006	6 (7)	36
Pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków	Fires of agricultural cultivations, meadows, rye fields and abandoned fields	7 (8)	37
Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych	Area of reclaimed agricultural land	8 (9)	37
Zużycie nawozów sztucznych i wapniowych (w czystym składniku)	Use of artificial and lime fertilizers (in pure nutrient)	9 (10)	37
Powierzchnia upraw chronionych chemicznie	Area of cultivation chemical protected	10 (11)	38
Kwasowość gleb oraz potrzeby wapnowania w 2006 r.	Acidity of soils and liming needs in 2006	11 (12)	43

		Tabl. Table	Str. Page
I. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY (dok.)	I. USE AND PROTECTION OF LAND AND SOIL (cont.)		
Zawartość składników pokarmowych w glebie w 2006 r.	<i>Abundance of nutrients in soil in 2006</i>	12 (13)	47
Gospodarstwa prowadzące produkcję metodami ekologicznymi oraz przetwórnice ekologiczne	<i>Ecological farms and number of controlled ecological processing plants</i>	13 (14)	51
II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD	II. RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS		
Większe jeziora	<i>Lager lakes</i>	1 (15)	52
Większe rzeki	<i>Lager rivers</i>	2 (16)	52
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru	<i>Water withdrawal for national economy needs and population by sources of withdrawal</i>	3 (17)	52
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<i>Water consumption for national economy needs and population</i>	4 (18)	53
Bilans gospodarowania wodą w przemyśle	<i>Balance of water management in industry</i>	5 (19)	53
Gospodarowanie wodą w zakładach według powiatów	<i>Water management in enterprises by powiats</i>	6 (20)	54
Nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełnianie stawów rybnych	<i>Irrigations in agriculture and forestry and completion of fish-ponds</i>	7 (21)	56
Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieoczyszczane	<i>Purified and non-purified industrial waste water</i>	8 (22)	56
Zakłady według wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	<i>Enterprises by equipment with waste water treatment plants</i>	9 (23)	56
Zanieczyszczenie i ochrona wód w zakładach według powiatów	<i>Pollution and protection of waters in enterprises by powiats</i>	10 (24)	57
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód powierzchniowych lub do ziemi	<i>Industrial and municipal waste water discharged to surface water or ground</i>	11 (25)	59
Gospodarowanie wodą w sieci wodociągowej	<i>Water management in water-supply network</i>	12 (26)	59
Sieć kanalizacyjna	<i>Sewerage</i>	13 (27)	60
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną oczyszczane i nieoczyszczane	<i>Purified and non-purified waste water discharged through sewerage system</i>	14 (28)	60
Oczyszczalnie ścieków	<i>Waste water treatment plants</i>	15 (29)	60
Oczyszczalnie ścieków według powiatów	<i>Waste water treatment plants by powiats</i>	16 (30)	61
Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków według powiatów w 2006 r.	<i>Description of municipal waste water treatment plants by powiats in 2006</i>	17 (31)	62
Ścieki komunalne odprowadzone siecią kanalizacyjną według powiatów	<i>Municipal waste water discharged through sewerage system by powiats</i>	18 (32)	63

	Tabl. Table	Str. Page
II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD (dok.)		
II. RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS (cont.)		
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzonych z komunalnych oczyszczalni według powiatów w 2006 r.	19 (33)	64
<i>Loads of pollutants in waste water discharged from municipal waste water treatment plants by powiats in 2006</i>		
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków	20 (34)	65
<i>Population serviced by sewerage treatment plants</i>		
Stan wyposażenia wsi w niektóre urządzenia i obiekty do ochrony środowiska i gospodarki wodnej	21 (35)	65
<i>State of equipment of villages with some devices and objects to environmental protection and water management</i>		
Stan jakości rzek kontrolowanych w 2006 r.	22 (36)	66
<i>Quality of controlled rivers in 2006</i>		
Stan czystości jezior kontrolowanych w 2006 r.	23 (37)	66
<i>Purity state of lakes controlled in 2006</i>		
III. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA		
III. POLLUTION AND PROTECTION OF AIR		
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego	1 (38)	67
<i>Emission of industrial atmospheric air pollutants</i>		
Emisja zanieczyszczeń powietrza według rodzajów substancji	2 (39)	67
<i>Emission of air pollutants by kind of substances</i>		
Emisja metali ciężkich z zakładów szczególnie uciążliwych	3 (40)	69
<i>Emission of heavy metals from enterprises specially noxious</i>		
Zakłady szczególnie uciążliwe emitujące zanieczyszczenia powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń	4 (41)	69
<i>Enterprises especially noxious, emitting air pollutants by quantity of pollutants emission</i>		
Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających	5 (42)	69
<i>Pollutants stopped and neutralized in purifying devices</i>		
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych według powiatów	6 (43)	70
<i>Emission and reduction of air pollutants from especially noxious enterprises by powiats</i>		
Zanieczyszczenie powietrza w 2006 r.	7 (44)	71
<i>Air pollutants in 2006</i>		
Wyposażenie zakładów w podstawowe urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza	8 (45)	75
<i>Equipment of enterprises with a basic installation to reduction of air pollutants</i>		
Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	9 (46)	75
<i>Emitters in the area of enterprises especially noxious to air purity</i>		
IV. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU. LASY		
IV. NATURE AND LANDSCAPE PROTECTION. FORESTS		
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	1 (47)	76
<i>Legally protected areas possessing unique environmental value</i>		
Obszary chronionego krajobrazu	2 (48)	76
<i>Landscape protected</i>		

		Tabl. Table	Str. Page
IV. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU. LASY (dok.)	IV. NATURE AND LANDSCAPE PROTECTION. FORESTS (cont.)		
Pomniki przyrody	<i>Nature monuments</i>	3 (49)	76
Rezerwy przyrody	<i>Nature reserves</i>	4 (50)	77
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według powiatów w 2006 r.	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value by powiats in 2006</i>	5 (51)	77
Parki krajobrazowe	<i>Scenic parks</i>	6 (52)	78
Obszary „Natura 2000” – obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) i specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)	<i>Area of „Natura 2000” – area of special protection of birds and area of special protection of habitats</i>	7 (53)	78
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	<i>Public and settlement green areas</i>	8 (54)	79
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach i na wsi według powiatów	<i>Public and settlement green areas by powiats</i> ...	9 (55)	79
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach według powiatów	<i>Public and settlement green areas in urban areas by powiats</i>	10 (56)	81
Powierzchnia gruntów leśnych w 2006 r.	<i>Forest land in 2006</i>	11 (57)	82
Lasy prywatne	<i>Private forests</i>	12 (58)	82
Lasy ochronne w zarządzie Lasów Państwowych	<i>Protective forests in the Board of the State Forests</i>	13 (59)	82
Zadrzewienia i pozyskanie drewna (grubizny) z zadrzewień	<i>Plantings and shrups outside the forest and removals (timber)</i>	14 (60)	83
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane w 2006 r.	<i>Renovation, afforestation and other works in 2006</i>	15 (61)	83
Zasoby drzewne na pniu w zarządzie Lasów Państwowych według składu gatunkowego drzewostanów w 2006 r.	<i>Forest stands in the State Forest Farm – the State Forests by species composition in 2006</i>	16 (62)	84
Pozyskanie drewna	<i>Removals</i>	17 (63)	84
Rodzinne ogrody działkowe	<i>Family allotment gardens</i>	18 (64)	84
V. ODPADY	V. WASTES		
Odpady przemysłowe uciążliwe dla środowiska	<i>Industrial waste noxious for environment</i>	1 (65)	85
Odpady wytworzone według rodzajów	<i>Waste generated by types</i>	2 (66)	85
Składowiska odpadów komunalnych	<i>Landfill of municipal waste</i>	3 (67)	85
Odpady wytworzone i nagromadzone według powiatów	<i>Liquid waste collected and neutralized by powiats</i>	4 (68)	86
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe wywiezione przez zakłady oczyszczania według powiatów w 2006 r.	<i>Solid municipal waste and liquid waste disposed by waste treatment plant by powiats in 2006</i>	5 (69)	88

		Tabl. Table	Str. Page
VI. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	VI. INSPECTIVE ACTIVITY AND EVALUATION IN THE SCOPE OF ENVIRONMENT PROTECTION		
Ocena sanitarna ujęć wód powierzchniowych i kąpielisk w 2006 r.	<i>Sanitary evaluation of surface water intakes and baths in 2006</i>	1 (70)	89
Jakość wody dostarczonej ludności do spożycia z wodociągów i studni	<i>Quality of water delivered for population consumption from water supply system and wells</i>	2 (71)	89
Obiekty żywnościowo-żywnieniowe, obiekty produkcji i obrotu przedmiotami użytku kontrolowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną	<i>Alimentary and feed objects, production and movement of durables objects controlled by the State Sanitary Inspectorate services</i>	3 (72)	90
Ocena sanitarna niektórych krajowych środków spożywczych przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz Inspekcję Weterynaryjną	<i>Sanitary evaluation of some domestic foodstuffs by the State Sanitary Inspectorate services and Veterinary Inspection services</i>	4 (73)	90
Działalność służb ochrony środowiska	<i>Activity of environmental protection services</i>	5 (74)	91
VII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	VII. ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENT PROTECTION		
Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną (ceny bieżące)	<i>Investment outlays on environment protection and water management (current prices)</i>	1 (75)	92
Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w powiatach według kierunków inwestowania (ceny bieżące)	<i>Investment outlays on environment protection and water management in powiats by directions of investing (current prices).....</i>	2 (76)	93
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	<i>Tangible effects obtained as an outcome of environment protection and water management investments</i>	3 (77)	95
Fundusze ekologiczne	<i>Ecological funds</i>	4 (78)	96
Wykorzystanie środków pieniężnych Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych	<i>Use of financial resources of Agricultural Land Protection Fund</i>	5 (79)	96
VIII. WAŻNIEJSZE DANE O NIEKTÓRYCH MIASTACH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO	VIII. MAJOR DATA BY SELECTED CITIES OF KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODESHIP		
Ważniejsze dane o miastach na prawach powiatu w 2006 r.	<i>Major data by cities with powiat status in 2006.....</i>	1 (80)	97
Miasta o dużej skali zagrożenia środowiska w 2006 r.	<i>Cities with threatened environment on large scale in 2006</i>	2 (81)	98

		Tabl. Table	Str. Page
IX. WYBRANE DANE WEDŁUG WOJEWÓDZTW	IX. SELECTED DATA BY VOIVODESHIPS		
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych	<i>Emission of pollutants from enterprises specially noxious</i>	1 (82)	99
Gospodarowanie wodą, zanieczyszczenie i ochrona wód w gospodarce narodowej w 2006 r.	<i>Water management, pollution and protection of waters in national economy in 2006</i>	2 (83)	99
Odpady wytworzone i nagromadzone w 2006 r.	<i>Waste generated and accumulated in 2006</i>	3 (84)	100
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach w 2006 r.	<i>Public and settlement green areas in towns in 2006</i>	4 (85)	100

SPIS WYKRESÓW I MAP**LIST OF GRAPHS AND MAPS**

		Str. Page
Podział administracyjny województwa	<i>Administrative division of voivodeship</i>	101
Użytkowanie gruntów ogółem według granic administracyjnych w 2007 r.	<i>Total land use by administrative borders in 2007</i>	102
Zużycie nawozów sztucznych i wapniowych na 1 ha użytków rolnych	<i>Use of artificial and lime fertilizers per 1 ha of agricultural land</i>	102
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2006 r.	<i>Water consumption from water-supply in households in 2006</i>	103
Ścieki z zakładów odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi – ścieki wymagające oczyszczania w 2006 r.	<i>Waste water from enterprises discharged directly to surface waters or ground – waste water requiring treatment in 2006</i>	104
Struktura zanieczyszczeń powietrza w 2006 r.	<i>Structure of air pollutants in 2006</i>	104
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2006 r.	<i>Emission of air pollutants from enterprises specially noxious in 2006</i>	105
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2006 r.	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value in 2006</i>	106
Lesistość w 2006 r.	<i>Forest cover in 2006</i>	107

UWAGI METODYCZNE

WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

Dane o **stanie i zmianach w ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** opracowano na podstawie rocznych wykazów gruntów (od danych za 1997 r.) sporządzanych przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz wojewódzkie wydziały geodezji i gospodarki gruntami. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej. Nowa ewidencja gruntów (Dz.U. Nr 38, z 2001 r., poz. 454) wprowadziła różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich polegające głównie na włączaniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI najniższą.

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty: dla gruntów wyłączonych od 1995 r. w trybie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz.U. Nr 121 z 2004 r., poz. 1266).

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Erozja gleb to proces niszczenia (zmywania, żłobienia, wywiewania) wierzchniej warstwy gleby wywołany siłą wiatru i płynącej wody.

Erozja wietrzna (eoliczna) polega na wywiewaniu odspojonych cząstek gruntu, a następnie ich przemieszczeniu, sortowaniu i osadzeniu.

Erozja wodna polega na zmywaniu i wymywaniu cząstek gleby. W przypadku, gdy niewielki spływ wody po zboczu powoduje jedynie rozbryzgi i splukiwanie odspojonych frakcji gleby, ma miejsce **erozja wodna powierzchniowa**, natomiast gdy przy silnym spływie wody powstają rozmywy o głębokości ponad 2 m mówimy o **erozji wąwozowej**.

Dane na temat **stanu rolnictwa ekologicznego** zostały opracowane na podstawie *wykazów producentów* przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 93, poz. 898) w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie wzoru formularza wykazu producentów podlegających kontroli upoważnionej jednostki certyfikującej (Dz. U. Nr 34, poz. 312).

ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

W dziale zawarto informacje dotyczące: poboru i zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków, a także stan czystości wód powierzchniowych (rzek i jezior).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych kanalizacją** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, mechaniczno-biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Biochemiczne zużycie tlenu (BZT_5) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych. Pięciodniowe dlatego, że procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni.

Chemiczne zużycie tlenu (CHZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszane substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

Ocenę stanu zanieczyszczenia wód wyraża się zaliczeniem punktów poboru próbek do badań w obrębie badanego cieku, jeziora lub sztucznego zbiornika do poszczególnych klas jakości wód powierzchniowych. Określenia jakości wód w rzekach dokonuje się na pod-

stawie badań prowadzonych w punktach pomiarowych rzek, a nie jak do 2003 r., w odniesieniu do badanego odcinka rzeki.

Informację o stanie czystości jezior podano na podstawie wyników badań monitoringowych. Jednym z podstawowych elementów kształtujących jakość wód jeziornych jest ich podatność na wpływy degradacyjne. Określona jest ona na podstawie wskaźników morfometrycznych, hydrograficznych i zlewniowych, które wyznaczają odporność jeziora na czynniki zewnętrzne.

Do miast wyposażonych w wodociąg zaliczono te miasta, w których sieć wodociągowa rozdzielcza (uliczna) wynosiła co najmniej 250 m i równocześnie obsługiwała 5 budynków mieszkalnych, posiadających co najmniej 25 mieszkań, lub 2 źródła uliczne.

Do miast wyposażonych w kanalizację zaliczono te miasta, w których sieć kanalizacyjna (uliczna) ogólnospławna i na ścieki gospodarcze wynosiła co najmniej 250 m, od której prowadzi co najmniej 5 połączeń do budynków mieszkalnych lub do wpustów podwórzowych oraz miasta posiadające sieć na wody opadowe, jeżeli do tej sieci są odprowadzane również ścieki gospodarcze.

Do miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne, przed odprowadzeniem ich do odbiornika, były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, chemicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Jako ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód i do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze, powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodzenia w procesach technologicznych.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Większa ilość ścieków miejskich i wiejskich oczyszczanych od odprowadzonych siecią kanalizacyjną może występować w następujących przypadkach:

- oczyszczalnia otrzymuje ścieki oddzielnym kolektorem z zakładu lub do kolektora zakładowego odprowadzone są ścieki socjalno-bytowe z miast/wsi,
- kolektor zakładowy pełni rolę sieci kanalizacyjnej, lecz nie został przejęty przez jednostki prowadzące działalność wodociągowo-kanalizacyjną,
- ścieki są dowożone do oczyszczalni,
- stosowania metody określania ścieków komunalnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną opartej głównie na odczytach wodomierzy, przyjmując ilość ścieków równą ilości dostarczanej wody i informacjach o ryczałtowych ilościach odprowadzonych ścieków.

Dane o ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary, strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu ochronę przed nadmiernym zanieczyszczeniem, w szczególności stan wyposażenia i efekty eksploatacji zainstalowanych urządzeń do ochrony powietrza.

Przez **zanieczyszczenie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych i gazowych w takich

ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzanie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Dane o emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitatorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych, itp.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych przez dany zakład do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzy i inne.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 260, poz. 2176).

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj. zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100 %. Im bliższa jest 100 %, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

Dane o **emitorach** na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza przedstawiają ilość oraz udział emitorów w ogólnej emisji zorganizowanej, z podziałem według ich wysokości.

Dane dotyczące **emisji metali ciężkich** zostały oszacowane w oparciu o wskaźniki emisji i dane o wielkości produkcji i zużyciu materiałów według poszczególnych rodzajów działalności, zgodnie z systematyką SNAP 97 (europejska systematyka rodzajów działalności zagregowanych w 11 głównych kategoriach) oraz NFR.

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU. LASY

W dziale zawarto statystyczną charakterystykę zagadnień dotyczących obszarów, obiektów, stanu zasobów leśnych, zadrzewień, zieleni miejskiej oraz rodzinnych ogrodów działkowych.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub na mocy uchwały rady gminy.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Uznanie obszaru za rezerwat następuje w drodze rozporządzenia wojewody.

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze rozporządzenia wojewody.

Do **powierzchni gruntów leśnych w rozumieniu ustawy o lasach**, zalicza się grunty:

- 1) o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha:
 - pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
 - przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona);Są to grunty przeznaczone do produkcji lub stanowiące rezerваты przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków;
- 2) związane z gospodarką leśną, zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, itp.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (np. plantacje choinek, poletka łowieckie);
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach, tj. zręby, halizny, płazowiny;
- przewidziane do objęcia ochroną prawną (np. śródleśne oczka wodne, hale, połoniny);
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione (np. zalewiska i zapadliska na obszarze szkód górniczych).

Zręby są to grunty leśne pozbawione drzewostanu w okresie ostatnich 2 lat.

Płazowiny są to grunty leśne pokryte drzewostanem II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie, albo III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie (z wyjątkiem klasy odnowienia i do odnowienia).

Lesistość jest to stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej.

Odnowienie lasu polega na zakładaniu młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego.

Zalesienia polegają na zakładaniu drzewostanów na gruntach pozostających dotychczas poza uprawą leśną (nie zaliczone do powierzchni leśnej).

Grubizna jest to drewno okrągłe wielkowymiarowe i średniowymiarowe. Drewno wielkowymiarowe jest to drewno o średnicy górnej od 14 cm (bez kory) mierzone w pojedynczych sztukach. Drewno średniowymiarowe jest to drewno o średnicy (mierzonej bez kory):

górną od 5 cm wzwyż i dolną do 24 cm – mierzone w pojedynczych sztukach, w sztukach grupowo i w stosach.

Lasy ochronne (lasy szczególnie chronione) to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na spełniane funkcje. Za lasy ochronne mogą być uznane lasy, które ochronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem; powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin; chronią brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła rzek przed zasypaniem; ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków; stanowią drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu; stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej; mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa; są położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców; w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk; w strefie górnej granicy lasów.

Zadrzewienia to produkcyjne i ochronne nasadzenia drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami. Celem ich jest produkcja drewna i użytków niedrzewnych, oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz kształtowanie krajobrazu. Do zadrzewień nie zalicza się: lasów i gruntów leśnych oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych prawomocnymi decyzjami do zalesienia, sadów, plantacji oraz szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach (parki miejskie, lasy komunalne, zieleńce użyteczności publicznej), ogrodów działkowych, nieruchomości otaczających obiekty zabytkowe.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw, itp.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek np. występują alejki z ławkami, place zabaw, itp.

Przez **zieleń uliczną** rozumie się pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

ODPADY

Dane o odpadach za lata 2002-2006 opracowano w oparciu o ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz.U. 2007, Nr 39, poz. 251), która weszła w życie 1 października 2001 r. oraz Katalog odpadów, wprowadzony w życie dnia 1 stycznia 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz.U. 2001, Nr 112, poz. 1206).

Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów, z wyłączeniem odpadów komunalnych lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączeniu nr 1 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, których posiadacz pozbывa się, zamierza się pozbывić lub do ich pozbывcia się jest zobowiązany.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Unieszkodliwienie odpadów polega na poddaniu ich procesom przekształcenia biologicznego, fizycznego lub chemicznego w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska. Do procesów unieszkodliwiania odpadów zalicza się m.in. składowanie na składowiskach, obróbkę w glebie i ziemi, retencję powierzchniową (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach), termiczne przekształcanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach nagromadzonych** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrekultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m. in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA W OCHRONIE ŚRODOWISKA

Dane dotyczące **oceny sanitarnej wodociągów i studni oraz jakości wody pobieranej przez ludność** opracowano w ujęciu zgodnym z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 4 września 2000 r. w sprawie warunków jakim powinna odpowiadać woda do picia i na

potrzeby gospodarcze, woda w kąpieliskach oraz zasad sprawowania kontroli jakości wody przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. Nr 82, poz. 937) oraz z dnia 19 listopada 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. Nr 203, poz. 1718). Ponadto warunki zaopatrzenia w wodę i jakość wody określają: ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858) i rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. Nr 61 poz. 417).

Dane dotyczące oceny **stanu sanitarnego obiektów i jakości** środków spożywczych opracowano na podstawie wyników badań laboratoryjnych w oparciu o analizy, m.in. mikrobiologiczne, chemiczne, i organoleptyczne tych artykułów, prowadzone przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w punktach sprzedaży i Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego w punktach uboju (w zakresie mięsa) na mocy ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia z dnia 25 listopada 1970 r. (Dz.U. Nr 29, poz. 245 z późniejszymi zmianami) oraz z dnia 11 maja 2001 r. (Dz.U. Nr 63, poz. 634 z późniejszymi zmianami).

EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Dane o nakładach na **środki trwale służące ochronie środowiska i ich efektach rzeczowych** od 1999 r. prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska** wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz.U. Nr 25, poz. 218).

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i dezodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych, zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza. Ponadto zaliczono nowe techniki i technologie spalania paliw; modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydanych do powietrza powstających w procesie spalania; niekonwencjonalne źródła energii; dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

Nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego, zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla

kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych, niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych i do ziemi.

Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechanicznego, chemicznego, biologicznego i o podwyższonym usuwaniu biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczeniem ścieków), urządzenia do rolniczego (leśnego) wykorzystania ścieków, do utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, do gromadzenia ścieków, jak również wyposażenie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie jest ono ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków.

Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe; urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków; systemy obiegowego zasilania wodą; zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń pozostających przy transporcie wodnym; tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb oraz ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało i bezodpadowe,
- zbieranie, w tym selektywne odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. metody i sposoby oraz urządzenia, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych, bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podszadania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stanów osadowych dla odpadów w powierzchniowych

warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,

- rekultywacje składowisk, hałd, wysypisk i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrekultywowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działania związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,
- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby i wód podziemnych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu**

zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin. Obejmuje również ochronę wartości estetycznych krajobrazu, jak również ochronę prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m. in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych z gospodarką wodną** zalicza się :

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę; zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie

drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa. Zasady naliczania i uiszczania opłat określa ustawa „Prawo Ochrony Środowiska” z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.).

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzane za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy – prawo geologiczne i górnicze – oraz z opłat za wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, a także z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącem naruszeniem jej warunków – art. 128 prawa geologicznego i górniczego oraz innych wpływów (m. innymi za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwroty niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskane pożyczki).

Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 marca 1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami). Dochodami Funduszu są: należności i opłaty związane z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji, opłaty z tytułu niewykonania obowiązku zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby, opłaty podwyższone za nieterminową rekultywację gruntów zdewastowanych, a także darowizny i inne dochody.

Fundusz dzieli się na terenowy i centralny. Środkami funduszu terenowego (80% dochodu) dysponuje samorząd województwa, a środkami funduszu centralnego, tworzonego z 20% dochodów – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Uwaga. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	– zjawisko nie występuje.
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka	(·)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	(x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
„W tym”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	–	tysiąc
µg	–	mikrogram
g	–	gram
kg	–	kilogram
t	–	tona
m	–	metr
m ²	–	metr kwadratowy
ha	–	hektar
km ²	–	kilometr kwadratowy
m ³	–	metr sześcienny
dam ³	–	dekametr sześcienny
hm ³	–	hektometr sześcienny
szt	–	sztuka

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Ogólna powierzchnia geodezyjna województwa kujawsko-pomorskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2007 r. wynosiła 1797,2 tys. ha, tj. 5,7 % ogólnej powierzchni Kraju. W strukturze gruntów dominowały użytki rolne – 1184,9 tys. ha (65,9 %) i grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 433,9 tys. ha (24,1 %). Grunty pod wodami obejmowały powierzchnię 46,7 tys. ha (2,6 % powierzchni ogólnej województwa), a grunty zabudowane i zurbanizowane – 78,9 tys. ha, co stanowiło 4,4 % powierzchni ogólnej.

W okresie od 1 stycznia 2004 r. do 1 stycznia 2007 r. zmniejszyła się m.in. powierzchnia użytków rolnych (o 6,2 tys. ha) oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 0,5 tys. ha); natomiast zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych zadrzewionych i zakrzewionych (o 8,8 tys. ha) oraz użytków ekologicznych (o 0,7 tys. ha). Użytki rolne (wg stanu z 1 I 2007 r.) w 84,0 % były gruntami ornymi, 11,6 % stanowiły łąki i pastwiska trwałe, a 1,5 % to sady.

W 2006 r. powierzchnia użytków rolnych wyłączonych na cele nierolnicze w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła 103 ha i były to głównie grunty III klasy bonitacyjnej – 93,2 %. Z produkcji leśnej wyłączono natomiast 39 ha gruntów leśnych. Grunty rolne wyłączone zostały przeznaczone głównie na cele przemysłowe – 65,1 % oraz osiedlowe – 24,3 %. W porównaniu z 2000 r. odnotowano ponad 3-krotne zwiększenie powierzchni gruntów rolnych wyłączonych na cele nierolnicze. Natomiast w odniesieniu do roku poprzedniego wyłączono o 114,6 % więcej gruntów rolnych i o 178,6 % gruntów leśnych.

W końcu 2006 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania wyniosła 4,4 tys. ha (6,8 % gruntów wyłączonych w Kraju), w tym 99,0 % to grunty zdewastowane, które utraciły całkowicie wartości użytkowe. Od 2000 r. powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji utrzymuje się na podobnym poziomie. W ciągu roku rekultywacji poddano 18 ha gruntów (w tym 5 ha na cele rolnicze i 4 ha na cele leśne), a zagospodarowano 4 ha gruntów, które w całości przeznaczono na cele rolnicze.

WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Woda to jeden z ważniejszych komponentów środowiska naturalnego potrzebnych do życia i działalności gospodarczej człowieka. Na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2006 r. pobrano 246,5 hm³ wody (2,1 % poboru wody w Kraju), w tym 30,3 % na cele produkcyjne, a 49,0 % na eksploatację sieci wodociągowej, a do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełnianie stawów rybnych 20,7 %.

Pobór wody był o 4,6% niższy niż w 2000 r., ale o 2,3% wyższy niż w ub. roku.

Największy pobór wody zanotowano:

- w powiecie inowrocławskim – 12,9 % poboru wody w województwie (w tym 70,8 % na cele przemysłowe);
- w Bydgoszczy – 12,8 % poboru (wobec 33,0 %);
- w powiecie nakielskim – 12,6 % poboru (wobec 0,3 %);
- w powiecie świeckim – 12,0 % poboru (wobec 79,3 %).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2006 r. wyniosło 213,6 hm³ (86,6 % poboru wody) i podobnie jak w przypadku poboru, obniżyło się w stosunku do 2000 r. – o 8,6 %, a wzrosło w stosunku do ub. roku – o 1,7 %, stanowiąc 1,9 % zużycia wody w Polsce. Największe zużycie, analogicznie jak w przypadku poboru wody, zanotowano w powiatach: inowrocławskim, nakielskim (większość do nawodnień w rolnictwie), świeckim oraz w Bydgoszczy.

W 2006 r. **ilość ścieków** przemysłowych i komunalnych odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi wyniosła 117,4 hm³, w tym 114,0 hm³ (97,1 %) wymagało oczyszczania. Stanowiło to 5,4 % wszystkich ścieków wymagających oczyszczania w Polsce. W 2006 r. ilość ścieków wymagających oczyszczania zmalała o 17,2 % w stosunku do 2000 r., natomiast w odniesieniu do ub. roku – wzrosła o 1,6 % (w Polsce odpowiednio: spadek o 14,9 % i wzrost o 0,6 %).

Powiaty wytwarzające najwięcej ścieków wymagających oczyszczania to: inowrocławski – 20,4 % udziału i świecki – 18,3 %, oraz miasta na prawach powiatu: Bydgoszcz – 17,5 % i Toruń – 11,0 %. Są to jednocześnie powiaty, w których ścieki wymagające oczyszczania są oczyszczane w największym stopniu oraz największy odsetek ludności korzysta z oczyszczalni ścieków. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w 2006 r. zostały poddane procesowi oczyszczania w 58 oczyszczalniach przemysłowych i w 132 oczyszczalniach komunalnych.

Na koniec 2006 r. w województwie kujawsko-pomorskim 66,3 % ludności korzystało z oczyszczalni ścieków. W stosunku do 2000 r. wskaźnik ten wzrósł o 27,9 pkt procentowego, a do ub. roku – o 3,1 pkt procentowego.

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

W 2006 r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego działało 91 **zakładów szczególnie uciążliwych** dla czystości powietrza (w 2000 r. było ich 95). Większość z tych zakładów, tj. 73,6 %, posiadała urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, ale zaledwie 14,3 % z nich wyposażonych było w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych.

W 2006 r. zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały łącznie 5,5 tys. ton **pyłowych zanieczyszczeń powietrza** (5,4 % w skali Kraju) pochodzących głównie ze spalania paliw (prawie 75,0 % ogólnej emisji pyłów). Było to o 61,4 % mniej niż w 2000 r. i o 22,8 % mniej niż w ub. roku.

Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych zanotowano w 3 miastach na prawach powiatu (Bydgoszczy, Włocławku, Toruniu) oraz w powiecie inowrocławskim, tj. łącznie 71,3 % ogólnej emisji pyłów.

Emisja **zanieczyszczeń gazowych** w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła w tym czasie 7703,3 tys. ton, co stanowiło 3,4 % emisji krajowej. Wśród zanieczyszczeń gazowych dominowały: dwutlenek węgla (CO₂) i dwutlenek siarki (SO₂) stanowiące łącznie 99,6 % ogólnej emisji gazów.

Największe ilości gazów łącznie z dwutlenkiem węgla wyemitowały w 2006 r. zakłady zlokalizowane w 2 miastach na prawach powiatu (Bydgoszczy, Włocławku) oraz w 2 powiatach: inowrocławskim i żnińskim, tj. łącznie 79,1 % emisji gazów w województwie.

Zanieczyszczenia powietrza wytworzone przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w 98,8 % przypadku pyłów i w 24,3 % (bez dwutlenku węgla) gazów, zostały zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń. W 2006 r. zatrzymano 450,8 tys. ton pyłów i 20,7 tys. ton gazów.

Najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych odnotowano w powiecie żnińskim (99,8 %) i inowrocławskim (99,5 %). Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) był wyższy od średniego w województwie w miastach: Toruniu (60,9 %), Włocławku (41,6 %) oraz w powiecie toruńskim (34,9 %); w przypadku zanieczyszczeń pyłowych od 2000 r. (97,2 %) wskaźnik ten uległ zwiększeniu o 1,4 pkt procentowego. W przypadku zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wskaźnik obniżył się z 26,7 % w 2000 r. do 24,3 % na koniec 2006 r.

Okolo 30 % zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2006 r. to zakłady nie posiadające wyników pomiarów emisji pyłów, a 24 % to zakłady nie posiadające wyników pomiarów gazów.

ODPADY

Według stanu na koniec 2006 r. w województwie kujawsko-pomorskim na składowiskach zakładów pracy nagromadzono 21884,3 tys. ton odpadów uciążliwych dla środowiska (z wyłączeniem komunalnych), co stanowiło ponad 1,3 % odpadów krajowych. W latach 2000-2006 **ilość odpadów** dotychczas składowanych (nagromadzonych) zmniejszyła się o ponad 30 %.

W 2006 r. zakłady wytworzyły 2088,6 tys. ton odpadów, tj. mniej zarówno w stosunku do 2000 r., jak i do 2005 r. odpowiednio o: 32,6 % i o 33,7 %. Odpady poddane odzyskowi stanowiły 76,5 % wszystkich odpadów wytworzonych w ciągu roku. Unieszkodliwiono 18,7 % wytworzonych odpadów głównie poprzez ich składowanie na terenach własnych zakładów, a także na terenach obcych; 4,8 % tych odpadów magazynowano czasowo. Ilość odpadów przypadająca średnio na 1 km² zmniejszyła się z 175,3 ton w 2005 r. do 116,2 ton w 2006 r.

Powierzchnia składowania odpadów niezrekultywowana (według stanu na koniec 2006 r.) wynosiła 297,1 ha i w porównaniu z 2000 r. zmniejszyła się o 31,2 %. Obszarami o największej koncentracji odpadów były powiaty: inowrocławski, świecki, a także miasto na prawach powiatu Bydgoszcz, na które przypadało łącznie 97,3 % wszystkich odpadów dotychczas składowanych w województwie.

Najwięcej niezrekultywowanych terenów składowania odpadów w 2006 r. znajdowało się w powiatach: inowrocławskim (160,9 ha), świeckim (37,4 ha) oraz w miastach na prawach powiatu: w Bydgoszczy (24,6 ha) i we Włocławku (24,4 ha).

Źródłem powstawania odpadów obok, działalności produkcyjnej, jest także działalność bytowo-gospodarcza człowieka. Ilość **odpadów komunalnych** wytworzonych w ciągu roku systematycznie wzrasta. W 2006 r. zebrano 482,1 tys. ton odpadów stałych oraz wywieziono 1102,4 dam³ nieczystości ciekłych. Z ogólnej ilości zebranych odpadów komunalnych 363,3 tys. ton pochodziło z gospodarstw domowych. Na 1 mieszkańca województwa kujawsko-pomorskiego w 2006 r. przypadało przeciętnie 233,3 kg zebranych odpadów komunalnych.

W 2006 r. selektywnie zebrano zaledwie 4,4 % odpadów komunalnych. Odpady wysegregowane z masy zebranych odpadów zmieszanych stanowiły 4,8 %. Niewielki odsetek odpadów (ok. 2,9 %) został unieszkodliwiony metodą biologiczną. Deponowanie na składowiskach było nadal podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi. W 2006 r. około 92,3 % zebranych odpadów trafiło na kontrolowane składowiska. Na koniec roku zarejestrowano 82 czynne kontrolowane składowiska, które zajmowały powierzchnię 237,6 ha.

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU. LASY

W 2006 r. w województwie kujawsko-pomorskim **obszary prawnie chronione** zajmowały łącznie 581,6 tys. ha, co stanowiło 32,4 % powierzchni ogólnej województwa oraz 5,8 % chronionej powierzchni Polski. Największy udział w powierzchni terenów objętych ochroną przypadła na obszary chronionego krajobrazu (57,5 % powierzchni chronionej województwa). Zajmowały one powierzchnię 334,3 tys. ha (45 obiektów). Największa koncentracja obszarów prawnie chronionych miała miejsce w powiatach: świeckim (70,9 tys. ha), tucholskim (69,2 tys. ha), sępoleńskim (61,4 tys. ha), brodnickim (57,3 tys. ha) i bydgoskim (57,2 tys. ha) – łącznie 61,8 % powierzchni obszarów chronionych w województwie.

W województwie kujawsko-pomorskim w końcu 2006 r. **ochroną rezerwatową** objętych było 95 obiektów o łącznej powierzchni 17,8 tys. ha. W latach 2000-2006 powierzchnia rezerwatów wzrosła o 1603,8 ha, czyli prawie o 10 %. Najliczniejsze w województwie były rezerваты leśne (48 obiektów) o łącznej powierzchni 2,3 tys. ha, chroniące ekosystemy leśne. Największą powierzchnię zajmowały rezerваты krajobrazowe (5 obiektów) – o łącznej powierzchni 12,6 tys. ha.

Parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu są terenami chronionymi ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz pełnią funkcję rekreacyjno-wypoczynkową. W województwie kujawsko-pomorskim w 2006 r. powierzchnia parków krajobrazowych (bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody) wynosiła 215,0 tys. ha (37,0 % powierzchni chronionej). W porównaniu do 2000 r. powierzchnia parków krajobrazowych zwiększyła się o 21,6 tys. ha. Największym pod względem powierzchni (łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parku) jest Krajeński Park Krajobrazowy (73,9 tys. ha). Na obszarze parków krajobrazowych lasy stanowiły 39,6 % powierzchni, natomiast użytki rolne – 50,5 %.

Jedną z form ochrony przyrody są **pomniki przyrody**. W 2006 r. tą formą ochrony objęto 2109 cennych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej, przede wszystkim pojedynczych drzew, które stanowiły 59,4 % ogółu pomników. Od 2000 r. przybyło 401 pomników przyrody, w tym 362 pojedyncze drzewa. Najwięcej pomników przyrody zarejestrowano na terenach powiatów: świeckiego (265), grudziądzkiego (207) oraz tucholskiego i bydgoskiego (po 197). Ponadto na terenie województwa wyodrębniono:

- 13 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych – 7,5 tys. ha,
- 1859 użytków ekologicznych – 6,9 tys. ha,
- 1 stanowisko dokumentacyjne – 93,5 ha.

Przeciętnie na 1 mieszkańca w województwie przypadało 2815 m² powierzchni prawnie chronionej (w Polsce – 2634 m²) oraz 15,7 m² powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (w Polsce – 14,0 m²). Spośród wszystkich gmin województwa, powierzchnia gminy Kęsowo oraz miast: Chełmno i Ciechocinek są w całości obszarem prawnie chronionym.

Grunty leśne w woj. kujawsko-pomorskim wg stanu w końcu 2006 r. zajmowały obszar 426,5 tys. ha i koncentrowały 4,6 % ogółu gruntów leśnych w Kraju. Ich powierzchnia zwiększyła się nieznacznie zarówno w porównaniu z końcem 2000 r., jak również w stosunku do końca 2005 r. (odpowiednio: o 3,2 % i o 0,2 %). Powierzchnia lasów wyniosła 416,6 tys. ha i stanowiła prawie 98 % gruntów leśnych województwa. W 88 % lasy były własnością Lasów Państwowych. Wskaźnik lesistości ukształtował się na poziomie 23,2 %.

Lasy w większości skoncentrowane były w powiatach: bydgoskim (56,7 tys. ha), świeckim (52,0 tys. ha), tucholskim (51,9 tys. ha) i toruńskim (41,8 tys. ha) zajmując łącznie prawie 49 % powierzchni lasów w województwie. **Wskaźnik lesistości** najwyższy był w powiatach: bydgoskim (40,6 %), tucholskim (48,3 %), świeckim (35,3 %) i toruńskim (34,0 %), natomiast najniższy w powiecie radziejowskim (4,7 %).

Struktura gatunkowa lasów województwa kujawsko-pomorskiego w zarządzie Lasów Państwowych była mało zróżnicowana. W 2006 r. dominującym gatunkiem wśród drzewostanów były drzewa iglaste z przewagą sosny i modrzewia (88,0 %).

WYDATKI INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ

Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska wymaga nakładów na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2006 r. wydatki inwestycyjne poniesione na **ochronę środowiska** w województwie kujawsko-pomorskim wyniosły 317,1 mln zł i były to o 19,7 % mniej niż w 2000 r. oraz o 31,4 % mniej niż przed rokiem. Wydatki te stanowiły 4,6 % nakładów na ochronę środowiska w Kraju (w 2005 r. – 7,7 %) i 5,1 % ogółu wydatków inwestycyjnych w województwie. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 69,4 %, w tym na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe – 53,3 % (przed rokiem odpowiednio: 42,6 % i 29,2 %). Na gospodarkę odpadami poniesiono 13,4 % nakładów inwestycyjnych (wobec 49,2 % w 2005 r.), a na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 12,8 % (wobec 5,6 %).

Wydatki inwestycyjne poniesione na **gospodarkę wodną** w 2006 r. wyniosły 119,8 mln zł (o 101,0 % więcej niż przed rokiem) i stanowiły 6,0 % krajowych nakładów inwestycyjnych na ten cel i 1,9 % ogółu wydatków inwestycyjnych w województwie kujawsko-pomorskim. Najwięcej środków przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody – 47,4 % wydatków oraz na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 40,5 % (w 2005 r. analogicznie: 50,8 % i 43,5 %). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa kujawsko-pomorskiego wydatki na ochronę środowiska w 2006 r. wyniosły 153 zł, a na gospodarkę wodną – 58 zł.

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania w 2006 r. do użytku inwestycji ochronny środowiska i gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim to m.in.:

- sieć wodociągowa (o długości 480,5 km),
- sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki (o długości 329,1 km),
- ujęcia wodne (o wydajności 7426 m³/dobę),
- stacje uzdatniania wody (o wydajności 5395 m³/dobę),
- 818 indywidualnych oczyszczalni ścieków (o łącznej wydajności 1062 m³/dobę),
- urządzenia do unieszkodliwiania odpadów (o wydajności 200,2 tys. ton/rok).

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEBA			
Powierzchnia ogólna województwa ^a w tys. ha	1797,0	1797,0	1797,2
w tym:			
użytki rolne	1191,1	1188,1	1186,4
lasy i zadrzewienia	425,1	430,5	433,0
wody	47,0	46,6	46,5
użytki kopalne	0,6	0,6	0,6
tereny komunikacyjne	51,6	48,7	48,1
nieużytki	43,6	43,5	43,1
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania ^b w ha	4434	4423	4442
Grunty w ha w ciągu roku:			
zrekultywowane	9	12	18
zagospodarowane	–	6	4
Zużycie nawozów sztucznych (w czystym składniku) w kg na 1 ha użytków rolnych ^c	132,5	132,5	182,3
WARUNKI DEMOGRAFICZNE			
Ludność ^b	2068258	2068253	2066371
miasta	1276853	1272615	1267250
w %	61,7	61,5	61,3
wieś	791405	795638	799121
w %	38,3	38,5	38,7
z liczby ogółem kobiety	1069310	1069577	1069096
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej ^b	115	115	115
Ludność w wieku ^b :			
przedprodukcyjnym	453662	441718	431113
produkcyjnym	1318776	1329325	1331439
poprodukcyjnym	295820	297210	303819
Małżeństwa na 1000 ludności	5,0	5,6	6,2
Rozwody na 1000 ludności	1,7	2,1	2,1
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,7	9,9	10,2
Zgony na 1000 ludności	9,2	9,4	9,5
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,5	0,5	0,7
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,4	6,7	5,7
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:			
mężczyźni	70,58	70,59	70,63
kobiety	78,66	79,10	79,25

a Według ewidencji geodezyjnej; stan w dniu 1 I. b Stan w dniu 31 XII. c W roku gospodarczym.

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD			
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej w hm ³	236,4	240,9	246,5
na cele:			
produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem)	73,3	73,1	74,7
nawodnienia w rolnictwie, leśnictwie oraz uzupełnianie stawów rybnych	48,1	51,2	51,0
eksploatacji sieci wodociągowej ^a	115,0	116,6	120,8
Miasta ^b	52	52	52
obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	45	46	49
w tym:			
biologiczne	29	29	30
z podwyższonym biogenem	16	17	18
nieobsługiwane przez oczyszczalnie	7	6	3
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w tys.	1245,2	1306,3	1370,5
w % ludności ogółem	60,2	63,2	66,3
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód powierzchniowych w hm ³	116,3	116,3	117,4
wody chłodnicze (umownie czyste).....	4,4	4,0	3,3
ścieki wymagające oczyszczenia	111,9	112,2	114,0
oczyszczane	109,2	110,2	114,1
mechanicznie	20,0	20,4	19,8
chemicznie	1,7	1,2	1,5
biologicznie	33,0	35,2	37,3
z podwyższonym biogenem	54,5	53,3	55,5
nieoczyszczane	2,7	2,1	–
ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA			
Zakłady szczególnie uciążliwe ^b	92	91	91
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:			
pyłowych	71	70	67
gazowych	12	15	13
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² w tonach:			
pyłów	0,4	0,4	0,3
gazów (bez dwutlenku węgla).....	3,6	3,5	3,6
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w tys. ton:			
pyłowe	434,8	497,4	450,8
gazowe	13,9	23,2	20,7

a Pobór wód na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. **b** Stan w dniu 31 XII.

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ			
Obszary prawnie chronione ^a w ha	581530,0	581507,4	581616,0
w % powierzchni ogółem	32,4	32,4	32,4
na 1 mieszkańca w m ²	2812	2812	2815
Rezerваты przyrody ^b w ha	17375,3	17478,1	17755,8
Parki krajobrazowe ^{bc} w ha	215146,1	215043,0	215043,0
Obszary chronionego krajobrazu ^c w ha	334490,4	334488,5	334295,5
Pomniki przyrody – obiekty ^a	2009	2068	2109
Parki spacerowo-wypoczynkowe ^a			
liczba obiektów	91	94	94
w tys. ha	1,4	1,5	1,5
Zieleńce ^a			
liczba obiektów	546	552	552
w tys. ha	0,5	0,5	0,5
ODPADY^d			
Odpady wytworzone w ciągu roku na 1 km ² w tonach	141,9	175,3	116,2
w tym w % wytworzonych:			
poddane odzyskowi	73,2	68,9	76,5
unieszkodliwione	15,7	14,9	18,7
w tym składowane ^e	13,4	12,9	15,7
Tereny składowania odpadów w ha			
niezrekultywowane ^f	319,7	315,8	297,1
zrekultywowane w ciągu roku	7,6	3,0	15,4
NAKŁADY I EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ			
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) w mln zł na:			
ochronę środowiska	275,3	462,0	317,1
gospodarkę wodną	85,4	59,6	119,8
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska			
– przepustowość oczyszczalni ścieków w m ³ /dobę	4744	6247	909
Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej			
– wydajność ujęć wodnych ^g w tys. m ³ /dobę	14,1	2,5	7,4

a Stan w dniu 31 XII. **b** Bez otuliny. **c** Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. **d** Z wyłączeniem odpadów komunalnych. **e** Na składowiskach własnych i innych. **f** Stan w końcu roku. **g** Bez ujęć w energetyce zawodowej.

I. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

TABL. 1 (2). **POWIERZCHNIA GEODEZYJNA WOJEWÓDZTWA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
	w hektarach	
OGÓLEM	1797168	1797168
Użytki rolne	1186399	1184943
grunty orne	994488	995798
sady	17829	17227
łąki trwałe	87919	87063
pastwiska trwałe	51216	50217
grunty rolne zabudowane	23571	23434
grunty pod stawami	1769	1768
rowy	9607	9436
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	432999	433920
lasy	422630	423710
grunty zadrzewione i zakrzewione	10369	10210
Grunty pod wodami	46509	46684
powierzchniowymi płynącymi	39569	41315
powierzchniowymi stojącymi	6940	5369
Grunty zabudowane i zurbanizowane	78431	78927
mieszaniowe	14246	14522
przemysłowe	5496	5662
inne zabudowane	4603	4890
zurbanizowane niezabudowane	2315	2432
rekreacji i wypoczynku	3187	3192
użytki kopalne	500	502
tereny: komunikacyjne	48084	47727
drogi	41262	40929
kolejowe	6401	6380
inne	421	418
Użytki ekologiczne	4206	4634
Tereny różne	5554	5396
Nieuzytki	43070	42664

U w a g a : Dane według nowej ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454).

Ź r ó d ł o : dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 2 (3). GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE Z PRODUKCJI ROLNICZEJ I LEŚNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w hektarach		
OGÓŁEM	46	62	142
grunty: rolne	37	48	103
leśne	9	14	39
Kierunki wyłączenia:			
tereny: komunikacyjne	6	13	3
osiedlowe	19	20	26
przemysłowe	4	11	103
użytki kopalne	8	9	4
inne	8	9	7

Źródło: dane o wyłączonych gruntach rolnych – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a w zakresie gruntów leśnych – Ministerstwo Środowiska.

TABL. 3 (4). GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w hektarach		
Grunty wymagające rekultywacji	4434	4423	4442
zdewastowane	4416	4408	4397
zdegradowane	18	15	45
Grunty w ciągu roku:			
zrekultywowane	9	12	18
w tym na cele: rolnicze	5	–	5
leśne	4	6	4
zagospodarowane	–	6	4
w tym na cele: rolnicze	–	–	4
leśne	–	4	–

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 4 (5). ZAGROŻENIE POTENCJALNE GLEB UŻYTKOWANYCH ROLNICZO EROZJĄ WIETRZNĄ W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem powierzchnia zagrożona		Według stopnia zagrożenia					
			ślaba	średnia	silna	ślaba	średnia	silna
	w km ²	w % powierzchni ogólnej	w km ²			w % powierzchni ogólnej		
Polska	86332	27,6	54203	29137	2992	17,3	9,3	1,0
Województwo	6156	34,3	4249	1891	16	23,6	10,5	0,1

Źródło: dane Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa.

TABL. 5 (6). ZAGROŻENIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH EROZJĄ WODNĄ POWIERZCHNIOWĄ W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem powierzchnia zagrożona		Według stopnia zagrożenia					
			ślaba	średnia	silna	ślaba	średnia	silna
	w km ²	w % powierzchni ogólnej	w km ²			w % powierzchni ogólnej		
Polska	89074,9	28,5	43019,4	34455,0	11600,5	13,8	11,0	3,7
Województwo	5141,9	28,6	2636,5	2444,8	60,6	14,7	13,6	0,3

Źródło: dane Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa.

TABL. 6 (7). ZAGROŻENIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH EROZJĄ WĄWOZOWĄ W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem powierzchnia zagrożona		Według stopnia zagrożenia							
			ślaba	średnia	silna	bardzo silna	ślaba	średnia	silna	bardzo silna
	w km ²	w % powierzchni ogólnej	w km ²				w % powierzchni ogólnej			
Polska	54748,5	17,5	32731,9	13295,2	7504,3	1217,1	10,5	4,3	2,4	0,4
Województwo	2624,9	14,6	2319,6	218,4	86,9	–	12,9	1,2	0,5	x

Źródło: dane Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa.

TABL. 7 (8). **POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RZYSK I NIEUŻYTKÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba pożarów		Powierzchnia pożarów w ha	
		upraw rolnych, łąk i rżysk	nieużytków	upraw rolnych, łąk i rżysk	nieużytków
	a – 2004 r.				
	b – 2005 r.				
	c – 2006 r.				
Polska	a	6771	22543	8705	30626
	b	7635	27991	8314	27835
	c	20875	5909	17999	10999
Województwo	a	399	479	462	475
	b	769	390	888	242
	c	346	384	247	648

a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

TABL. 8 (9). **POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
OGÓŁEM w tys. ha	466,7	466,7	462,1
w % ogólnej powierzchni użytków rolnych	44,4	44,6	44,3
Grunty orne w tys. ha	392,0	392,0	389,7
w tym: zdrenowane	346,9	346,9	346,9
nawadniane	3,6	3,5	4,1
Łąki i pastwiska w tys. ha	74,7	74,7	72,4
w tym: zdrenowane	7,3	7,3	7,3
nawadniane	7,9	7,9	7,8
zagoszparowane	71,1	71,1	x

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 9 (10). **ZUŻYCIENIA NAWOZÓW SZTUCZNYCH I WAPNIOWYCH (w czystym składniku)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003/2004	2004/2005	2005/2006
W TONACH			
Nawozy sztuczne (NPK)	139278	138315	189292
azotowe (N)	89875	88986	102279
fosforowe (P ₂ O ₅)	19940	20384	39218
potasowe (K ₂ O)	29463	28945	47795
Nawozy wapniowe (CaO) ^a	82909	93358	68515
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg			
Nawozy sztuczne (NPK)	132,5	132,3	182,3
azotowe (N)	85,5	85,1	98,5
fosforowe (P ₂ O ₅)	19,0	19,5	37,7
potasowe (K ₂ O)	28,0	27,7	46,1
Nawozy wapniowe (CaO) ^a	78,9	89,3	66,1

a Przeważnie w postaci wapna palonego, łącznie z wapnem defekacyjnym.

TABL. 10 (11). POWIERZCHNIA UPRAW CHRONIONYCH CHEMICZNIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo			Oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa					
				Brodnica			Bydgoszcz		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	w hektarach								
Obsiew zaprawionymi nasionami:									
zbóż	569957	550339	584888	24444	24350	31084	31891	25492	30667
innych upraw	182910	168103	192448	9902	9503	13251	10472	10877	10921
Chemiczne zwalczanie chwastów w:									
zbożach	538513	541119	590245	36883	34268	37354	30804	29740	28844
ziemniakach	17961	19194	27050	1939	2266	2280	251	285	246
burakach	53145	52671	51194	1546	1669	1644	816	833	751
rzepaku i rzepiku	45243	42136	53587	1859	1873	1906	4783	5537	6004
kukurydzy	43503	44693	45098	3868	3868	3864	3933	3710	3665
motylkowych	8156	14347	6888	461	2288	1953	1078	708	668
warzywach	12302	12716	13046	470	610	339	350	324	371
truskawkach	1161	1123	1405	130	51	144	305	266	290
drzewach i krzewach owocowych	5100	5056	6582	404	147	451	599	523	529
Zwalczanie:									
chorób zbóż w okresie wegetacji	243103	286470	346716	11549	16864	24627	17758	14870	14680
szkodników zbóż	133478	73071	82574	5199	4468	13148	6661	5311	4982
zarazy ziemniaka na ziemniakach	28106	25305	26760	2756	2788	2803	712	516	583
stonki ziemniaczanej na ziemniakach	33916	29875	29404	2858	2778	2849	801	694	671
chorób i szkodników w burakach	39348	30413	30970	1466	1620	1440	514	558	549
chorób rzepaku i rzepiku	28000	27396	28508	1740	1874	1869	4336	4795	4852
szkodników rzepaku i rzepiku	48128	42566	53454	1859	1906	1902	4984	5708	6053
chorób roślin motylkowych	1046	3065	1931	133	867	777	39	69	71
szkodników w motylkowych	5039	8143	2393	387	1612	437	142	147	202
chorób warzyw	9974	8826	10201	590	481	327	184	206	218
szkodników w warzywach	8328	7927	8240	513	593	507	184	211	284
chorób i szkodników w truskawkach	1369	1287	1568	179	156	183	303	266	297
chorób drzew i krzewów owocowych	5987	6568	7381	404	261	520	1201	1221	1278
szkodników drzew i krzewów owo- cowych	5879	6583	6871	420	253	480	1201	1221	1278
Zapobieganie wyleganiu zbóż	159508	179571	203242	4873	9804	15162	6471	6727	6688
Inne zabiegi ochrony roślin	15846	16069	13129	19	42	-	-	140	116

TABL. 10 (11). POWIERZCHNIA UPRAW CHRONIONYCH CHEMICZNIE (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa								
	Chełmno			Grudziądz			Inowrocław ^a		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	w hektarach								
Obsiew zaprawionymi nasionami:									
zbóż	25591	25784	26601	29909	31286	26549	81950	82100	83567
innych upraw	11325	10403	12319	11462	12160	10486	23429	19600	20876
Chemiczne zwalczanie chwastów w:									
zbożach	26020	26232	25128	29471	29675	30222	81150	82900	83850
ziemniakach	1030	928	1469	503	510	707	1420	1240	1450
burakach	2770	3059	2626	2330	2327	2363	10150	10100	9200
rzepaku i rzepiku	4192	3654	5442	7012	7256	7412	3200	4150	4590
kukurydzy	1800	1436	1669	680	1689	1650	2120	2950	2730
motylkowych	297	166	79	798	211	119	1350	980	765
warzywach	939	481	1142	305	310	382	4020	4320	4350
truskawkach	49	88	80	–	–	9	100	90	75
drzewach i krzewach owocowych	30	59	50	–	–	124	680	620	605
Zwalczanie:									
chorób zbóż w okresie wegetacji	16527	17952	17343	16957	21134	14457	30240	32680	54990
szkodników zbóż	14157	3866	3280	12671	12483	7205	1130	2400	1890
zarazy ziemniaka na ziemniakach	1701	1498	1618	965	921	942	2275	1360	1305
stonki ziemniaczanej na ziemniakach	1896	1843	1258	1044	1057	1020	3960	2980	2880
chorób i szkodników w burakach	1859	1915	1351	1919	1756	1770	4320	3560	1980
chorób rzepaku i rzepiku	2633	2993	4325	5774	6427	5852	120	290	450
szkodników rzepaku i rzepiku	4688	4037	6176	7182	6886	7247	4660	5050	4765
chorób roślin motylkowych	27	10	10	–	–	–	350	420	360
szkodników w motylkowych	243	210	69	300	129	15	960	560	595
chorób warzyw	599	773	954	308	86	258	3160	2480	3670
szkodników w warzywach	979	814	1120	262	155	362	2300	1760	1955
chorób i szkodników w truskawkach	78	70	80	9	5	9	105	100	80
chorób drzew i krzewów owocowych	150	150	150	42	26	125	710	680	660
szkodników drzew i krzewów owo- cowych	150	160	150	57	126	125	525	510	525
Zapobieganie wyleganiu zbóż	13315	14897	14768	14673	17198	12158	26250	24350	25450
Inne zabiegi ochrony roślin	6027	3816	3415	826	435	435	2960	2560	2430

a Powiat inowrocławski, mogileński.

TABL. 10 (11). POWIERZCHNIA UPRAW CHRONIONYCH CHEMICZNIE (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa								
	Lipno			Radziejów ^a			Rypin		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	w hektarach								
Obsiew zaprawionymi nasionami:									
zboż	30610	30610	30977	39471	46460	48783	10018	11500	12000
innych upraw	5500	5500	5500	24515	22314	22983	3308	4290	5700
Chemiczne zwalczanie chwastów w:									
zbożach	20700	20700	33794	36896	43879	45195	10150	11200	11700
ziemniakach	1100	1100	2610	1763	1176	1176	327	370	300
burakach	1460	1460	1594	9875	9486	9486	1220	1320	1350
rzepaku i rzepiku	1228	1228	1228	2564	3247	3247	421	400	390
kukurydzy	1638	1638	1638	10188	6510	6510	2300	2700	4200
motylkowych	118	118	192	317	212	212	260	260	250
warzywach	440	440	731	2383	2025	2025	25	50	50
truskawkach	90	90	254	48	40	40	6	8	10
drzewach i krzewach owocowych	123	123	424	495	405	405	158	120	110
Zwalczanie:									
chorób zboż w okresie wegetacji	2050	2050	22529	9224	5162	5162	2840	2700	3300
szkodników zboż	1200	1200	1760	16142	2581	2064	1400	700	800
zarazy ziemniaka na ziemniakach	2400	2400	1860	1763	1176	1058	750	500	550
stonki ziemniaczanej na ziemniakach	2400	2400	2370	2792	2258	2258	1200	950	900
chorób i szkodników w burakach	1450	1450	1481	7766	2108	2002	530	550	600
chorób rzepaku i rzepiku	982	982	1080	142	342	342	160	300	200
szkodników rzepaku i rzepiku	1228	1228	1166	2706	3247	3247	421	400	390
chorób roślin motylkowych	50	50	–	52	52	52	20	–	–
szkodników w motylkowych	162	162	65	104	104	104	50	80	90
chorób warzyw	608	608	331	1787	1191	1310	30	40	50
szkodników w warzywach	377	377	331	1191	1429	1357	36	50	70
chorób i szkodników w truskawkach	200	200	270	48	55	55	15	10	20
chorób drzew i krzewów owocowych	221	221	434	495	495	495	133	120	110
szkodników drzew i krzewów owo- cowych	221	221	303	502	495	495	172	120	110
Zapobieganie wyleganiu zboż	1200	1200	11986	2306	3097	3097	500	550	200
Inne zabiegi ochrony roślin	–	–	–	180	180	180	400	700	450

^a Powiat radziejowski, aleksandrowski.

TABL. 10 (11). POWIERZCHNIA UPRAW CHRONIONYCH CHEMICZNIE (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa								
	Świecie			Toruń			Tuchola ^a		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	w hektarach								
Obsiew zaprawionymi nasionami:									
zboż 28298	29862	35490	41189	41945	42177	54788	50900	50500	
innych upraw 7627	8279	9874	14502	14586	14582	11796	12310	11887	
Chemiczne zwalczanie chwastów w:									
zbożach 39579	31758	33458	42239	41132	41614	53798	50520	53955	
ziemniakach 949	1818	2153,5	621	196	1424	1059	2360	3073	
burakach 1476	1089	845	4190	4174	4203	1607	1300	1300	
rzepaku i rzepiku 1404	1337	1337,9	3684	3639	3668	2410	2800	2751	
kukurydzy 2959	5247	3850	2247	2237	2247	6490	6500	6500	
motylkowych 344	375	247	534	265	250	498	580	847	
warzywach 514	660	672	587	688	685	90	260	250	
truskawkach 49	80	78	16	16	26	139	120	80	
drzewach i krzewach owocowych 336	341	341	487	428	406	235	118	165	
Zwalczanie:									
chorób zboż w okresie wegetacji 26923	23700	28512	28220	37954	35330	28193	39350	34335	
szkodników zboż 17490	9006	5306	13764	2365	30925	28755	4520	872	
zarazy ziemniaka na ziemniakach 2076	2155	2565	1474	599	1474	3404	3900	4163	
stonki ziemniaczanej na ziemniakach 2126	2245	2130	1534	943	1534	4093	4130	4194	
chorób i szkodników w burakach 1080	1012	735	3875	2327	4101	1409	42	22	
chorób rzepaku i rzepiku 1631	906	985	3008	2991	2905	2347	2720	2630	
szkodników rzepaku i rzepiku 1631	906	1015	3684	3684	3306	2410	2800	2800	
chorób roślin motylkowych -	55	69	307	310	310	-	-	-	
szkodników w motylkowych 292	205	186	549	181	247	1020	-	-	
chorób warzyw 431	667	672	547	616	685	94	173	197	
szkodników w warzywach 502	134	275	446	582	456	125	217	210	
chorób i szkodników w truskawkach 45	81	78	24	21	27	125	60	144	
chorób drzew i krzewów owocowych 336	341	341	487	427	405	108	283	301	
szkodników drzew i krzewów owo- cowych 336	341	341	487	428	439	108	330	301	
Zapobieganie wyleganiu zboż 28866	9006	10112	16054	30362	30827	13988	17550	18050	
Inne zabiegi ochrony roślin 981	2968	2115	710	445	1625	2983	2250	86	

a Powiat tucholski, sępoleński.

TABL. 10 (11). **POWIERZCHNIA UPRAW CHRONIONYCH CHEMICZNIE (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Oddziały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa								
	Wąbrzeźno ^a			Włocławek			Żnin ^b		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	w hektarach								
Obsiew zaprawionymi nasionami:									
zbóż	41695	42459	43880	46014	46391	46413	84089	61200	76200
innych upraw	11039	10257	13168	16863	17224	16144	21170	10800	24756
Chemiczne zwalczanie chwastów w:									
zbożach	44561	42123	48320	40262	40592	40611	46000	56400	76200
ziemniakach	594	1060	951	2205	1654	1650	4200	4230	7560
burakach	4375	4993	4336	5800	5841	4960	5530	5020	6536
rzepaku i rzepiku	3252	3060	3537	3434	3594	3604	5800	360	8470
kukurydzy	1250	1630	1835	978	978	1890	3052	3600	2850
motylkowych	125	35	57	746	749	749	1230	7400	500
warzywach	41	95	29	1718	1802	1814	420	650	205
truskawkach	5	15	17	192	196	192	32	63	110
drzewach i krzewach owocowych	10	35	15	1423	1657	1657	120	480	1300
Zwalczanie:									
chorób zbóż w okresie wegetacji	21170	23255	17449	5752	5799	5802	25700	43000	68200
szkodników zbóż	1184	2590	1762	1725	580	580	12000	21000	8000
zarazy ziemniaka na ziemniakach	1084	987	1198	2646	1984	1980	4100	4520	4660
stonki ziemniaczanej na ziemniakach	1263	1520	1470	3969	2977	2970	3980	3100	2900
chorób i szkodników w burakach	3184	4904	4683	5076	3650	3720	4900	4960	6536
chorób rzepaku i rzepiku	2324	2520	2122	43	45	45	2760	210	850
szkodników rzepaku i rzepiku	3571	2240	4162	3434	4044	3605	5670	430	7620
chorób roślin motylkowych	27	10	10	21	21	21	20	1200	250
szkodników w motylkowych	45	45	25	105	107	107	680	4600	250
chorób warzyw	67	52	47	1289	1352	1366	280	100	115
szkodników w warzywach	59	98	95	1074	1126	1138	280	380	80
chorób i szkodników w truskawkach	15	25	23	193	196	192	30	42	110
chorób drzew i krzewów owocowych	27	105	125	1423	1657	1657	250	580	780
szkodników drzew i krzewów owo- cowych	27	140	147	1423	1657	1657	250	580	520
Zapobieganie wyleganiu zbóż	3662	1250	4164	1150	580	580	26200	43000	50000
Inne zabiegi ochrony roślin	-	1761	1481	760	772	796	-	-	-

a Powiat wąbrzeski, golubsko-dobrzyński. **b** Powiat żniński, nakielski.

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Bydgoszczy.

TABL. 11 (12). KWASOWOŚĆ GLEB ORAZ POTRZEBY WAPNOWANIA W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odczyn gleby					Potrzeby wapnowania				
	do 4,5	4,6-5,5	5,5-6,5	6,5-7,2	powyżej 7,2	konieczne	potrzebne	wskaźzane	ograniczone	zbędne
	w % użytków rolnych									
WOJEWÓDZTWO	11	22	26	23	18	12	11	12	13	52
POWIATY:										
ALEKSANDROWSKI	5	9	23	33	30	5	3	7	9	76
Aleksandrów Kujawski	5	8	22	34	31	5	3	6	9	77
Bądkowo	5	5	34	27	29	5	x	5	13	77
Koneck	8	8	24	32	28	9	4	5	8	74
Raciążek	5	10	38	14	33	5	x	10	19	66
Waganiec	x	33	39	23	5	x	5	26	18	51
Zakrzewo	x	x	14	14	72	x	x	x	x	100
BRODNICKI	16	31	30	18	5	20	16	15	16	33
Bartniczka	17	22	25	25	11	20	13	9	12	46
Bobrowo	16	34	30	17	3	18	15	17	17	33
Brodnica	5	22	33	25	15	5	9	17	19	50
Brzozie	20	x	40	20	20	20	x	x	x	80
Górzno	20	32	29	18	1	21	17	16	14	32
Jabłonowo Pomorskie	9	29	36	21	5	16	14	15	20	35
Osiek	18	37	29	15	1	23	18	19	17	23
Świedziebnia	21	33	29	11	6	23	20	12	12	33
Zbiczno	41	8	16	24	11	32	16	x	11	41
BYDGOSKI	9	28	31	21	11	9	11	16	15	49
Białe Błota	3	60	29	8	x	x	4	19	19	58
Dobrcz	13	37	33	13	4	12	17	20	18	33
Dąbrowa Chełmińska	6	18	22	29	25	5	7	11	8	69
Koronowo	x	x	15	26	59	x	x	x	4	96
Nowa Wieś Wielka	24	67	6	3	x	21	16	33	6	24
Osielsko	8	32	31	22	7	10	15	19	13	43
Sicienko	9	26	38	20	7	10	11	17	18	44
Solec Kujawski	2	13	18	45	22	2	2	6	10	80
CHEŁMIŃSKI	7	21	36	24	12	10	10	15	18	47
Chełmno	5	11	32	35	17	5	5	11	16	63
Kijewo Królewskie	5	15	32	31	17	8	5	10	16	61
Lisewo	8	24	30	28	10	16	11	13	14	46
Papowo Biskupie	6	23	40	22	9	8	11	19	20	42
Stolno	8	19	38	23	12	9	9	14	21	47
Unisław	2	6	29	11	52	4	3	6	19	68

TABL. 11 (12). KWASOWOŚĆ GLEB ORAZ POTRZEBY WAPNOWANIA W 2006 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odczyn gleby					Potrzeby wapnowania				
	do 4,5	4,6-5,5	5,5-6,5	6,5-7,2	powyżej 7,2	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
	w % użytków rolnych									
GOLUBSKO–DOBRZYŃSKI	10	18	32	26	14	13	9	12	15	51
Ciechocin	6	13	33	32	16	7	6	10	15	62
Golub-Dobrzyń	15	23	33	19	10	19	12	14	15	40
Kowalewo Pomorskie	6	15	31	28	20	10	7	10	14	59
Radomin	9	19	33	27	12	12	10	15	14	49
Zbójno	9	17	30	28	16	11	6	11	15	57
GRUDZIĄDZKI	11	23	28	24	14	17	12	13	14	44
Grudziądz	12	23	30	23	12	15	12	15	15	43
Grua	4	17	24	28	27	10	10	9	13	58
Łasin	21	31	28	16	4	31	14	15	14	26
Radzyń Chełmiński	5	15	27	39	14	7	8	8	15	62
Rogóźno	13	29	33	18	7	18	15	18	16	33
Świecie nad Osą	11	22	30	22	15	18	11	15	13	43
INOWROCŁAWSKI	3	7	16	27	47	3	3	5	7	82
Dąbrowa Biskupia	10	11	17	26	36	10	5	6	7	72
Gniewkowo	1	5	10	22	62	2	1	4	5	88
Inowrocław	3	9	14	21	53	3	4	4	7	82
Janikowo	5	8	21	28	38	5	4	6	6	79
Kruszwica	8	14	20	23	35	5	5	8	12	70
Pakość	1	5	15	32	47	1	2	3	6	88
Rojewo	2	3	11	35	49	2	2	2	6	88
Złotniki Kujawskie	4	11	20	23	42	5	8	8	10	69
LIPNOWSKI	23	30	26	15	6	20	17	15	14	34
Bobrowniki	20	20	23	17	20	15	8	9	13	55
Chrostkowo	20	21	24	22	13	19	13	9	11	48
Dobrzyń nad Wisłą	16	31	28	18	7	16	15	15	13	41
Kikół	14	30	30	18	8	15	14	16	15	40
Lipno	24	31	27	14	4	20	18	15	14	33
Skępe	12	34	39	9	6	12	9	32	21	26
Tłuchowo	44	33	18	5	x	32	25	14	13	16
Wielgie	26	31	28	10	5	29	15	18	15	23
MOGILEŃSKI	3	9	19	28	41	3	3	5	8	81
Dąbrowa	4	17	27	26	26	4	7	11	14	64
Jeziora Wielkie	1	9	12	23	55	1	3	6	3	87
Mogilno	3	8	18	29	42	3	3	5	7	82
Strzelno	3	5	20	30	42	3	3	3	8	83

TABL. 11 (12). KWASOWOŚĆ GLEB ORAZ POTRZEBY WAPNOWANIA W 2006 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odczyn gleby					Potrzeby wapnowania				
	do 4,5	4,6-5,5	5,5-6,5	6,5-7,2	powyżej 7,2	konieczne	potrzebne	wskaźnik	ograniczone	zbędne
	w % użytków rolnych									
NAKIELSKI	6	16	26	26	26	5	8	9	11	67
Kcynia	5	17	29	24	25	4	9	10	13	64
Mrocza	11	24	26	29	10	10	13	12	10	55
Nakło nad Notecią	2	7	23	27	41	2	3	5	9	81
Sadki	8	19	23	26	24	8	8	9	10	65
Szubin	3	14	26	25	32	3	7	9	11	70
RADZIEJOWSKI	7	13	21	29	30	7	7	8	9	69
Bytów	6	15	17	35	27	11	7	9	8	65
Dobre	12	15	19	27	27	10	7	9	7	67
Osięciny	7	13	24	27	29	6	6	8	10	70
Piotrków Kujawski	6	11	22	29	32	6	6	6	10	72
Pradziejów	3	12	19	31	35	4	6	8	10	72
Topółka	22	25	19	15	19	19	15	13	9	44
RYPIŃSKI	18	24	28	16	14	16	14	13	14	43
Brzuze	7	13	23	24	33	10	4	8	12	66
Rogowo	10	32	36	18	4	5	18	15	17	45
Rypin	11	23	30	22	14	10	10	14	18	48
Skrwilno	45	32	19	3	1	27	24	15	9	25
Wąpielsk	13	28	37	14	8	19	15	14	17	35
SĘPOLEŃSKI	15	40	30	13	2	16	21	18	14	31
Kamień Krajeński	18	48	24	9	1	18	27	20	13	22
Sępólno Krajeńskie	14	41	33	10	2	15	19	21	17	28
Sośno	11	26	35	21	7	16	14	12	17	41
Więcbork	6	18	34	35	7	6	8	10	11	65
ŚWIECKI	18	27	26	19	10	18	14	14	14	40
Bukowiec	22	30	41	6	1	23	17	9	28	23
Dragacz	10	18	28	34	10	11	7	11	16	55
Drzycim	36	32	17	10	5	34	20	14	8	24
Jeżewo	12	31	25	20	12	15	18	14	13	40
Lniano	23	32	27	14	4	20	19	16	15	30
Nowe	28	30	13	16	13	28	19	11	11	31
Osie	18	39	33	9	1	17	17	20	20	26
Pruszcz	13	29	30	17	11	17	14	15	16	38
Świecie	4	12	13	37	34	5	7	6	6	76
Świekatowo	17	20	50	10	3	13	7	10	17	53
Warlubie	18	22	29	22	9	18	8	14	14	46
TORUŃSKI	8	18	27	26	21	9	8	10	14	59
Chelmża	3	8	19	28	42	4	4	7	9	76
Czernikowo	22	35	27	11	5	22	18	17	16	27
Lubicz	6	16	30	32	16	7	8	9	15	61
Łubianka	4	10	27	28	31	5	4	8	12	71
Łysomice	5	19	28	30	18	7	8	13	14	58
Obrowo	10	18	30	29	13	9	9	9	14	59
Wielka Nieszawka	x	4	15	37	44	x	x	4	9	87
Zławieś Wielka	6	23	32	29	10	9	9	13	17	52

TABL. 11 (12). KWASOWOŚĆ GLEB ORAZ POTRZEBY WAPNOWANIA W 2006 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odczyn gleby					Potrzeby wapnowania				
	do 4,5	4,6-5,5	5,5-6,5	6,5-7,2	powyżej 7,2	konieczne	potrzebne	wskaźnik	ograniczone	zbędne
	w % użytków rolnych									
TUCHOLSKI	15	34	30	15	6	13	15	18	16	38
Cekcyn	16	35	27	14	8	14	13	19	15	39
Gostycyn	6	33	41	17	3	7	13	20	23	37
Kęsowo	14	23	32	24	7	14	12	11	13	50
Lubiewo	13	32	34	16	5	13	15	18	18	36
Tuchola	20	38	22	12	8	12	18	19	13	38
Śliwice	28	48	13	11	x	18	17	22	6	37
WĄBRZESKI	11	22	25	29	13	14	11	12	12	51
Dębowa Łąka	20	32	26	17	5	22	17	15	14	32
Książki	13	21	27	31	8	15	12	12	13	48
Pluźnica	6	19	28	32	15	12	8	11	13	56
Wąbrzeźno	8	18	24	33	17	11	9	11	11	58
WŁOCLAWSKI	15	21	22	20	22	15	12	10	11	52
Baruchowo	35	29	21	7	8	36	17	12	10	25
Boniewo	12	12	14	25	37	10	6	7	9	68
Brześć Kujawski	10	16	24	20	30	12	7	10	11	60
Choceń	5	28	21	17	29	5	18	15	11	51
Chodecz	13	39	31	15	2	17	22	19	18	24
Fabianki	28	28	21	15	8	21	17	14	12	36
Izbica Kujawska	21	23	18	21	17	21	13	10	6	50
Kowal										
Lubanie	7	15	26	26	26	7	8	7	10	68
Lubień Kujawski	22	24	25	18	11	23	14	11	12	40
Lubraniec	9	14	19	24	34	8	7	8	11	66
Włocławek	3	10	17	25	45	5	5	6	9	75
ŻNIŃSKI	4	14	29	24	29	5	5	9	10	71
Barcin	6	16	28	25	25	6	5	12	12	65
Gąsawa	6	14	20	31	29	8	7	9	8	68
Janowiec Wielkopolski	36	36	28	x	x	36	18	18	18	10
Łabiszyn	1	15	46	20	18	x	3	7	9	81
Rogowo	50	x	50	x	x	50	x	x	x	50
Żnin	2	12	30	20	36	2	3	9	12	74
MIASTA NA PRAWACH POWIATU:										
BYDGOSZCZ	8	28	22	28	14	6	8	20	8	58
GRUDZIĄDZ^a
TORUŃ	x	8	17	58	17	x	8	x	8	84
WŁOCLĄWEK	x	x	100	x	x	x	x	x	x	100

^a Nie prowadzono badań.

Źródło: dane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy.

TABL. 12 (13). ZAWARTOŚĆ SKŁADNIKÓW POKARMOWYCH W GLEBIE W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zawartość w glebie														
	fosforu					potasu					magnezu				
	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka
	w % użytków rolnych														
WOJEWÓDZTWO ...	5	19	24	19	33	9	29	31	16	15	11	20	32	19	18
POWIATY:															
ALEKSANDROWSKI	4	20	20	18	38	9	34	30	14	13	9	13	30	24	24
Aleksandrów Kujawski	4	19	21	19	37	8	37	29	14	12	9	12	28	25	26
Bądkowo	5	16	8	8	63	x	29	34	21	16	x	5	50	29	16
Koneck	5	30	25	11	29	16	28	30	12	14	14	19	33	19	15
Raciążek	x	14	29	10	47	x	19	43	19	19	x	10	38	29	23
Waganiec	x	5	15	44	36	x	13	28	23	36	x	13	46	38	3
Zakrzewo	7	x	7	7	79	x	14	36	14	36	x	x	14	36	50
BRODNICKI	5	25	29	18	23	10	36	32	13	9	10	21	36	19	14
Bartniczka	x	16	27	20	37	4	37	38	13	8	14	28	36	13	9
Bobrowo	6	28	31	16	19	6	39	32	15	8	13	22	39	18	8
Brodnica	x	9	21	28	42	4	35	42	14	5	5	22	43	21	9
Brzozie	x	x	20	40	40	x	80	x	20	x	20	20	40	x	20
Górzno	6	26	30	23	15	14	34	40	7	5	5	12	37	26	20
Jabłonowo Pomorskie	3	16	34	23	24	3	25	43	17	12	7	25	32	20	16
Osiek	4	28	29	17	22	12	42	29	10	7	8	17	35	18	22
Świedziebna	11	34	22	14	19	23	36	19	13	9	8	16	34	22	20
Zbiczno	27	44	5	5	19	32	22	35	11	x	38	13	41	8	x
BYDGOSKI	4	21	28	20	27	6	25	34	20	15	8	19	34	19	20
Białe Błota	x	3	3	13	81	19	18	25	19	19	2	6	26	37	29
Dobrcz	2	14	32	27	25	2	22	41	21	14	11	21	37	19	12
Dąbrowa Chełmińska	9	31	18	13	29	13	37	29	11	10	2	12	27	22	37
Koronowo	4	23	32	19	22	4	19	35	25	17	10	23	40	19	8
Nowa Wieś Wielka ...	7	26	15	4	48	15	81	4	x	x	x	11	56	15	18
Osielsko	x	18	34	27	21	36	43	21	x	x	9	18	43	21	9
Sicienko	2	25	35	19	19	7	25	36	18	14	11	33	32	17	7
Solec Kujawski	4	14	19	14	49	13	33	23	14	17	1	3	7	12	77
CHEŁMIŃSKI	1	9	20	23	47	4	19	35	21	21	9	21	29	22	19
Chełmno	5	18	26	20	31	15	30	29	13	13	3	4	14	14	65
Kijewo Królewskie ...	1	20	20	20	39	1	13	39	25	22	4	17	40	18	21
Lisewo	x	12	23	20	45	5	22	39	18	16	15	34	31	15	5
Papowo Biskupie	x	5	18	26	51	2	14	30	26	28	6	17	30	27	20
Stolno	1	6	21	25	47	4	19	40	21	16	11	19	33	24	13
Unisław	5	15	12	13	55	6	26	31	11	26	7	24	17	9	43

TABL. 12 (13). ZAWARTOŚĆ SKŁADNIKÓW POKARMOWYCH W GLEBIE W 2006 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zawartość w glebie														
	fosforu					potasu					magnezu				
	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka
	w % użytków rolnych														
GOLUBSKO- DOBZYŃSKI	3	17	25	20	35	9	34	32	14	11	9	23	34	21	13
Ciechocin	3	18	28	18	33	12	42	29	11	6	6	23	40	21	10
Golub-Dobrzyń	2	17	27	23	31	10	33	34	13	10	12	24	32	20	12
Kowalewo Pomorskie	2	10	17	20	51	3	27	35	17	18	4	18	34	24	20
Radomin	2	14	24	21	39	8	30	32	18	12	13	31	33	15	8
Zbójno	6	25	26	16	27	11	30	27	16	16	10	20	33	22	15
GRUDZIĄDZKI	2	13	22	20	43	4	18	36	20	22	8	18	27	21	26
Grudziądz	3	13	18	18	48	11	25	33	15	16	8	9	22	17	44
Gruta	1	8	16	17	58	3	20	39	19	19	8	9	22	17	44
Łasin	2	17	27	21	33	2	15	37	22	24	7	16	26	23	28
Radzyń Chełmiński	1	11	24	21	43	2	12	31	24	31	1	9	23	25	42
Rogóźno	1	6	19	23	51	4	16	36	18	26	8	18	31	24	19
Świecie nad Osą	4	24	26	18	28	4	25	38	19	14	13	26	29	17	15
INOWROCŁAWSKI	3	11	16	18	52	4	20	32	20	24	6	14	25	22	33
Dąbrowa Biskupia	4	9	18	18	51	7	20	33	18	22	5	14	27	27	27
Gniewkowo	3	8	18	15	56	4	20	23	22	31	7	8	21	25	39
Inowrocław	1	10	17	18	54	3	16	29	22	30	3	6	20	27	44
Janikowo	2	10	14	17	57	4	21	38	21	16	8	31	41	11	9
Kruszwica	5	13	19	16	47	5	23	29	19	24	8	11	27	20	34
Pakość	2	12	14	18	54	5	16	33	22	24	8	18	32	23	19
Rojewo	4	13	16	20	47	4	26	32	15	23	2	4	10	22	62
Złotniki Kujawskie	5	16	13	16	50	8	22	38	17	15	19	23	25	15	18
LIPNOWSKI	11	30	26	13	20	18	44	22	8	8	12	20	35	19	14
Bobrowniki	8	23	23	10	36	10	59	20	6	5	11	21	31	15	22
Chrostkowo	7	35	28	13	17	17	54	20	5	4	11	24	37	18	10
Dobrzyń nad Wisłą ...	6	23	28	16	27	11	36	29	12	12	9	18	36	24	13
Kikół	7	28	29	17	19	8	43	27	13	9	6	12	33	25	24
Lipno	8	30	25	14	23	25	44	19	6	6	15	24	37	14	10
Skępe	1	7	25	38	29	3	7	32	28	30	14	23	41	17	5
Tłuchowo	32	45	16	3	4	30	54	12	2	2	20	28	27	13	12
Wielgie	5	26	35	16	18	15	36	24	12	13	8	20	37	18	17
MOGILEŃSKI	4	16	25	18	37	5	25	38	18	14	15	29	31	13	12
Dąbrowa	4	25	29	15	27	1	20	47	19	13	23	36	32	6	3
Jeziora Wielkie	12	17	23	13	35	21	39	27	8	5	8	20	29	21	22
Mogilno	3	15	28	21	33	5	21	41	23	10	17	33	38	8	4
Strzelno	2	11	22	18	47	x	25	35	17	23	11	25	22	20	22

TABL. 12 (13). ZAWARTOŚĆ SKŁADNIKÓW POKARMOWYCH W GLEBIE W 2006 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zawartość w glebie														
	fosforu					potasu					magnezu				
	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wyso- ka
	w % użytków rolnych														
NAKIELSKI	2	16	26	23	33	5	29	36	19	11	10	24	40	16	10
Kcynia	3	17	29	23	28	3	24	36	24	13	7	22	41	16	14
Mrocza	2	19	31	26	22	5	41	39	11	4	13	30	40	11	6
Nakło nad Notecią	1	11	19	20	49	3	16	37	23	21	4	19	52	19	6
Sadki	1	12	26	25	36	3	27	34	22	14	13	29	35	17	6
Szubin	3	19	25	23	30	9	36	35	13	7	11	22	37	17	13
RADZIEJOWSKI	6	24	24	17	29	12	32	28	13	15	9	17	27	19	28
Bytów	2	7	15	16	60	7	23	35	15	20	9	15	29	20	27
Dobre	3	18	24	24	31	1	20	34	24	21	3	8	29	24	36
Osięciny	3	24	28	17	28	8	32	31	16	13	6	11	27	23	33
Piotrków Kujawski	10	29	25	16	20	22	39	23	8	8	17	30	34	12	7
Pradziejów	2	18	23	20	37	5	28	29	14	24	1	4	15	25	55
Topółka	19	39	26	7	9	18	44	30	6	2	16	22	43	12	7
RYPIŃSKI	5	22	23	18	32	15	36	27	10	12	14	25	33	17	11
Brzuze	5	21	24	18	32	11	38	32	9	10	13	28	36	15	8
Rogowo	9	47	32	3	9	19	59	22	x	x	15	23	39	19	4
Rypin	3	21	24	16	36	8	26	31	16	19	5	12	33	29	21
Skrwilno	9	31	22	15	23	25	50	17	5	3	21	33	27	11	8
Wąpielsk	2	15	24	21	38	14	28	28	13	17	15	27	33	15	10
SĘPOLEŃSKI	3	24	37	20	16	8	30	38	16	8	12	24	39	17	8
Kamień Krajeński	2	21	38	22	17	9	30	36	16	9	8	23	43	19	7
Sępólno Krajeńskie	4	32	41	14	9	7	35	44	11	3	20	29	34	11	6
Sośno	3	11	27	24	35	8	17	21	28	26	8	14	31	25	22
Więcbork	x	23	32	27	18	4	29	46	18	3	11	20	45	18	6
ŚWIECKI	6	24	24	17	29	9	33	32	14	12	20	22	25	13	20
Bukowiec	x	15	26	22	37	8	42	38	10	2	30	28	20	14	8
Dragacz	6	16	28	15	35	13	38	24	10	15	1	2	9	13	75
Drzycim	6	35	32	16	11	17	46	27	6	4	42	28	21	6	3
Jeżewo	2	9	11	10	68	6	25	41	20	8	19	32	25	17	7
Lniano	17	45	24	9	5	14	49	27	7	3	25	27	30	11	7
Nowe	x	6	18	35	41	x	24	33	28	15	9	19	31	13	28
Osie	5	19	25	25	26	12	34	35	13	6	13	18	40	18	11
Pruszcz	3	15	26	20	36	3	21	40	20	16	22	31	29	12	6
Świecie	6	20	14	20	40	10	26	29	16	19	3	7	12	16	62
Świekatowo	x	20	37	20	23	3	50	24	23	x	20	13	47	17	3
Warlubie	1	12	19	18	50	3	12	24	22	39	7	11	29	28	25
TORUŃSKI	3	15	20	20	42	6	23	31	20	20	9	19	32	21	19
Chełmża	1	6	14	17	62	2	16	31	23	28	14	25	31	18	12
Czernikowo	10	30	29	17	14	16	47	24	7	6	10	17	35	19	19
Lubicz	1	13	24	23	39	5	16	31	23	25	4	14	30	29	23
Łubianka	1	7	13	17	62	1	12	35	24	28	13	32	38	12	5
Łysomice	2	11	19	22	46	4	18	31	25	22	5	13	32	29	21
Obrowo	3	21	23	18	35	8	30	35	15	12	7	15	34	22	22
Wielka Nieszawka	7	29	26	25	13	4	24	42	21	9	x	7	12	8	73
Zławieś Wielka	3	15	22	24	36	7	18	30	23	22	10	16	26	21	27

TABL. 12 (13). ZAWARTOŚĆ SKŁADNIKÓW POKARMOWYCH W GLEBIE W 2006 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zawartość w glebie														
	fosforu					potasu					magnezu				
	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wysoka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wysoka	bar- dzo niska	niska	śred- nia	wyso- ka	bar- dzo wysoka
	w % użytków rolnych														
TUCHOLSKI	10	30	29	17	14	16	38	29	12	5	14	24	36	17	9
Cekcyn	16	39	24	11	10	26	47	21	4	2	16	24	33	16	11
Gostycyn	1	6	34	37	22	3	26	34	26	11	4	15	43	25	13
Kęsowo	4	21	36	20	19	24	35	25	11	5	14	29	42	10	5
Lubiewo	8	32	31	16	13	11	40	35	11	3	12	24	40	17	7
Tuchola	14	35	26	11	14	21	33	27	13	6	18	25	31	14	12
Śliwice	8	22	32	10	28	23	56	13	6	2	29	32	20	16	3
WĄBRZESKI	3	17	29	22	29	8	28	34	17	13	6	17	31	24	22
Dębowa Łąka	2	17	33	22	26	12	40	28	12	8	11	20	30	21	18
Książki	5	24	33	18	20	3	25	39	18	15	5	9	18	30	38
Pluźnica	1	13	24	20	42	3	17	39	23	18	7	18	32	25	18
Wąbrzeźno	3	16	27	24	30	9	27	33	18	13	5	17	36	23	19
WŁOCLAWSKI	7	26	24	15	28	11	37	26	14	12	14	18	32	18	18
Baruchowo	17	35	27	9	12	11	50	25	8	6	15	18	38	19	10
Boniewo	5	26	35	8	26	19	40	22	11	8	14	20	40	12	14
Brześć Kujawski	2	14	24	22	38	5	24	34	21	16	9	15	29	21	26
Chocień	x	x	28	25	47	5	3	38	31	23	3	18	50	20	9
Chodecz	2	16	19	15	48	1	15	22	27	35	4	11	31	32	22
Fabianki	13	38	26	11	12	25	49	16	6	4	17	20	34	16	13
Izbica Kujawska	12	36	26	8	18	19	44	19	9	9	18	19	26	18	19
Kowal															
Lubanie	7	27	25	16	25	12	41	25	13	9	15	23	40	12	10
Lubień Kujawski	9	31	27	12	21	10	46	25	11	8	17	22	31	15	15
Lubraniec	5	27	23	17	28	7	41	28	12	12	15	18	27	19	21
Włocławek	4	19	17	15	45	5	26	37	14	18	22	15	19	17	27
ŻNIŃSKI	3	12	17	17	51	8	19	25	19	29	13	17	32	23	15
Barcin	9	35	30	13	13	5	35	43	11	6	28	31	29	8	4
Gąsawa	1	13	19	19	48	3	25	25	21	26	13	18	27	22	20
Janowiec Wielkopolski	x	x	36	55	9	x	55	18	27	x	36	45	10	9	x
Łabiszyn	4	11	19	23	43	29	17	28	17	9	7	15	38	24	16
Rogowo	x	x	100	x	x	50	x	50	x	x	50	x	50	x	x
Żnin	x	1	8	16	75	4	9	16	22	49	6	11	35	30	18
MIASTA NA PRA- WACH POWIATU:															
BYDGOSZCZ	8	14	25	28	25	x	30	42	22	6	x	x	55	17	28
GRUDZIĄDZ^a
TORUŃ	x	x	x	17	83	8	8	34	25	25	x	17	17	41	25
WŁOCLÁWEK	33	33	34	x	x	100	x	x	x	x	x	x	x	100	x

a Nie prowadzono badań.

Źródło: dane Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy.

TABL. 13 (14). GOSPODARSTWA PROWADZĄCE PRODUKCJĘ METODAMI EKOLOGICZNYMI ORAZ PRZETWÓRNIE EKOLOGICZNE

LATA	Liczba gospodarstw			Powierzchnia ekologicznych gruntów rolnych			Liczba przetwórní
	ogółem	w tym		ogółem	z certyfikatem	w okresie przestawiania	
		z certyfikatem	w okresie przestawiania				
2004	89	58	31	1930,0	1221,6	708,4	6 ^a
2005	143	54	89	3428,6 ^b	975,6	2453,0	8
2006	173	80	93	4845,9	1560,0	3285,9	8

a Skontrolowanych. **b** Powierzchnia użytków rolnych.

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

II. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

TABL. 1 (15). WIĘKSZE JEZIORA

JEZIORA	Gmina	Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m
Gopło Płd.	Kruszwica	2154,5	16,6
Głuszyńskie (Orle)	Bytoń, Topółka, Piotrków Kujawski	608,5	36,5
Żnińskie Duże	Żnin	431,6	11,1
Partęczyny Wielkie	Zbiczno	323,9	28,5
Ostrowskie Zach.	Jeziora Wielkie i Strzelno	314,5	35,1
Rakutowskie Wielkie	Kowal	300,5	2,8
Wiecanowskie	Mogilno	300,0	7,6
Rogowskie	Rogowo	285,3	14,3
Chełmżyńskie	Chełmża	271,1	27,1
Ziolo	Rogowo	248,7	17,9
Radodzierz	Wartubie	246,4	9,5
Wolickie	Barcin	243,5	15,4
Modzerowskie z Długim	Izbica Kujawska	231,7	8,1
Bachotek	Brodnica	211,0	24,2

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

TABL. 2 (16). WIĘKSZE RZEKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Długość w km		Recypient ^a
	ogółem	w tym w województwie	
Wisła	1046,5	205,3	Morze Bałtyckie
Noteć	388,5	127,0	Warta
Drwęca	207,2	117,0	Wisła
Brda	238,0	111,2	Wisła
Zgłowiączka	79,0	79,0	Wisła
Wda	198,0	62,3	Wisła
Mątawa	62,2	62,2	Wisła
Kamionka	65,7	58,2	Brda
Gąsawka	55,9	55,9	Noteć
Orla	58,0	54,2	Łobżonka
Struga Toruńska	51,3	51,3	Drwęca
Osa	96,2	51,0	Wisła
Rokitka	45,0	45,0	Noteć
Sępólna	43,0	43,0	Brda
Mień	39,4	39,4	Wisła

^a Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ.

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

TABL. 3 (17). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	
	w hektometrach sześciennych			w odsetkach
OGÓLEM	236,4	240,9	246,5	100,0
na cele:				
Produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem – z ujęć własnych)	73,3	73,1	74,7	30,3
– w tym wody: powierzchniowe	64,8	63,8	66,1	26,8
– w tym wody: podziemne	8,3	9,0	8,5	3,4
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełnianie stawów rybnych	48,1	51,2	51,0	20,7
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	115,0	116,6	120,8	49,0
wody: powierzchniowe	21,4	18,7	23,8	9,7
– w tym wody: podziemne	93,6	97,9	97,0	39,4

^a Pobór wód w ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 4 (18). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
W HEKTOMETRACH SZEŚCIENNYCH			
OGÓŁEM	207,2	210,0	213,6
Przemysł	68,2	67,5	70,1
Rolnictwo i leśnictwo ^a	48,1	51,2	51,0
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	90,9	91,3	92,4
W ODSETKACH			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
Przemysł	32,9	32,2	32,8
Rolnictwo i leśnictwo ^a	23,2	24,4	23,9
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	43,9	43,5	43,3

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 5 (19). BILANS GOSPODAROWANIA WODĄ W PRZEMYSŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w hektometrach sześciennych		
Przychód wody	83,7	83,1	84,9
z ujęć własnych	73,3	73,1	74,7
wody: powierzchniowe	64,8	63,8	66,1
podziemne	8,3	9,0	8,5
z odwodnienia zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych	0,3	0,3	0,2
z zakupu od innych jednostek	10,4	10,0	10,2
Rozchód wody	83,7	83,1	84,9
zużycie na potrzeby zakładów	68,2	67,5	70,1
w tym do produkcji	63,2	62,7	65,7
w tym z sieci wodociągowej	0,8	0,9	0,9
sprzedaż	14,0	14,1	13,8
straty w sieci	1,6	1,5	1,0

TABL. 6 (20). GOSPODAROWANIE WODĄ W ZAKŁADACH WEDŁUG POWIATÓW

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Zakłady zużywające wodę		Zużycie wody na potrzeby przemysłu		Pobór wód		Zakup wody		
	ogółem	w tym odprowa- dzające ścieki wymaga- jące oczyszc- zenia bezpo- średnio do wód powierz- chniowych	razem	na 1 km ²	podziem- nych	powierz- chniow- ych	razem	w tym z sieci wodo- ciągo- wej na cele produk- cyjne	
			w dekametrach sześciennych						
WOJEWÓDZTWO	a	133	63	67515	4	9008	63841	10019	918
	b	124	58	70103	4	8457	66088	10182	921
Podregion bydgoski	a	74	39	56365	91	5043	56077	9562	613
	b	70	38	58400	91	5100	57626	9577	494
Powiaty:									
bydgoski	a	10	7	668	–	530	111	105	85
	b	9	6	614	–	461	100	101	80
inowrocławski	a	12	8	14789	12	1490	20645	4854	93
	b	12	8	15330	13	1646	20917	4937	61
mogileński	a	3	2	347	1	84	294	1	–
	b	3	2	307	–	95	245	1	–
nakielski	a	2	–	33	–	100	–	–	4
	b	2	–	30	–	97	–	–	4
sępoleński	a	2	–	74	–	37	–	37	34
	b	2	–	54	–	24	–	30	28
świecki	a	12	9	22313	15	645	21772	64	61
	b	12	9	23413	16	538	22960	67	82
tucholski	a	1	–	18	–	17	–	1	–
	b	1	–	19	–	18	–	1	1
żniński	a	9	4	8745	9	205	4532	3871	97
	b	8	4	9275	9	178	5005	3988	108
Miasto na prawach powiatu									
Bydgoszcz	a	23	9	9378	54	1935	8723	629	239
	b	21	9	9358	53	2043	8399	452	130

TABL. 6 (20). GOSPODAROWANIE WODĄ W ZAKŁADACH WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Zakłady zużywające wodę		Zużycie wody na potrzeby przemysłu		Pobór wód		Zakup wody		
	ogółem	w tym odprowa- dzające ścieki wymaga- jące oczysz- czenia bezpo- średnio do wód powierz- chniowych	razem	na 1 km ²	podziem- nych	powierz- chnio- wych	razem	w tym z sieci wodo- ciągo- wej na cele produk- cyjne	
			w dekametrach sześciennych						
Podregion toruńsko- włocławski	a	59	24	11150	106	3965	7764	457	305
	b	54	20	11709	115	3345	8462	605	427
Powiaty:									
aleksandrowski	a	4	–	83	–	88	–	7	–
	b	3	–	75	–	72	–	3	–
brodnicki	a	4	–	194	–	180	6	11	3
	b	4	–	219	–	210	6	3	2
chełmiński	a	7	4	413	1	430	–	9	55
	b	7	4	313	1	331	–	8	35
golubsko-dobrzyński	a	2	–	49	–	67	–	–	–
	b	1	–	51	–	58	–	–	–
grudziądzki	a	6	1	62	–	93	–	2	–
	b	5	–	59	–	64	–	4	2
lipnowski	a	3	1	291	–	364	–	–	–
	b	3	1	253	–	290	–	2	–
radziejowski	a	2	1	199	–	192	–	7	–
	b	1	1	175	–	175	–	–	–
rypiński	a	5	3	436	1	351	119	–	–
	b	5	3	523	1	339	222	–	–
toruński	a	4	2	308	–	72	137	99	20
	b	4	2	258	–	53	92	113	17
wąbrzeski	a	2	1	85	–	75	–	21	–
	b	2	1	62	–	74	–	23	3
włocławski	a	2	2	100	–	112	–	–	–
	b	1	1	106	–	116	–	–	–
Miasta na prawach powiatu:									
Grudziądz	a	3	1	143	2	36	–	113	100
	b	4	2	189	3	51	–	151	117
Toruń	a	8	4	570	5	663	–	97	82
	b	8	4	580	5	603	–	100	89
Włocławek	a	7	4	8217	97	1242	7502	91	45
	b	6	1	8840	105	921	8142	198	162

TABL. 7 (21). **NAWODNIENIA W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ UZUPEŁNIANIE STAWÓW RYBNYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne ^a w ha	2454	2241	2532
Napełniane stawy rybne ^b w ha	981	979	975
Pobór wody ^c w dam ³	48089	51167	51008
do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych	7238	9317	9203
na 1 ha	2,9	4,2	3,6
do napełnienia stawów rybnych	40851	41850	41805
na 1 ha	41,6	42,7	42,9

a Obiekty o powierzchni co najmniej 20 ha. **b** Obiekty o powierzchni co najmniej 10 ha. **c** Łącznie z poborem do nawodnień ścieków.

TABL. 8 (22). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w hektometrach sześciennych		
Ścieki odprowadzone ^a	58,0	58,5	59,1
bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi	46,4	49,8	50,8
w tym wody chłodnicze	4,4	4,0	3,3
w tym ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi	42,0	45,7	47,5
oczyszczone	38,3	42,2	43,9
mechanicznie	19,8	20,4	19,4
chemicznie	1,7	1,2	1,5
biologicznie	16,8	18,8	20,6
z podwyższonym usuwaniem biogenów	–	1,7	2,4
nieoczyszczone	3,6	3,6	3,6

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwodnienia zakładów górniczych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłowne w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

TABL. 9 (23). **ZAKŁADY WEDŁUG WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

LATA	Ogółem	Odprowadzające ścieki					
		bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi wymagające oczyszczenia					do sieci kanaliza- cyjnej (bez oczysz- czalni ścieków)
		razem	wyposażone w oczyszczalnię ścieków			bez oczysz- czalni ścieków	
			razem	o wystarczają- jącej przepu- stowości	o niewystar- czającej przepu- stowości		
2004	122	60	49	42	7	11	62
2005	123	63	52	43	9	11	60
2006	114	58	45	40	5	13	56

TABL. 10 (24). **ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD W ZAKŁADACH WEDŁUG POWIATÓW**
Stan w dniu 31 XII

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Ścieki odprowadzone ¹				Ładunki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzonych do wód powierzchniowych		
	ogółem	do sieci kanaliza- cyjnej	bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi		BZT ₅ ²	CHZT ³	zawiesina
			razem	w tym wody chłodnicze			
	w dam ³				w kg/rok		
WOJEWÓDZTWO	a 58546	8773	49773	4035	560237	2994176	1180162
b 59108	8318	50790	3324	597285	3471699	1044873	
Podregion bydgoski ...	a 50748	6872	43876	2643	521956	2694875	1083157
b 50710	6496	44214	2297	535948	2998640	979342	
Powiaty:							
bydgoski	a 797	249	548	59	5960	25854	8127
b 627	288	339	10	4294	19618	5431	
inowrocławski	a 20200	504	19696	534	1271	5720	431727
b 19055	625	18430	270	3489	10932	294672	
mogileński	a 385	42	343	–	515	1189	198
b 305	39	266	–	–	–	–	
nakielski	a 25	25	–	–	–	–	–
b 27	27	–	–	–	–	–	
sępoleński	a 53	53	–	–	–	–	–
b 34	34	–	–	–	–	–	
świecki	a 19224	196	19028	2027	499095	2580166	616643
b 20813	191	20622	1991	511817	2884406	644894	
tucholski	a 18	18	–	–	–	–	–
b 18	18	–	–	–	–	–	
żniński	a 1637	32	1605	23	363	2266	1605
b 1836	26	1810	26	405	3460	2179	
Miasto na prawach powiatu							
Bydgoszcz	a 8409	5753	2656	–	14752	79680	24857
b 7995	5248	2747	–	15943	80224	32166	
Podregion toruńsko- włocławski	a 7798	1901	5897	1392	38281	299301	97005
b 8398	1822	6576	1027	61337	473059	65531	
Powiaty:							
aleksandrowski	a 93	93	–	–	–	–	–
b 74	74	–	–	–	–	–	
brodnicki	a 127	121	6	6	–	–	–
b 152	144	8	8	–	–	–	
chełmiński	a 276	228	48	14	264	1409	606
b 257	216	41	13	146	808	321	
golubsko-dobrzyński	a 47	11	36	36	–	–	–
b 33	–	33	33	–	–	–	
grudziądzki	a 41	17	24	–	336	2023	821
b 18	18	–	–	–	–	–	
lipnowski	a 267	189	78	–	1022	6606	613
b 210	145	65	–	585	4476	584	
radziejowski	a 134	7	127	–	3091	13324	4524
b 146	–	146	–	8790	13766	2593	
rypiński	a 337	35	302	7	1819	11335	6326
b 324	24	300	–	5830	28049	7358	
toruński	a 812	53	759	51	5861	56063	22362
b 949	60	889	34	9123	76793	12805	
wąbrzeski	a 88	40	48	–	87	494	278
b 83	30	53	–	145	519	145	
włocławski	a 97	–	97	–	1939	8161	2301
b 99	–	99	–	1170	7691	2332	
Miasta na prawach powiatu:							
Grudziądz	a 139	75	64	4	17	3834	1260
b 170	88	82	–	191	3397	1406	
Toruń	a 597	358	239	4	901	2819	5027
b 579	384	195	5	769	2256	3841	
Włocławek	a 4743	674	4069	1270	22944	193233	52887
b 5304	639	4665	934	34588	335304	34146	

1 Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.
2 Pięciodniowe biochemiczne zapotrzebowanie tlenu. 3 Chemiczne zapotrzebowanie tlenu.

TABL. 10 (24). ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD W ZAKŁADACH WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Ze ścieków odprowadzonych bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi ścieki wymagające oczyszczania							
	ogółem	oczyszczane					nieoczyszczane	
		razem	mecha- nicznie	che- micznie	biolo- gicznie	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów	razem	w % wymagają- cych oczysz- czania
	w dam ³							
WOJEWÓDZTWO	a 45738	42156	20422	1215	18841	1678	3582	7,8
	b 47466	43907	19427	1477	20631	2372	3559	7,5
Podregion bydgoski	a 41233	37851	20221	118	17512	–	3382	x
	b 41917	38506	19256	107	19143	–	3411	x
Powiaty:								
bydgoski	a 489	229	23	76	130	–	260	53,2
	b 329	170	–	59	111	–	159	48,3
inowrocławski	a 19162	18725	18626	–	99	–	437	2,3
	b 18160	17717	17597	–	120	–	443	2,4
mogileński	a 343	40	33	–	7	–	303	88,3
	b 266	30	30	–	–	–	236	x
nakielski	a –	–	–	–	–	–	–	x
	b –	–	–	–	–	–	–	x
sępoleński	a –	–	–	–	–	–	–	x
	b –	–	–	–	–	–	–	x
świecki	a 17001	16989	2	42	16945	–	12	0,1
	b 18631	18627	2	48	18577	–	4	0,0
tucholski	a –	–	–	–	–	–	–	x
	b –	–	–	–	–	–	–	x
żniński	a 1582	1247	1199	–	48	–	335	21,2
	b 1784	1413	1372	–	41	–	371	20,8
Miasto na prawach powiatu								
Bydgoszcz	a 2656	621	338	–	283	–	2035	76,6
	b 2747	549	255	–	294	–	2198	80,0
Podregion toruńsko- włocławski	a 4505	4305	201	1097	1329	1678	200	x
	b 5549	5401	171	1370	1488	2372	148	x
Powiaty:								
aleksandrowski	a –	–	–	–	–	–	–	x
	b –	–	–	–	–	–	–	x
brodnicki	a –	–	–	–	–	–	–	x
	b –	–	–	–	–	–	–	x
chełmiński	a 34	34	5	–	29	–	–	x
	b 28	28	3	3	22	–	–	x
golubsko-dobrzyński	a –	–	–	–	–	–	–	x
	b –	–	–	–	–	–	–	x
grudziądzki	a 24	24	24	–	–	–	–	x
	b –	–	–	–	–	–	–	x
lipnowski	a 78	78	–	–	78	–	–	x
	b 65	65	–	–	65	–	–	x
radziejowski	a 127	127	–	–	127	–	–	x
	b 146	146	–	–	146	–	–	x
rypiński	a 295	295	11	–	284	–	–	x
	b 300	300	11	–	289	–	–	x
toruński	a 708	708	20	–	688	–	–	x
	b 855	855	22	–	833	–	–	x
wąbrzeski	a 48	48	48	–	–	–	–	x
	b 53	53	53	–	–	–	–	x
włocławski	a 97	97	–	11	86	–	–	x
	b 99	99	–	–	99	–	–	x
Miasta na prawach powiatu:								
Grudziądz	a 60	60	60	–	–	–	–	x
	b 82	82	82	–	–	–	–	x
Toruń	a 235	35	–	8	27	–	200	85,1
	b 190	42	–	8	34	–	148	77,9
Włocławek	a 2799	2799	33	1078	10	1678	–	x
	b 3731	3731	–	1359	–	2372	–	x

TABL. 11 (25). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD POWIERZCHNIOWYCH LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	
	w hektometrach sześciennych			w odsetkach
OGÓLEM	116,3	116,3	117,4	100,0
w tym ścieki wymagające oczyszczenia	111,9	112,2	114,0	97,1
oczyszczone	109,2	110,2	114,1	97,2
mechanicznie	20,0	20,4	19,8	16,9
chemicznie ^a	1,7	1,2	1,5	1,3
biologicznie	33,0	35,2	37,3	31,8
z podwyższonym usuwaniem biogenów	54,5	53,3	55,5	47,3
nieoczyszczone	2,7	2,1	–	x
Odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	46,4	49,8	50,8	43,3
w tym wody chłodnicze	4,4	4,0	3,3	2,8
Odprowadzone siecią kanalizacyjną	69,9	66,5	66,6	56,7

^a Dotyczy ścieków przemysłowych. ^b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 12 (26). GOSPODAROWANIE WODĄ W SIECI WODOCIĄGOWEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Długość sieci wodociągowej rozdzielczej w km	19623,0	19903,1	20396,5
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych ^a w tys. sztuk	233,0	238,5	240,6
Miasta obsługiwane przez sieć wodociągową	52	52	52
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w tys.	1223,4	1220,6	1215,9
w % ludności miast	95,8	95,9	96,0
Pobór wody w hm ³	115,0	116,6	120,8
w tym powierzchniowej	21,4	18,7	23,8
Zużycie wody ^b w hm ³	90,9	91,3	92,4
w tym w gospodarstwach domowych	67,6	68,7	68,8
na 1 mieszkańca miast w m ³ /rok	36,0	35,7	35,4

^a Łącznie z połączeniami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania. ^b Woda dostarczona odbiorcom przez sieć wodociągową.

TABL. 13 (27). SIĘĆ KANALIZACYJNA

LATA	Długość sieci kanalizacyjnej ^a w km	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych ^b w tys. sztuk	Miasta			Ścieki odprowadzone w hm ³
			obsługiwane przez sieć kanalizacyjną	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej		
				w tysiącach	w % ludności miast ogółem	
2004	4447,2	91,1	52	1084,7	85,0	69,9
2005	4782,4	97,1	52	1087,4	85,4	66,5
2006	5095,0	102,5	52	1089,3	86,0	66,6

a Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze. b Łącznie z połączeniami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.

TABL. 14 (28). ŚCIEKI ODPROWADZONE^a SIECIĄ KANALIZACYJNĄ OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w hektometrach sześciennych		
OGÓŁEM	69,9	66,5	66,6
Oczyszczane	70,8	68,0	70,2
mechanicznie	0,1	0,0	0,4
biologicznie	16,2	16,4	16,6
z podwyższonym usuwaniem biogenów	54,5	51,6	53,2
Nieoczyszczane	–	–	–

a Patrz uwagi metodyczne str. 14.

TABL. 15 (29). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	przemysłowe			komunalne ^a		
OGÓŁEM	60	61	58	121	128	132
Mechaniczne	23	21	20	2	1	1
Chemiczne	5	5	4	–	–	–
Biologiczne	32	34	33	88	93	97
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	–	1	1	31	34	34

a Oczyszczalnie miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

TABL. 16 (30). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Oczyszczalnie ścieków przemysłowych				Oczyszczalnie ścieków komunalnych		
	ogółem	mechanicz- ne i che- miczne	biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów	ogółem	w tym	
						biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
WOJEWÓDZTWO	a 61	26	34	1	128	93	34
	b 58	24	33	1	132	97	34
Podregion bydgoski	a 39	18	21	–	58	32	26
	b 36	17	19	–	59	33	26
Powiaty:							
bydgoski	a 10	5	5	–	9	8	1
	b 8	3	5	–	9	8	1
inowrocławski	a 11	8	3	–	10	2	8
	b 11	8	3	–	10	2	8
mogileński	a 2	1	1	–	5	3	2
	b 1	1	–	–	5	3	2
nakielski	a –	–	–	–	4	3	1
	b –	–	–	–	4	3	1
sępoleński	a –	–	–	–	6	5	1
	b –	–	–	–	6	5	1
świecki	a 6	–	6	–	11	7	4
	b 6	1	5	–	12	8	4
tucholski	a –	–	–	–	4	3	1
	b –	–	–	–	4	3	1
żniński	a 6	2	4	–	5	–	5
	b 6	2	4	–	5	–	5
Miasto na prawach powiatu							
Bydgoszcz	a 4	2	2	–	4	1	3
	b 4	2	2	–	4	1	3
Podregion toruńsko- włocławski	a 22	8	13	1	70	61	8
	b 22	7	14	1	73	64	8
Powiaty:							
aleksandrowski	a –	–	–	–	3	3	–
	b –	–	–	–	5	4	1
brodnicki	a –	–	–	–	8	6	1
	b –	–	–	–	8	6	1
chełmiński	a 3	–	3	–	7	5	2
	b 4	–	4	–	7	5	2
golubsko-dobrzyński	a –	–	–	–	11	10	1
	b –	–	–	–	11	10	1
grudziądzki	a 1	1	–	–	6	6	–
	b –	–	–	–	6	6	–
lipnowski	a 1	–	1	–	4	4	–
	b 1	–	1	–	4	4	–
radziejowski	a 1	–	1	–	2	2	–
	b 1	–	1	–	2	2	–
rypiński	a 3	–	3	–	2	2	–
	b 3	–	3	–	2	2	–
toruński	a 3	2	1	–	8	8	–
	b 3	2	1	–	10	10	–
wąbrzeski	a 1	1	–	–	4	4	–
	b 1	1	–	–	3	3	–
włocławski	a 2	1	1	–	10	10	–
	b 1	–	1	–	10	10	–
Miasta na prawach powiatu:							
Grudziądz	a 1	1	–	–	1	1	–
	b 2	2	–	–	1	1	–
Toruń	a 4	1	3	–	2	–	2
	b 4	1	3	–	2	–	2
Włocławek	a 2	1	–	1	2	–	2
	b 2	1	–	1	2	1	1

TABL. 17 (31). CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW W 2006 R.

LOKALIZACJA OCZYSZCZALNI	Typ oczyszczalni			Wielkość oczyszczalni według projektu			Ścieki oczyszczane ^b w dam ³ /rok
	mechani- czna	biologiczna	z podwyż- szonym usuwan- iem biogenów	mecha- nicznych	biologicz- nych ^a	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów	
WOJEWÓDZTWO	1	97	34	120	102525	346661	88134
Podregion bydgoski	-	33	26	-	28863	183406	43670
Powiaty:							
bydgoski	-	8	1	-	6532	2200	1809
inowrocławski	-	2	8	-	270	48651	6594
mogileński	-	3	2	-	2497	2706	1310
nakielski	-	3	1	-	9609	1236	1549
sępoleński	-	5	1	-	3226	1930	693
świecki	-	8	4	-	4406	2472	1311
tucholski	-	3	1	-	1603	6234	998
żniński	-	-	5	-	-	9809	1850
Miasto na prawach powiatu							
Bydgoszcz	-	1	3	-	720	108168	27556
Podregion toruńsko- włocławski	1	64	8	120	73662	163255	44464
Powiaty:							
aleksandrowski	-	4	1	-	3306	6500	2482
brodnicki	1	6	1	120	10776	410	2790
chełmiński	-	5	2	-	2641	7017	1800
golubsko-dobrzyński	-	10	1	-	5706	275	790
grudziądzki	-	6	-	-	1916	-	323
lipnowski	-	4	-	-	4860	-	1232
radziejowski	-	2	-	-	1600	-	306
rypiński	-	2	-	-	3618	-	673
toruński	-	10	-	-	4621	-	908
wąbrzeski	-	3	-	-	5130	-	618
włocławski	-	10	-	-	2888	-	692
Miasta na prawach powiatu:							
Grudziądz	-	1	-	-	26400	-	5114
Toruń	-	-	2	-	-	90553	19770
Włocławek	-	1	1	-	200	58500	6966

a Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. **b** Łącznie z wodami opadowymi i dowożonymi do oczyszczalni, bez ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach przemysłowych.

TABL. 18 (32). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ WEDŁUG POWIATÓW

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Ogółem	Ścieki oczyszczane			
		razem	w tym		
			biologicznie	z podwyższonym usuwaniami biogenów	
w dam ³					
WOJEWÓDZTWO	<i>a</i>	66482 ¹	68012 ¹	16365	51634
	<i>b</i>	66565¹	70154¹	16625	53177
Podregion bydgoski	<i>a</i>	31984 ¹	36710 ¹	4546	32164
	<i>b</i>	32130¹	38084¹	4695	33050
Powiaty:					
bydgoski	<i>a</i>	1911	1809	781	1028
	<i>b</i>	2033	1909	787	1122
inowrocławski	<i>a</i>	5089	4618	51	4567
	<i>b</i>	5106	4929	54	4536
mogileński	<i>a</i>	919	884	364	520
	<i>b</i>	902	870	364	506
nakielski	<i>a</i>	1641	1434	1316	118
	<i>b</i>	1632	1406	1305	101
sępoleński	<i>a</i>	498	383	303	80
	<i>b</i>	605	490	325	165
świecki	<i>a</i>	2220	1901	1429	472
	<i>b</i>	2221	2013	1548	465
tucholski	<i>a</i>	862	858	221	637
	<i>b</i>	887	881	227	654
żniński	<i>a</i>	1524	1380	–	1380
	<i>b</i>	1592	1426	–	1426
Miasto na prawach powiatu					
Bydgoszcz	<i>a</i>	17321 ¹	23443 ¹	81	23362
	<i>b</i>	17152 ¹	24160 ¹	85	24075
Podregion toruńsko- włocławski	<i>a</i>	34498	31302	11819	19470
	<i>b</i>	34435	32070	11930	20127
Powiaty:					
aleksandrowski	<i>a</i>	1476	524	524	–
	<i>b</i>	1494	1415	515	900
brodnicki	<i>a</i>	2628	2067	1969	85
	<i>b</i>	2558	2016	1915	88
chełmiński	<i>a</i>	1328	1272	323	949
	<i>b</i>	1393	1218	290	928
golubsko-dobrzyński	<i>a</i>	807	755	743	12
	<i>b</i>	791	742	728	14
grudziądzki	<i>a</i>	478	387	387	–
	<i>b</i>	459	424	424	–
lipnowski	<i>a</i>	941	864	864	–
	<i>b</i>	925	842	842	–
radziejowski	<i>a</i>	437	289	289	–
	<i>b</i>	439	299	299	–
rypiński	<i>a</i>	649	554	554	–
	<i>b</i>	718	551	551	–
toruński	<i>a</i>	1337	784	784	–
	<i>b</i>	1391	879	879	–
wąbrzeski	<i>a</i>	717	601	601	–
	<i>b</i>	743	612	612	–
włocławski	<i>a</i>	822	514	514	–
	<i>b</i>	905	589	589	–
Miasta na prawach powiatu:					
Grudziądz	<i>a</i>	4334	4267	4267	–
	<i>b</i>	4286	4221	4221	–
Toruń	<i>a</i>	12332	12328	–	12328
	<i>b</i>	12336	12332	–	12332
Włocławek	<i>a</i>	6213	6096	–	6096
	<i>b</i>	5998	5930	65	5865

¹ Większa ilość ścieków oczyszczonych od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określenia ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną, a także gdy odprowadzone są z zakładów do oczyszczalni odrębnym kolektorem, tj. z pominięciem sieci kanalizacyjnej.

TABL. 19 (33). ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH ODPROWADZONYCH Z KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI WEDŁUG POWIATÓW W 2006 R.

POWIATY	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu				
	BZT ₅ ^a	CHZT ^b	zawiesina	azot ogólny	fosfor ogólny
	w kg/rok				
WOJEWÓDZTWO	709276	4644047	891914	1438971	103279
Podregion bydgoski	410176	2894859	467372	914938	61232
Powiaty:					
bydgoski	20606	98003	21061	29659	3973
inowrocławski	45387	278172	77748	91911	13343
mogileński	13735	63627	9825	51068	3227
nakielski	12529	75416	12107	9525	825
sępoleński	5203	45088	8891	10070	983
świecki	9864	69392	13223	10235	896
tucholski	11735	51975	11257	20228	852
żniński	18783	87740	29221	22756	1779
Miasto na prawach powiatu					
Bydgoszcz	272334	2125446	284039	669486	35354
Podregion toruńsko-włocławski	299100	1749188	424542	524033	42047
Powiaty:					
aleksandrowski	14502	101010	23860	29482	2819
brodnicki	26802	174862	59941	43839	4600
chełmiński	12383	107302	43282	15679	1579
golubsko-dobrzyński	15605	56499	16778	27723	2186
grudziądzki	4718	27019	6515	5294	1164
lipnowski	14886	63477	24718	22174	1026
radziejowski	4540	13214	3220	2798	845
rypiński	4436	39251	13126	15782	1332
toruński	9428	57096	14726	6882	270
wąbrzeski	15123	61239	15982	27144	2500
włocławski	7394	48451	8558	3026	577
Miasta na prawach powiatu:					
Grudziądz	19177	208651	41423	41832	6546
Toruń	77047	420926	61933	144060	8519
Włocławek	73059	370191	90480	138318	8084

a Pięciodniowe biochemiczne zapotrzebowanie tlenu. **b** Chemiczne zapotrzebowanie tlenu.

TABL. 20 (34). LUDNOŚĆ OBSŁUGIWANA PRZEZ OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2004 r. b – 2005 r. c – 2006 r.	Ogółem	Miasta				Wsie	Miasta			Wsie		
		razem	ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków				razem	ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków				
			mechaniczne	chemiczne i biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogennów			chemiczne i biologiczne	z podwyższonym usuwaniem biogennów			
		w % ogólnej liczby ludności						miast			wsie	
		w tysiącach						miast			wsie	
Polska	a	22538,6	19828,8	761,8	7234,8	11832,2	2709,8	84,5	30,8	50,4	18,4	
	b	22960,9	19955,4	750,0	6115,0	13090,4	3005,5	85,2	26,1	55,9	20,4	
	c	23398,3	20144,9	207,9	6313,8	13623,1	3253,4	86,2	27,0	58,3	22,0	
Województwo	a	1245,2	1084,6	0,3	278,4	805,9	160,6	84,9	21,8	63,1	20,3	
	b	1306,3	1115,1	–	285,0	830,1	191,2	87,6	22,4	65,2	24,0	
	c	1370,5	1164,5	8,7	294,8	861,0	206,0	91,9	23,3	67,9	25,8	

TABL. 21 (35). STAN WYPOSAŻENIA WSI W NIKTÓRE URZĄDZENIA I OBIEKTY DO OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Wodociągi zbiorowe:			
przyłącza do budynków: w km	4900,7	4991,8	5226,0
w szt	145287	148055	152878
sieć wodociągowa w km	17514,0	17766,9	18315,5
Stacje uzdatniania wody w szt	414	428	412
Kanalizacja zbiorcza:			
przykanaliki do budynków: w km	508,1	556,0	729,3
w szt	31158	33439	37500
zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	2410,2	2563,5	2843,1
Zbiorcze oczyszczalnie ścieków	120	120	126
przepustowość w m ³ /dobę	52719,8	52719,8	59708,2
Wysypiska odpadów:			
obiekty	82	83	84
powierzchnia w ha	175,8	176,8	184,9

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 22 (36). STAN JAKOŚCI RZEK^a KONTROLOWANYCH W 2006 R.

R Z E K I ^b	Ilość punktów pomiaru jakości wód					
	ogółem	w tym w klasach jakości wód				
		I (bardzo dobrej)	II (dobrej)	III (zadowalają- cej)	IV (niezadowal- ającej)	V (złej)
O G Ó Ł E M	93	–	2	31	33	27
w tym rzeki:						
Wisła	7	–	–	–	3	4
Bętlewianka	3	–	–	–	1	2
Zgłowiączka	11	–	–	2	5	4
Chodeczka	5	–	–	1	3	1
Drwęca	6	–	–	6	–	–
Struga Toruńska	10	–	–	–	7	3
Brda	13	–	2	9	2	–
Sępólna	5	–	–	3	2	–
Kotomierzycza	6	–	–	1	4	1
Struga Żaki	4	–	–	–	1	3
Gardęga	4	–	–	–	1	3
Mątawa	4	–	–	4	–	–
Kanał Bydgoski	2	–	–	–	–	2
Noteć	7	–	–	–	3	4
Orla	6	–	–	5	1	–

^a Łącznie z kanałami, zlewniami itp. ^b Uszeregowane w porządku hydrograficznym.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

TABL. 23 (37). STAN CZYSTOŚCI JEZIOR KONTROLOWANYCH W 2006 R.

JEZIORA	Położenie		Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m	Objętość ³ w tys. m ³	Klasa czystości
	dorzecze	gmina				
Chełmińskie	Wisła	Chełmża	271,1	27,1	16452,0	III
Sępoleńskie	Wisła	Sępólno Kraj.	156,3	10,9	7501,6	III
Witosławskie	Odra	Mrocza	148,1	19,2	10356,0	III
Lutowskie	Wisła	Sępólno Kraj.	143,2	12,1	5492,3	III
Sumin	Wisła	Kikół	129,5	8,5	5434,8	poza klasą
Stupowskie	Wisła	Sicienko	119,9	34,4	9740,6	III
Nogat	Wisła	Łasin	117,7	23,0	8578,0	poza klasą
Kikolskie	Wisła	Kikół	72,1	6,5	2604,0	III
Czarnuńskie	Odra	Więcbork	61,6	6,0	1642,6	III
Kuchnia	Wisła	Rogoźno	56,9	5,1	1299,6	III
Goreń	Wisła	Baruchowo	55,3	6,1	1672,0	III
Runowskie Duże	Odra	Więcbork	53,9	4,3	1274,0	III
Wieleckie	Odra	Mrocza	52,9	1,1	247,3	III
Konotopie	Wisła	Kikół	49,5	16,0	2929,9	II
Trąbińskie	Wisła	Brzozie	49,1	16,0	2943,9	II
Rościmińskie Duże	Odra	Mrocza	47,3	23,6	4462,0	III
Górzno	Wisła	Górzno	47,0	16,1	2505,0	III
Mukrz	Wisła	Cekcyn	44,3	5,0	907,6	III
Plużnickie	Wisła	Plużnica	43,4	1,7	438,0	II
Tupałdowskie	Wisła	Wielgie	43,1	1,7	324,0	III
Grażyna	Wisła	Chełmża	28,6	8,6	890,0	III
Młyńskie	Wisła	Górzno	25,3	5,8	592,0	III
Rościmińskie Małe	Odra	Mrocza	24,4	6,8	774,5	III
Retno	Wisła	Zbiczno	24,1	21,1	1492,0	III
Telażna	Wisła	Włocławek	23,8	2,0	235,0	II
Głębozec	Wisła	Tuchola	17,4	5,0	522,0	III

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

III. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

TABL. 1 (38). EMISJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
ATMOSFERYCZNEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w tys. ton/rok		
Zanieczyszczenia pyłowe	7,7	7,1	5,5
ze spalania paliw	6,2	5,5	4,1
cementowo-wapienicznych i materiałów ogniotrwałych	0,2	0,2	0,2
krzemowych	0,0	0,0	0,0
nawozów sztucznych	0,4	0,5	0,4
węglowo-grafitowe, sadze	0,0	0,0	0,0
polimerów	0,2	0,2	0,2
pozostałe	0,6	0,7	0,5
Zanieczyszczenia gazowe	8830,2	8145,5	7703,3
dwutlenek siarki	31,5	29,5	31,6
ze spalania paliw	30,3	28,7	30,4
z procesów technologicznych	1,2	0,9	1,2
tlenki azotu	14,4	14,1	13,5
ze spalania paliw	10,1	9,9	9,5
z procesów technologicznych	4,4	4,2	4,0
tlenek węgla	17,1	17,8	17,0
dwutlenek węgla	8765,1	8082,0	7638,8
węglowodory	0,6	0,5	0,5
pozostałe	1,5	1,5	1,9

TABL. 2 (39). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI

RODZAJE ZANIECZYSZCZEŃ	2004	2005	2006
	emisja rzeczywista w kg/rok		
Akrylonitryl	7	–	–
Benzen	329	165	152
Benzo (a) piren	494	527	493
Chlorek winylu	31636	24649	31025
Chrom ^a	19	12	37
Nikiel ^a	1	2	13
Cynk ^a	56	33	50
Czterochlorek węgla	377	112	33
Kadm ^a	–	–	3
Kobalt ^a	5	4	4
Mangan ^a	31	30	50
Ołów ^a	286	344	137
Amoniak	485280	721418	1019447

^a Związki w przeliczeniu na masę pierwiastka.

TABL. 2 (39). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI (dok.)

RODZAJE ZANIECZYSZCZEŃ	2004	2005	2006
	emisja rzeczywista w kg/rok		
Dwutlenek siarki ^a	31535	29534	31582
ze spalania paliw	30322	28679	30375
z procesów technologicznych	1213	855	1207
Dwutlenek węgla	8765058	8081951	7638823
Pyły ze spalania paliw	6181000	5539000	4117000
Pyły z przemysłu cementowo-wapiennego i materiałów ogniotrwałych	208000	164000	225000
Pyły krzemowe (powyżej 30 % wolnej krzemionki)	5000	6000	7000
Pyły nawozów sztucznych	411000	506000	416000
Pyły węglowo-grafitowe, sadze	34000	31000	32000
Pyły polimerów	248000	203000	164000
Pyły pozostałe	636000	667000	529000
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	14416	14140	13534
ze spalania paliw	10050	9927	9505
z procesów technologicznych	4366	4213	4029
Tlenek węgla	17071	17800	16981
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^b	601551	433744	456129
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	173848	212607	210632
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	718	517	717
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	352235	460661	462044
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	3033	4189	4751
Aminy i ich pochodne	3	–	–
Chlorowcopochodne węglowodorów i związki typu HCFE ...	20354	22227	27070
Etery i ich pochodne	997	849	973
Halony ^b	421	2	3
Ketony i ich pochodne	107782	101127	137506
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	60676	50283	36189
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne ^b	7760	12003	13821
Organiczne pochodne związków siarki	4491	12236	12846
Pierwiastki metaliczne i ich związki	451961	463020	309871
Pierwiastki niemetaliczne	5842	4375	4725

a W tonach/rok. **b** Z wyjątkiem wymienionych w innych grupach.

TABL. 3 (40). EMISJA METALI CIĘŻKICH^a Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH

LATA	Chrom	Cynk	Kadm	Kobalt	Mangan	Nikiel	Ołów
	w kg/rok						
2004	19	56	–	5	31	1	286
2005	12	33	–	4	30	2	344
2006	37	50	3	4	50	13	137

a Związki w przeliczeniu na masę pierwiastka.

TABL. 4 (41). ZAKŁADY SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWE EMITUJĄCE ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	zanieczyszczenia pyłowe			zanieczyszczenia gazowe ^a		
OGÓLEM	75	73	71	91	90	89
o emisji zanieczyszczeń w tonach/rok:						
25 i mniej	31	30	32	8	9	10
26 – 100	27	30	28	3	2	3
101 – 500	12	10	9	10	7	6
501 – 1000	4	2	2	3	3	4
1001 – 2000	1	1	–	1	4	4
2001 – 5000	–	–	–	10	9	9
5001 – 10000	–	–	–	14	9	12
10001 – 20000	–	–	–	9	14	10
20001 – 50000	–	–	–	15	16	13
50001 i więcej	–	–	–	18	17	18

a Z dwutlenkiem węgla.

TABL. 5 (42). ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Pyły w tonach	434807	497428	450819
w % zanieczyszczeń wytworzonych	98,3	98,6	98,8
Gazy w tonach	13889	23210	20733
w % zanieczyszczeń wytworzonych	17,6	26,8	24,3
Dwutlenek siarki w tonach	131	136	2
w % zanieczyszczeń wytworzonych	0,4	0,5	0,0
Tlenki azotu w tonach	165	99	152
w % zanieczyszczeń wytworzonych	1,1	0,7	1,1
Tlenek węgla w tonach	751	905	1115
w % zanieczyszczeń wytworzonych	4,2	4,8	6,2
Węglowodory w tonach	2959	10134	6308
w % zanieczyszczeń wytworzonych	82,2	94,9	92,2
Inne ^a w tonach	9883	11936	13156
w % zanieczyszczeń wytworzonych	87,0	88,6	87,4

a Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowódor, związki chloroorganiczne.

TABL. 6 (43). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH WEDŁUG POWIATÓW

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Zanieczyszczenia							zatrzymane w urządzeniach do redukcji w % zanieczyszczeń wytworzonych ¹	
	pyłowe		gazowe						
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym			w % zanieczyszczeń wytworzonych	pyłowych	gazowych ¹
				dwutlenek węgla	dwutlenek siarki	tlenki azotu			
w tys. t									
WOJEWÓDZTWO a	7,1	5,5	8145,5	8082,0	29,5	14,1	98,6	26,8	
..... b	5,5	4,1	7703,3	7638,8	31,6	13,5	98,8	24,3	
Podregion bydgoski a	4,3	3,5	5555,5	5507	22,0	10,9	99,1	8,0	
..... b	3,1	2,5	5281,4	5233	23,3	9,7	99,3	11,6	
Powiaty:									
bydgoski a	0,4	0,3	102,8	101,7	0,4	2,0	85,2	x	
..... b	0,4	0,4	108,8	107,6	0,5	0,2	83,5	x	
inowrocławski a	1,1	0,9	2131,3	2106,3	10,2	3,4	99,4	11,0	
..... b	0,8	0,6	2184,2	2159,4	10,3	3,2	99,5	16,9	
mogileński a	–	–	–	–	–	–	x	x	
..... b	–	–	–	–	–	–	x	x	
nakielski a	0,1	0,1	50,0	49,4	0,2	0,1	90,2	x	
..... b	0,1	0,1	58,1	57,5	0,3	0,1	90,4	x	
sępoleński a	–	–	–	–	–	–	x	x	
..... b	–	–	–	–	–	–	x	x	
świecki a	0,5	0,1	741,5	738,0	1,6	1,2	99,1	3,4	
..... b	0,3	0,1	335,5	331,9	1,8	1,2	99,1	3,4	
tucholski a	–	–	–	–	–	–	x	x	
..... b	–	–	–	–	–	–	x	x	
zniński a	0,2	0,1	1055,0	1050,7	0,9	1,0	99,8	x	
..... b	0,2	0,1	1213,6	1208,9	0,9	1,8	99,8	x	
Miasto na prawach powiatu									
Bydgoszcz a	2,0	2,0	1474,9	1460,9	8,7	3,2	98,0	6,7	
..... b	1,3	1,2	1381,2	1367,7	9,5	3,2	98,7	8,2	
Podregion toruńsko- włocławski a	2,7	2,0	2590,1	2575,0	7,4	4,1	91,5	55,8	
..... b	1,1	1,0	1109,6	1100,3	4,8	1,3	93,4	47,1	
Powiaty:									
aleksandrowski a	0,0	0,0	11,6	11,5	0,0	0,0	30,8	x	
..... b	0,0	0,0	11,3	11,2	0,0	0,0	32,0	x	
brodnicki a	0,1	0,1	36,6	36,3	0,1	0,1	63,8	x	
..... b	0,1	0,1	39,9	39,6	0,1	0,1	68,9	x	
chełmiński a	0,0	0,0	20,0	19,9	0,1	0,0	84,3	x	
..... b	0,0	0,0	1,9	1,8	0,0	0,0	61,9	x	
golubsko-dobrzyński a	–	–	–	–	–	–	x	x	
..... b	–	–	–	–	–	–	x	x	
grudziądzki a	–	–	–	–	–	–	x	x	
..... b	–	–	–	–	–	–	x	x	
lipnowski a	0,0	0,0	7,9	7,8	0,0	0,0	72,0	x	
..... b	0,0	0,0	8,1	8,0	0,0	0,0	73,7	x	
radziejowski a	0,0	0,0	27,6	27,4	0,1	0,0	44,4	x	
..... b	–	–	–	–	–	–	x	x	
rypiński a	0,2	0,2	63,2	62,7	0,2	0,1	63,6	x	
..... b	0,1	0,1	58,1	57,5	0,2	0,1	84,8	x	
toruński a	0,1	0,1	46,2	45,9	0,2	0,1	89,0	11,1	
..... b	0,1	0,1	61,7	61,5	0,1	0,0	87,6	34,9	
wąbrzeski a	0,0	0,0	8,7	8,5	0,0	0,0	75,0	30,0	
..... b	0,0	0,0	9,1	8,9	–	0,0	75,0	14,3	
włocławski a	0,0	0,0	32,1	31,8	0,2	0,0	47,6	x	
..... b	0,0	0,0	45,2	44,2	0,2	0,0	47,5	x	
Miasta na prawach powiatu:									
Grudziądz a	0,1	0,1	134,4	133,7	0,5	0,2	89,7	0,4	
..... b	0,1	0,1	127,1	126,4	0,5	0,2	89,8	0,4	
Toruń a	0,8	0,8	917,5	911,6	3,1	0,9	96,7	72,1	
..... b	0,7	0,6	747,2	741,2	3,7	0,9	97,6	60,9	
Włocławek a	1,4	0,7	1284,3	1277,9	2,9	2,7	75,1	37,1	
..... b	1,2	0,6	1312,5	1305,8	3,4	2,5	74,5	41,6	

1 Bez dwutlenku węgla.

TABL. 7 (44). ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA W 2006 R.

A. OPADY PYŁÓW

MIASTO – REJON	Opady pyłu w g/m ² na rok		Opad metali w g/m ² na rok	
	średni	maksymalny	ołów	kadm
Bydgoszcz – Centralne rejony miasta	66,4	77,3 ul. Chodkiewicza	0,05	0,0001
Bydgoszcz – największe rejony mieszkaniowe (Wyżyny, Wzgórze Wolności, Szwederowo, Bartodziejce, Osiedle Leśne, Fordon, Osowa Góra	53,1	68,1 ul. Glinki	0,03	0,001
Bydgoszcz – pozostałe północne rejony miesz- kaniowe	51,2	54,9 ul. Cicha	0,03	0,0000
Bydgoszcz – pozostałe południowe rejony mieszkańców	56,0	69,3 ul. Nasypowa	0,02	0,0001
Bydgoszcz – tereny przemysłowo-składowe w różnych częściach miasta (Siemieczek, Wschód, Zimne Wody, Brdujście, Wypaleni- ska)	44,0	44,0 ul. Kolbego	–	–
Tereny podmiejskie Bydgoszczy	54,2	54,2 Białe Błota	0,02	0,0000
Inowrocław – centralne rejony miasta	75,2	75,2 Plac Klasztorny	–	–
Inowrocław – pozostałe tereny mieszkaniowe	62,9	66,4 ul. Lipowa	–	–
Inowrocław – tereny przemysłowe – składowe	73,5	73,5 ul. Poznańska – Mątwy	–	–
Toruń – centralne rejony miasta	66,0	79,1 Pl. 18 stycznia	0,01	0,0002
Toruń – tereny przemysłowo-składowe	79,7	116,0 ul. Lubicka	0,01	0,0002
Tereny – duże dzielnice mieszkaniowe	54,5	68,6 ul. Zamenhoffa	0,01	0,0001
Toruń – południowe rejony miasta	92,8	163,2 ul. Łódzka	0,01	0,0001
Grudziądz – centralne rejony miasta	79,8	95,8 ul. Sienkiewicza	0,01	0,0001
Grudziądz – południowe rejony miasta	105,2	105,2 ul. Chełmińska 188	0,01	0,0001
Grudziądz – północne rejony miasta	123,6	123,6 ul. Kruszelnickiego	0,01	0,0001
Grudziądz – wschodnie rejony miasta	91,0	96,2 ul. Parkowa	0,01	0,0007
Barcin	63,6	–	–	–
Czerniejewice	48,4	–	0,01	0,0001
Dobrzejewice	42,3	–	0,01	0,0000
Gniewkowo	62,1	–	–	–
Grębocin	60,7	–	0,01	0,0001
Janikowo	65,3	–	–	–
Janowiec Wielkopolski	63,8	–	0,03	0,0000
Kamień Krajeński	–	–	–	–

TABL. 7 (44). ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA W 2006 R. (cd.)

A. OPADY PYŁÓW (dok.)

MIASTO – REJON	Opady pyłu w g/m ² na rok		Opad metali w g/m ² na rok	
	średni	maksymalny	ołów	kadm
Kcynia	53,2	–	0,02	0,0000
Koronowo	71,6	–	0,03	0,0001
Krobia	67,6	–	0,01	0,0001
Kruszwica	77,1	–	–	–
Łabiszyn	91,6	–	0,09	0,0003
Łysomice	67,8	–	0,01	0,0001
Mała Nieszawka	97,6	–	0,01	0,0001
Mała Zławieś Wielka	38,0	–	0,01	0,0002
Mogilno	98,1	–	0,04	0,0006
Mrocza	99,8	–	0,02	0,0000
Nakło	56,7	65,3 ul. Staszica	0,03	0,0001
Nowe	138,0	–	0,03	0,0002
Pakość	64,3	–	–	–
Popowo Toruńskie	38,5	–	0,01	0,0001
Piwnice	65,2	–	0,01	0,0001
Sępólno Krajeńskie	114,4	–	0,03	0,0000
Solec Kujawski	58,8	62,2 ul. Kościuszki	0,03	0,0000
Strzelno	98,2	–	0,03	0,0002
Szubin	50,7	–	0,03	0,0000
Świecie	58,5	67,4 ul. Sienkiewicza	0,03	0,0000
Tuchola	52,0	–	0,02	0,0001
Więcbork	49,4	–	0,02	0,0000
Żnin	52,6	52,7 ul. 700-lecia	0,03	0,0004
Rejon KCW „Kujawy-Lafarge”	50,3	58,1 Plechcin	–	–
Wypaleniska	60,6	–	–	–
REJONY REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE				
Pieczyska	48,1	–	0,01	0,0000
Przyjezierze	65,0	–	–	–
Tuchola-Rudzki Most	50,7	–	0,02	0,0001
Borówno	36,9	–	–	–
Tleń	33,7	–	–	–
OBSZARY OCHRONY UZDROWISKOWEJ				
Inowrocław – część zdrojowa	60,3	67,8 ul. Wierzbńskiego	–	–

TABL. 7 (44). ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA W 2006 R. (cd.)
B. STĘŻENIA ZANIECZYSZCZEŃ PODSTAWOWYCH

MIASTO – REJON	Pył zawieszony w $\mu\text{g}/\text{m}^3$		Dwutlenek siarki w $\mu\text{g}/\text{m}^3$		Dwutlenek azotu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$
	S_a^1	$S_{24\text{max}}^2$	S_a^1	$S_{24\text{max}}^2$	S_a^1
Bydgoszcz – Wzgórze Wolności (ul. Ujejskiego)	27,1	250	3,9	58	26,2
Bydgoszcz – Wilczak (ul. W Pola)	28,9	116	1,9	27	17,8
Bydgoszcz – Bartodzieje (ul. Morska)	11,8	164	4,6	61	22,4
Bydgoszcz – Fordon (ul. Kaliskiego)	8,8	139	2,5	53	17,2
Bydgoszcz – Kapuściska (ul. Wojska Polskiego)	8,3	117	2,2	41	16,9
Toruń – Stare Miasto (ul. Kopernika)	13,6	243	6,1	87	17,6
Toruń – Przedmieście Bydgoskie (ul. Gagarina)	5,6	175	4,0	63	17,6
Toruń – Os. Rubinkowo (ul. Konstytucji 3 Maja)	8,5	82	4,6	54	21,9
Toruń – Podgórz (ul. Poznańska)	11,0	99	3,6	52	29,5
Włocławek – Śródmieście (ul. Kilińskiego)	27,7	265	5,1	107	28,1
Włocławek – dzielnica Południe (ul. Łady)	28,5	283	5,5	94	21,8
Włocławek – dzielnica Wschód (ul. Płocka)	28,9	293	3,5	32	20,4
Grudziądz – Śródmieście (ul. Kosynierów Gd.)	33,9	289	4,8	65	21,8
Grudziądz – część północna (ul. Ikara)	32,8	300	2,4	30	10,9
Brodnica ul. Żwirki i Wigury	26,4	190	5,8	56	22,5
Chełmno ul. Łunawska	14,9	240	4,2	75	15,2
Inowrocław – Śródmieście (Pl. Klasztorny)	8,4	26	3,1	15	18,8
Inowrocław – Rąbin (ul. Kleeberga)	6,8	22	2,1	12	18,3
Mogilno ul. Kościuszki	13,1	97	2,8	16	19,2
Nakło ul. P. Skargi	40,0	208	4,9	33	23,4
Świecie ul. Sądowa	23,8	178	7,7	81	19,3
Tuchola ul. Piastowska	7,1	96	1,2	20	13,4
Żnin ul. Browarowa	11,8	153	4,8	68	26,8
OBSZARY OCHRONY UZDROWISKOWEJ					
Inowrocław – Uzdrowisko	20,9	163	1,6	9	15,9
Wieniec Zdrój	17,0	237	28	28	15,5
Ciechocinek ³	27,0	210	–	–	11,8

1 S_a – stężenie średnioroczne. 2 $S_{24\text{max}}$ maksymalne stężenie średniodobowe. 3 Stacja obsługiwana przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

TABL. 7 (44). ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA W 2006 R. (dok.)

C. STĘŻENIA INNYCH ZANIECZYSZCZEŃ

MIASTO – REJON	Substancja	Stężenia w $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
		S_a^a	$S_{24\text{max}}^b$
Bydgoszcz – Wzgórze Wolności (ul. Ujejskiego)	benzen	2,3	13
	benzo (a) piren	0,004	17
	chrom	0,003	–
	cynk	–	–
	kadm	0,0001	–
	mangan	–	–
	miedź	–	–
	fluor	1,5	7
Bydgoszcz – Bartodzieje (ul. Morska)	benzen	1,0	23
	formaldehyd	6,4	9
Bydgoszcz – Fordon (ul. Kaliskiego)	benzen	1,2	13
	formaldehyd	4,4	50
Bydgoszcz – Kapuściska (ul. Wojska Polskiego)	benzen	7,1	18
	formaldehyd	3,1	15
	chlor	1,0	30
	chlorowodór	5,5	61
	ksylen	11,3	60
	toluen	9,3	27
	benzen	3,3	17
	formaldehyd	6,6	41
Włocławek – Śródmieście (ul. Kilińskiego)	amoniak	7,8	12
	benzen	2,6	13
Włocławek – dzielnica Południe (ul. Łady)	formaldehyd	4,3	17
	amoniak	3,4	15
Włocławek – dzielnica Wschód (ul. Płocka)	formaldehyd	4,8	16
	amoniak	4,5	5
Wieniec Zdrój	benzen	2,4	11
	formaldehyd	3,1	15
Toruń – Stare Miasto (ul. Kopernika)	benzen	2,3	19
Toruń – Przedmieście Bydgoskie (ul. Gagarina)	benzen	2,5	10
Inowrocław – Uzdrowisko (ul. Solankowa)	benzen	1,6	2
	fluor	0,5	24
	benzo (a) piren	0,006	–
	chrom	0,001	–
	cynk	–	–
	kadm	0,001	–
	mangan	–	–
	miedź	–	–
	benzen	2,2	13
	fluor	0,6	2
Grudziądz – Śródmieście (ul. Kosynierów Gdańskich)	benzen	3,5	18
Grudziądz (ul. Ikara)	benzen	2,0	12
Chełmno (ul. Łunawska)	benzen	2,6	11
Brodnica (ul. Żwirki i Wigury)	benzen	5,1	24
Mogilno (ul. Kościuszki)	benzen	4,1	26
Nakło (ul. P. Skargi)	benzen	4,2	20
Świecie (ul. Sądowa)	benzen	1,8	14
Tuchola (ul. Piastowska)	benzen	0,7	6
Żnin (ul. Browarowa)	benzen	2,5	15

a S_a – stężenie średnioroczne. b $S_{24\text{max}}$ – maksymalne stężenie średniodobowe.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bydgoszczy.

TABL. 8 (45). WYPOSAŻENIE ZAKŁADÓW W PODSTAWOWE URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Cyklony	Multicyklony	Filtry tkaninowe	Elektrofiltry	Urządzenia mokre
OGÓLEM	2004	334	42	229	23	131
	2005	326	41	225	25	107
	2006	312	44	247	25	113
Skuteczność:						
niska	2004	6	1	10	–	45
	2005	3	1	10	–	35
	2006	4	1	10	–	44
średnia	2004	70	26	95	11	36
	2005	77	26	95	13	22
	2006	81	22	104	13	21
wysoka	2004	258	15	124	12	50
	2005	246	14	120	12	50
	2006	227	21	133	12	48

TABL. 9 (46). EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Liczba emitorów	1746	1671	1747
o wysokości: do 50 m	1676	1599	1681
51 – 99	56	56	51
od 100 m	14	16	15
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:			
pyłowych z emitorów o wysokości:			
do 50 m	1,8	1,6	1,3
51 – 99	3,1	3,1	2,0
od 100 m	2,8	2,3	2,1
gazowych z emitorów o wysokości:			
do 50 m	1197,0	1197,9	1027,1
51 – 99	3200,2	3186,6	3121,8
od 100 m	4432,0	3759,6	3553,1

IV. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU. LASY

TABL. 1 (47). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006		
	w ha			w % powierzchni ogólnej województwa	na 1 mieszkańca w m ²
OGÓŁEM ^a	581530,0	581507,4	581616,0	32,4	2815
Rezerwy przyrody ^b	17375,3	17478,1	17755,8	1,0	86
Parki krajobrazowe ^{bc}	215146,1	215043,0	215043,0	12,0	1041
Obszary chronionego krajobrazu ^c	334490,4	334488,5	334295,5	18,6	1618
Stanowiska dokumentacyjne	131,5	93,5	93,5	0,0	0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	7479,3	7479,3	7483,0	0,4	36
Użytki ekologiczne	6907,4	6925,0	6945,2	0,4	34

^a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. ^b Bez otuliny. ^c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.

TABL. 2 (48). **OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Liczba obiektów ogółem	34	45	45
w tym wprowadzone uchwałą rady gminy	4	15	15
Powierzchnia ogółem w ha	338504,2	338506,2	338506,2
w tym wprowadzone uchwałą rady gminy	5588,5	5590,5	5590,5
w % powierzchni ogólnej ^b	18,8	18,8	18,8
w tym według kategorii gruntów			
lasy	183734,3	183734,3	183734,3
użytki rolne	142781,0	142781,0	142781,0
wody	11588,9	11588,9	11588,9
z ogółem rezerwy przyrody i pozostałe formy ochrony przyrody	4013,8	4017,7	4210,7

^a Wprowadzone rozporządzeniem wojewody i uchwałą rady gminy. ^b Wskaźniki obliczono uwzględniając powierzchnię rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

TABL. 3 (49). **POMNIKI PRZYRODY^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
OGÓŁEM	2009	2068	2109
w tym wprowadzone uchwałą rady gminy	301	360	401
Pojedyncze drzewa	1159	1213	1253
Grupy drzew	670	670	671
Aleje	64	64	64
Głazy narzutowe	84	86	86
Skalki, grotty, jaskinie i inne	35	35	35

^a Wprowadzone rozporządzeniem wojewody i uchwałą rady gminy.

TABL. 4 (50). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty ogółem	Powierzchnia w hektarach				
		razem	w tym pod ochroną ściłą	z ogółem		
				lasy	użytki rolne	
OGÓLEM	2004	92	17375,3	159,5	5122,6	6406,9
	2005	93	17478,1	159,5	5122,6	6406,9
	2006	95	17755,8	159,5	5381,5	6406,9
Faunistyczne		10	846,5	–	67,9	2,7
Krajobrazowe		5	12604,3	–	2597,4	6311,8
Leśne		48	2252,6	60,3	2141,4	5,9
Torfowiskowe		12	619,6	85,4	132,0	12,3
Florystyczne		12	203,7	13,1	101,1	3,5
Wodne		2	928,1	–	309,3	55,1
Przyrody nieożywionej		2	250,2	–	25,2	–
Stepowe		3	49,0	0,7	7,2	13,8
Słonoroślowe		1	1,8	–	–	1,8

TABL. 5 (51) POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG POWIATÓW W 2006 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATY	Powierzchnia						Liczba pomni- ków przyrody	
	ogółem w ha	w % po- wierzchni ogółem	rezerwy przyrody	parki krajobra- zowe ^a	obszary chronionego krajobrazu ^a	użytki ekologicz- ne		pozostałe formy
WOJEWÓDZTWO	581616,0	32,4	17755,8	215043,0	334295,5	6945,2	7576,5	2109
Podregion bydgoski	306122,6	34,3	13028,7	146085,0	142070,0	3376,2	1562,7	1303
Powiaty:								
bydgoski	57232,7	41,0	429,2	7728,5	48373,1	701,9	–	197
inowrocławski	12859,1	10,5	6707,4	–	6010,0	141,7	–	119
mogileński	9630,8	14,3	2264,5	–	7286,1	80,2	–	81
nakielski	8471,4	7,6	317,8	4736,1	3050,4	367,1	–	173
sępoleński	61400,8	77,6	100,2	59373,1	812,8	480,2	634,5	83
świecki	70859,6	48,1	560,4	41028,1	27851,1	682,7	737,3	265
tucholski	69222,5	64,4	2557,6	31733,2	33879,5	861,3	190,9	197
żniński	10359,7	10,5	91,6	–	10207,0	61,1	–	106
Miasto na prawach powiatu:								
Bydgoszcz	6086,0	34,9	–	1486,0	4600,0	–	–	82
Podregion toruńsko- włocławski	275493,4	30,4	4727,1	68958,0	192225,5	3569,0	6013,8	806
Powiaty:								
aleksandrowski	9721,8	20,5	86,5	–	9620,1	10,9	4,3	27
brodnicki	57342,6	55,1	713,7	25552,8	30776,7	299,4	–	83
chełmiński	20885,9	39,6	102,4	20595,3	149,5	38,7	–	139
golubsko-dobrzyński	26488,9	43,2	227,8	–	26046,0	215,1	–	40
grudziądzki	24296,1	33,4	843,3	1613,3	21500,6	240,6	98,3	207
lipnowski	38425,8	37,8	209,0	–	30603,0	1714,8	5899,0	26
radziejowski	7615,1	12,5	1037,0	–	6365,0	204,6	8,5	14
rypiński	9031,0	15,4	55,3	–	8966,5	9,2	–	80
toruński	43374,5	35,3	105,0	–	43094,6	171,2	3,7	67
wąbrzeski	11381,4	22,7	68,7	–	11099,0	213,7	–	29
włocławski	24855,1	16,9	1169,3	21196,6	2052,0	437,2	–	44
Miasta na prawach powiatu:								
Grudziądz	1290,0	22,3	–	–	1290,0	–	–	10
Toruń	714,4	6,2	51,5	–	662,5	0,4	–	39
Włocławek	70,8	0,8	57,6	–	–	13,2	–	1

^a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 6 (52). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII

PARK KRAJOBRAZOWY	Powierzchnia ^a						
	parku krajobrazowego					z ogółem rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody	strefy ochronnej
	ogółem	w tym					
		lasy	użytki rolne	wody			
w hektarach							
OGÓŁEM	2004	232762,8	92103,4	117632,5	12423,3	17616,7	20568,0
	2005	232762,8	92103,4	117632,5	12423,3	17719,8	20568,0
	2006	232762,8	92103,4	117632,5	12423,3	17719,8	20568,0
Górznieńsko-Lidzbarski		13901,5	7927,0	4967,0	607,0	393,0	–
Brodnicki		12349,0	7072,1	2880,2	1653,6	304,8	–
Gostynińsko-Włocławski		22200,0	12310,0	7800,0	875,0	1003,4	3900,0
Tucholski		25660,0	22240,0	2010,1	617,4	2688,7	12059,0
Nadgoplański		9982,7	613,4	7019,6	2349,7	9982,7	–
Wdecki		19177,1	13347,0	5212,0	618,0	1556,2	4609,0
Krajeński		73850,0	19223,0	49373,0	2604,0	1441,4	–
Zespół Parków Krajobra- zowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego		55642,5	9370,9	38370,6	3098,6	349,6	–

a Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków krajobrazowych.

TABL. 7 (53). **OBSZARY „NATURA 2000” – OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO) I SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w hektarach		
Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)	51230	51230	51230
Bagienna Dolina Drwęcý	3143	3143	3143
Biłota Rakutowskie	3014	3014	3014
Dolina Dolnej Wisły	35007	35007	35007
Ostoja Nadgoplańska ^a	10066	10066	10066
Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)	0	0	13
Forty w Toruniu	0	0	13

a W 2004 r. obszar określany jako Dolina Nadgoplańska.

TABL. 8 (54). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Parki spacerowo-wypoczynkowe:			
obiekty	91	94	94
powierzchnia w ha	1447,2	1461,2	1455,0
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha	15,9	15,5	15,5
Zieleńce:			
obiekty	546	552	552
powierzchnia w ha	473,7	477,1	477,1
przeciętna powierzchnia 1 obiektu	0,9	0,9	0,9
Zieleń uliczna	458,8	525,3	525,6
Tereny zieleni osiedlowej	1272,4	1174,2	1177,2
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w ha	3193,3	3112,5	3109,3
w % powierzchni ogólnej	3,9 ^b	3,8	3,8
na 1 mieszkańca w m ²	25,0 ^c	24,5	24,5
Żywopłaty w tys. m bieżących	275,1	307,2	309,0
Nasadzenia w tys. sztuk:			
drzew	12,6	12,3	13,0
krzewów	93,4	89,2	79,0
Ubytki w tys. sztuk:			
drzew	8,0	9,9	10,1
krzewów	7,3	7,4	9,2
Lasy gminne ^a (mienie komunalne) w ha	2073,9	2088,8	2116,1

a Bez gruntów związanych z gospodarką leśną. b W % powierzchni miast. c Na 1 mieszkańca miasta w m².

TABL. 9 (55). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ W MIASTACH I NA WSI WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Parki spacerowo-wypoczynkowe		Zieleńce		Tereny zieleni osiedlowej	Zieleń uliczna	Żywopłaty w metrach bieżących	Lasy gminne (mienie komunalne) w ha
	obiekty	w ha	obiekty	w ha				
WOJEWÓDZTWO	a 112 b 113	1549,9 1546,9	606 623	517,1 521,8	1176,5 1180,7	525,8 527,9	308204 310525	3470,8 3501,4
Podregion bydgoski	a 60 b 60	1099,5 1093,3	297 312	209,3 213,0	683,2 687,4	343,1 344,9	167747 169398	1270,0 1278,5
Powiaty:								
bydgoski	a 2 b 2	46,3 40,3	64 64	21,7 21,7	10,1 10,1	6,1 6,4	1770 1820	168,8 168,5
inowrocławski	a 11 b 11	92,0 92,0	57 59	46,2 47,7	107,0 107,2	45,2 45,2	37123 37874	107,4 107,4
mogileński	a 1 b 1	7,5 7,5	5 5	1,8 1,8	12,7 12,7	0,4 0,4	3790 3690	102,4 102,4
nakielski	a 4 b 4	23,1 23,1	10 10	9,6 9,6	39,4 39,4	15,4 15,4	12044 12044	202,8 202,8
sępoleński	a 2 b 2	12,7 12,5	14 14	12,4 12,4	39,7 39,7	5,0 5,0	6215 6215	109,2 119,7
świecki	a 4 b 4	15,1 15,1	37 42	29,4 31,4	50,3 51,3	9,8 10,3	4483 4683	49,2 49,2
tucholski	a – b –	– –	10 10	4,5 4,5	3,7 3,7	7,8 8,8	1501 2001	153,1 153,1
żniński	a 5 b 5	23,4 23,4	15 23	12,1 12,3	72,6 72,6	24,6 24,6	10354 10604	231,9 230,2
Miasto na prawach powiatu								
Bydgoszcz	a 31 b 31	879,4 879,4	85 85	71,6 71,6	347,7 350,7	228,8 228,8	90467 90467	145,2 145,2

TABL. 9 (55). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ W MIASTACH I NA WSI WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Parki spacerowo- wypoczynkowe		Zieleńce		Tereny zielone osiedlowej	Zieleń uliczna	Żywopłaty w metrach bieżących	Lasy gminne (mienie ko- munalne) w ha	
	obiekty	w ha	obiekty	w ha					
Podregion toruńsko- włocławski	a	52	450,4	309	307,8	493,3	182,7	140457	2200,8
	b	53	453,6	311	308,8	493,3	183,0	141127	2222,9
Powiaty:									
aleksandrowski	a	7	78,9	20	12,3	17,7	8,2	4602	43,2
	b	7	78,9	20	12,3	17,7	8,2	4602	43,2
brodnicki	a	2	13,1	73	17,0	9,3	4,3	6215	294,8
	b	2	13,1	74	18,0	9,3	4,3	6365	294,8
chełmiński	a	4	85,8	13	20,3	5,7	4,0	3250	66,1
	b	4	85,8	14	20,3	5,7	4,0	3250	66,1
golubsko-dobrzyński	a	3	8,4	17	11,5	18,3	1,4	2888	23,0
	b	3	8,4	17	11,5	18,3	1,4	2888	23,0
grudziądzki	a	3	18,2	1	0,4	2,0	0,4	822	12,9
	b	3	18,2	1	0,4	2,0	0,4	872	12,9
lipnowski	a	5	50,9	7	3,9	3,3	5,9	1182	44,6
	b	5	50,9	7	3,9	3,3	5,9	1182	43,5
radziejowski	a	6	20,3	4	5,2	5,1	2,3	240	18,6
	b	7	23,5	4	5,2	5,1	2,3	240	18,6
rypiński	a	3	15,1	11	5,0	24,5	1,5	683	26,5
	b	3	15,1	11	5,0	24,5	1,5	683	26,5
toruński	a	2	9,1	8	4,6	5,1	1,1	2932	78,3
	b	2	9,1	8	4,6	5,1	1,4	3232	78,3
wąbrzeski	a	2	6,0	7	7,2	5,9	2,2	2553	62,8
	b	2	6,0	7	7,2	5,9	2,2	2553	62,8
włocławski	a	4	12,0	16	8,5	4,2	1,9	1009	31,7
	b	4	12,0	16	8,5	4,2	1,9	1009	31,7
Miasta na prawach powiatu:									
Grudziądz	a	5	58,3	74	141,0	84,4	–	18001	860,1
	b	5	58,3	74	141,0	84,4	–	18001	860,1
Toruń	a	4	57,6	31	48,0	199,0	91,2	78975	448,2
	b	4	57,6	31	48,0	199,0	91,2	79145	471,4
Włocławek	a	2	16,7	27	22,9	108,8	58,3	17105	190,0
	b	2	16,7	27	22,9	108,8	58,3	17105	190,0

TABL. 10 (56). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ W MIASTACH WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

POWIATY	Parki spacerowo-wypoczynkowe		Zieleńce		Tereny zieleni osiedlowej	Zieleń uliczna	Żywopłaty w metrach bieżących	Lasy gminne (mienie komunalne) w ha
	obiekty	w ha	obiekty	w ha				
WOJEWÓDZTWO	94	1461,2	552	477,1	1174,2	525,3	307,2	2088,8
2006	94	1455,0	552	477,1	1177,2	525,6	309,0	2116,1
Podregion bydgoski	57	1079,4	264	186,9	684,2	342,9	168,6	380,9
Powiaty:								
bydgoski	2	40,3	46	13,1	10,1	5,9	1,7	74,0
inowrocławski	10	87,3	57	46,2	107,0	45,2	37,9	2,0
mogileński	1	7,5	5	1,8	12,7	0,4	3,7	5,0
nakielski	3	19,0	9	8,1	39,4	15,4	12,0	8,1
sępoleński	2	12,5	14	12,4	37,7	5,0	6,0	93,2
świecki	3	10,0	23	17,1	50,3	9,8	4,7	0,6
tucholski	0	0	10	4,5	3,7	7,8	1,5	50,8
zniński	5	23,4	15	12,1	72,6	24,6	10,6	2,0
Miasto na prawach powiatu								
Bydgoszcz	31	879,4	85	71,6	350,7	228,8	90,5	145,2
Podregion toruńsko-włocławski	37	375,6	288	290,2	493,0	182,7	140,4	1 735,2
Powiaty:								
aleksandrowski	5	71,9	13	6,9	17,7	8,2	4,6	15,9
brodnicki	2	13,1	73	17,0	9,3	4,3	5,8	112,8
chełmiński	3	80,3	11	18,3	5,4	4,0	3,3	27,0
golubsko-dobrzyński	1	2,0	17	11,5	18,3	1,4	2,9	4,0
grudziądzki	3	18,2	1	0,4	2,0	0,4	0,9	0,0
lipnowski	4	31,5	6	2,7	3,3	5,9	1,2	20,4
radziejowski	1	2,6	1	1,2	5,1	2,3	0,2	18,0
rypiński	1	4,0	7	3,0	24,5	1,5	0,5	6,2
toruński	2	9,1	6	2,7	5,1	1,1	3,2	0,0
wąbrzeski	2	6,0	7	7,2	5,9	2,2	2,6	3,3
włocławski	2	4,3	14	7,4	4,2	1,9	1,0	6,1
Miasta na prawach powiatu:								
Grudziądz	5	58,3	74	141,0	84,4	0	18,0	860,1
Toruń	4	57,6	31	48,0	199,0	91,2	79,1	471,4
Włocławek	2	16,7	27	22,9	108,8	58,3	17,1	190,0

TABL. 11 (57). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH W 2006 R.**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Lasy			Grunty związane z gospodarką leśną
		razem	zalesione	niezalesione	
OGÓŁEM w ha	426524	416621	407403	9218	9903
Sektor publiczny	381822	371919	364001	7918	9903
własność Skarbu Państwa	378269	368418	360317	7800	9851
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	376433	366589	358984	7605	9844
własność gmin	3553	3501	3384	118	52
Sektor prywatny	44702	44702	43402	1300	–
Lesistość w %	23,2	x	x	x	x

TABL. 12 (58). **LASY PRYWATNE**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w liczbach bezwzględnych		
Powierzchnia gruntów leśnych w ha	43783	44210	44702
w tym: osób fizycznych	41723	42131	42644
wspólnot gruntowych	601	584	584
Odnowienia i zalesienia w ha	428	612	822
w tym zalesienia ^a	122	487	719
Pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	31088	26556	28039

^a Nieprzydatnych do produkcji rolnej, określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

TABL. 13 (59). **LASY OCHRONNE W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH**

Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w ha		
OGÓŁEM	175310	175713	176226
% powierzchni lasów	48,3	47,8	48,3
Glebochronne	41762	41952	41646
Wodochronne	51635	51168	51224
Uzdrowiskowo-klimatyczne	1087	1087	1084
W strefie oddziaływania przemysłu	9801	10080	10074
W miastach i wokół miast	64735	65474	66550
Obronne	570	570	629
Ostoje zwierząt	2486	2133	2029
Na stałych powierzchniach badawczych	1704	1703	1668
Cenne pod względem przyrodniczym	1177	1145	894
Nasienne	353	401	428

Źródło: opracowanie Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej.

TABL. 14 (60). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA^a (GRUBIZNY) Z ZADRZEWIŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Powierzchnia produkcyjna szkółek w ha (stan w dniu 31 XII)	13	6	31
Sadzenie w szt:			
drzew	131876	153109	193181
krzewów	79452	80496	84906
Pozyskanie drewna z zadrzewień w m ³ :			
grubizna	34368	38642	35537
w tym grubizna liściasta	33227	34272	33792
drewno wielkowymiarowe	10530	13054	11426
w tym drewno liściaste	9935	10653	10466

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny) z lasów.

TABL. 15 (61). ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Lasy publiczne			Lasy ^a prywatne
		razem	Skarbu Państwa	własność gmin	
w hektarach					
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych w arach (stan w dniu 31 XII)	162	162	162	–	–
Odnowienia i zalesienia	3334	2511	2503	8	822
sztuczne	3272	2474	2466	8	797
zrębów ^b	2201	2132	2129	3	69
halizn i płazowin	78	69	67	2	9
użytków rolnych ^c i nieużytków	993	274	270	4	719
naturalne	62	37	37	–	25
Poprawki i uzupełnienia	506	454	440	14	52
Pielęgnowanie lasu	16780	15379	15281	98	1401
w tym:					
upraw ^d	12142	10741	10663	78	1401
czyszczenia późne	4382	4382	4382	–	–
wprowadzanie podszytów	115	115	115	–	–
Powierzchnia objęta trzebieżami	28118	26504	26371	133	1614
Dolesienia luk i przerzedzeń	49	49	49	–	–
Wprowadzenie II piętra	169	169	169	–	–
Melioracje	2955	2955	2955	–	–

a Dane szacunkowe. **b** Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. **c** Nieprzydatnych do produkcji rolnej, określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. **d** Pielęgnowanie gleby i oczyszczenia wczesne.

TABL. 16 (62). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH WEDŁUG SKŁADU GATUNKOWEGO DRZEWOSTANÓW W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby według grup rodzajowych drzew	
	w tys. m ³	w % grubizny ogółem
OGÓŁEM	81512,1	100,0
Sosna i modrzew	71717,2	88,0
Świerk	336,3	0,4
Jodła i jedlica	16,1	0,0
Dąb, jesion, klon, jawor i wiąz	4461,9	5,5
Buk	508,9	0,6
Grab	171,8	0,2
Brzoza i robinia akacjowa	1848,2	2,3
Olcha	2235,3	2,7
Osika, lipa, wierzba i topola	216,4	0,3

Źródło: dane Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej.

TABL. 17 (63). POZYSKANIE DREWNA

WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2005 r. b – 2006 r.	Ogółem	Grubizna			Drewno małowymiarowe iglaste i liściaste	
		razem	iglasta	liściasta	do przerobu przemysłowego	drobnica opałowa
		w m ³				
OGÓŁEM	a 1572452^a	1423676	1167327	256345	23579	125137
	b 1596019^b	1461884	1198908	262973	22773	111344
Lasy publiczne	a 1545896	1397120	1145908	251208	23579	125137
	b 1567980	1433845	1176790	257052	22773	111344
własność Skarbu Państwa	a 1542647	1393871	1143326	250541	23579	125137
	b 1564713	1430578	1174109	256466	22773	111344
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	a 1541213	1392638	1142500	250134	23579	124936
	b 1563936	1429884	1173614	256267	22773	111261
własność gmin	a 3249	3249	2582	667	–	–
	b 3267	3267	2681	586	–	–
Lasy prywatne	a 26556	26556	21419	5137	–	–
	b 28039	28039	22118	5921	–	–

a W tym 63 m³ stanowi karpina opałowa. b W tym 17 m³ stanowi karpina opałowa.

TABL. 18 (64). RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Ogrody	439	436	418
Powierzchnia w ha	2856,3	2921,2	2920,2
Działki	59218	58698	58891
Powierzchnia w ha	2199,7	2199,0	2198,3

a W 2004 r. określane jako pracownicze.

Źródło: dane Polskiego Związku Działkowców.

V. ODPADY

TABL. 1 (65). ODPADY PRZEMYSŁOWE UCIAŻLIWE DLA ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Odpady nagromadzone na składowiskach własnych^a w tys. t	23512,3	23248,3	21884,3
w tym: odpady z rolnictwa, sadownictwa, hodowli, rybołówstwa, leśnictwa oraz przetwórstwa żywności	58,8	138,7	62,0
odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej	17252,8	16944,0	15783,0
odpady z procesów termicznych	5793,3	5743,9	5698,7
odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej	263,9	272,8	185,5
odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych	62,5	64,3	65,7
Odpady wytworzone w ciągu roku w tys. t	2550,3	3150,6	2088,6
poddane odzyskowi	1865,6	2170,8	1598,6
unieszkodliwione	399,9	470,5	390,2
w tym składowane ^b	340,6	407,5	328,3
magazynowane czasowo	284,8	509,3	99,8
Tereny składowania odpadów w ha:			
niezrekultywowane ^a	319,7	315,8	297,1
zrekultywowane (w ciągu roku)	7,6	3,0	15,4

a Stan w końcu roku. **b** Na składowiskach własnych i innych.

TABL. 2 (66). ODPADY^a WYTWORZONE WEDŁUG RODZAJÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w tys. ton		
OGÓŁEM	2550,3	3150,6	2088,6
w tym:			
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzenia odpadów paleniskowych	235,9	220,3	227,7
Popioły lotne z węgla	199,3	155,5	163,7
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	148,7	144,8	112,9

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

TABL. 3 (67). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

LATA	Składowiska kontrolowane ^a				Powierzchnia wysypisk zrekultywowana ^b
	czynne		o zakończonej eksploatacji		
			liczba	powierzchnia ^c	
	liczba	powierzchnia w ha ^c		liczba	
2004	70	227,3	1	1,3	–
2005	83	241,5	2	3,6	–
2006	82	237,6	–	–	–

a Stan w dniu 31 XII. **b** W ciągu roku. **c** Dane szacunkowe.

TABL. 4 (68). ODPADY WYTWORZONE I NAGROMADZONE¹ WEDŁUG POWIATÓW

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Liczba zakładów wytwa- rzających odpady	Odpady wytworzone w ciągu roku					Odpady nagroma- dzone na terenach zakładów ²	Powierz- chnia skła- dowania odpadów niezrekul- tywowana ² w ha	
		ogółem	poddane odzy- skowi	unieszkodliwione		magazy- nowane czasowo			
				razem	w tym składo- wane ³				
w tys. ton									
WOJEWÓDZTWO	a	74	3150,6	2170,8	470,5	407,5	509,3	23248,3	315,8
	b	70	2088,6	1598,6	390,2	328,3	99,8	21884,3	297,1
Podregion bydgoski	a	42	2380,6	1605,7	284,2	275,3	490,7	22611,6	260,8
	b	42	1458,9	1135,4	249,0	238,9	74,5	21302,7	242,0
Powiaty:									
bydgoski	a	6	17,9	13,2	4,4	0,1	0,3	–	–
	b	6	18,6	14,4	4,0	0,1	0,2	–	–
inowrocławski	a	11	1593,3	934,5	218,4	214,6	440,4	19328,2	176,8
	b	9	668,5	419,6	216,2	210,9	32,7	18132,5	160,9
mogileński	a	1	5,1	–	–	–	5,1	–	–
	b	1	5,3	–	–	–	5,3	–	–
nakielski	a	2	199,7	196,8	2,1	2,1	0,8	0,5	13,1
	b	2	213,8	210,8	2,2	2,2	0,8	–	13,1
sępoleński	a	–	–	–	–	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	–	–	–	–
świecki	a	6	365,0	294,1	44,8	44,6	26,1	1556,5	37,4
	b	7	347,3	318,5	12,4	12,1	16,4	1563,2	37,4
tucholski	a	–	–	–	–	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	–	–	–	–
żniński	a	2	14,9	2,9	–	–	12,0	–	6,0
	b	3	17,2	17,2	–	–	–	–	6,0
Miasto na prawach powiatu									
Bydgoszcz	a	14	184,7	164,2	14,5	13,9	6,0	1726,4	27,5
	b	14	188,2	154,9	14,2	13,6	19,1	1607,0	24,6

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Stan w końcu roku. 3 Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 4 (68). ODPADY WYTWORZONE I NAGROMADZONE¹ WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Liczba zakładów wytwarzających odpady	Odpady wytworzone w ciągu roku					Odpady nagromadzone na terenach zakładów ²	Powierzchnia składowania odpadów niezrekultywowana ² w ha	
		ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione		magazynowane czasowo			
				razem	w tym składowane ³				
w tys. ton									
Podregion toruńsko-włocławski	a	32	770,0	565,1	186,3	132,2	18,6	636,7	55,0
	b	28	629,7	463,2	141,2	89,4	25,3	581,6	55,1
Powiaty:									
aleksandrowski	a	–	–	–	–	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	–	–	–	–
brodnicki	a	3	19,3	2,7	15,0	0,1	1,6	–	–
	b	3	17,9	2,1	15,8	2,2	–	2,1	0,9
chełmiński	a	4	12,5	3,6	8,8	7,0	0,1	10,8	0,8
	b	2	3,4	1,0	2,4	1,0	–	1,0	–
golubsko-dobrzyński	a	1	3,4	3,4	–	–	–	–	–
	b	1	3,5	3,5	–	–	–	–	–
grudziądzki	a	–	–	–	–	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	–	–	–	–
lipnowski	a	–	–	–	–	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	–	–	–	–
radziejowski	a	2	34,8	34,8	–	–	–	26,1	–
	b	1	1,6	1,6	–	–	–	–	–
rypiński	a	2	23,6	16,8	6,7	6,7	0,1	6,7	10,6
	b	2	25,1	16,0	9,0	9,0	0,1	9,0	10,6
toruński	a	2	279,0	194,6	84,4	79,2	–	79,2	2,0
	b	2	107,9	67,7	40,2	34,4	–	34,4	2,0
wąbrzeski	a	–	–	–	–	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	–	–	–	–
włocławski	a	1	166,4	150,4	16,0	16,0	–	16,0	0,5
	b	1	238,9	222,4	16,5	16,5	–	16,5	0,5
Miasta na prawach powiatu:									
Grudziądz	a	4	25,7	24,4	1,3	–	–	–	–
	b	3	22,9	22,7	0,2	0,2	–	–	–
Toruń	a	9	165,3	97,6	50,9	20,0	16,8	434,4	16,7
	b	9	160,2	85,0	53,0	22,0	22,2	455,0	16,7
Włocławek	a	4	40,0	36,8	3,2	3,2	–	63,5	24,4
	b	4	48,3	41,2	4,1	4,1	3,0	63,6	24,4

1 Z wyłączeniem odpadów komunalnych. 2 Stan w końcu roku. 3 Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 5 (69) **ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE WYWIEZIONE PRZEZ ZAKŁADY OCZYSZCZANIA WEDŁUG POWIATÓW W 2006 R.**

POWIATY	Odpady zmieszane ^a			Nieczystości ciekłe	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	na 1 mieszkańca w kg	ogółem	w tym z gospodarstw domowych
	w tonach			w dm ³	
WOJEWÓDZTWO	461172,6	347144,2	168,0	1102,4	742,6
Podregion bydgoski	238507,5	181097,8	178,9	726,9	517,4
Powiaty:					
bydgoski	22785,1	16503,2	172,3	90,5	62,0
inowrocławski	39500,5	29556,1	178,9	99,9	77,9
mogileński	6486,5	4860,8	103,7	19,6	17,6
nakielski	16272,5	13672,1	161,3	91,4	71,9
sępoleński	5051,3	3751,4	91,8	181,0	160,8
świecki	13446,3	9993,4	103,1	131,4	56,8
tucholski	6045,6	4369,2	92,5	32,5	21,4
żniński	14617,5	10110,0	144,9	58,9	37,9
Miasto na prawach powiatu:					
Bydgoszcz	114302,2	88281,8	241,9	21,8	11,2
Podregion toruńsko-włocławski	222665,1	166046,4	157,5	375,5	225,1
Powiaty:					
aleksandrowski	10075,2	6207,2	112,5	17,6	10,5
brodnicki	12051,8	9572,0	127,5	48,9	22,3
chełmiński	7843,2	6639,8	129,1	14,4	8,5
golubsko-dobrzyński	5844,4	4398,5	97,6	26,4	16,1
grudziądzki	3900,7	3243,2	84,4	9,5	7,6
lipnowski	6178,5	4240,5	64,0	27,7	22,7
radziejowski	3540,7	2539,6	60,1	10,2	7,6
rypiński	5697,5	4156,9	93,8	11,1	7,1
toruński	14767,0	10086,1	112,7	44,5	27,2
wąbrzeski	6483,7	5582,7	160,0	8,2	2,7
włocławski	5835,0	3841,7	45,0	38,5	22,2
Miasta na prawach powiatu					
Grudziądz	29968,1	25440,7	256,2	8,9	1,4
Toruń	71011,0	51847,9	250,0	93,9	65,2
Włocławek	39468,5	28249,7	236,2	15,8	4,2

^a Bez wyselekcjonowanych.

VI. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

TABL. 1 (70). OCENA SANITARNA UJĘĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I KĄPIELISK W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ujęcia wód powierzchniowych				
	obiekty w ewidencji ^a	w tym skontrolowane	nieodpowiadające klasie czystości wód w % obiektów skontrolowanych		
			razem	pod względem	
			fizyko- -chemicznym	bakteriologicz- nym	
Ujęcia wód powierzchniowych	3	3	–	–	–
Kąpieliska	150	150	8,7	–	8,7

a Stan w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 2 (71). JAKOŚĆ WODY DOSTARCZONEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA
Z WODOCIĄGÓW I STUDNI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a – w % ludności korzystającej z urządzeń – zaopatrywana w wodę				
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym		nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym		
	miasta	wieś	miasta	wieś	
Wodociągi o wydajności w m ³ /d					
poniżej 10	2004	90,6	85,2	9,4	14,8
	2005	95,4	89,7	4,6	10,3
	2006	100,0	84,4	x	15,6
10—1000	2004	88,0	91,4	12,0	8,6
	2005	85,7	87,0	14,3	13,0
	2006	79,2	85,8	20,8	14,2
1001—10000	2004	96,3	100,0	3,7	x
	2005	85,6	89,6	14,4	10,4
	2006	86,8	91,9	13,2	8,1
powyżej 10001	2004	100,0	x	x	x
	2005	100,0	x	x	x
	2006	100,0	x	x	x
Studnie ^b :					
publiczne	2004	66,8	4,8	33,2	95,2
	2005	x	x	100,0	100,0
	2006	x	x	100,0	100,0
inne	2004	x	30,0	100,0	70,0
	2005	x	87,5	x	12,5
	2006	x	65,2	x	34,8

a Według szacunków. b Zakładowe i przydomowe, z tym że nadzorowi podlegają tylko studnie, z których korzystają gospodarstwa agroturystyczne i sezonowe obiekty wypoczynkowe znajdujące się w pobliżu potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wody na terenach objętych powodzią, na które wpływają skargi mieszkańców.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 3 (72). **OBIEKTY ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWE, OBIEKTY PRODUKCJI I OBROTU PRZEDMIOTAMI UŻYTKU KONTROLOWANE PRZEZ PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĘ SANITARNĄ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	obiekty według ewidencji		
OGÓŁEM	18569	18567	18302
w tym skontrolowane	13925	12383	12245
Liczba:			
przeprowadzonych kontroli	22028	19343	19968
wydanych decyzji administracyjnych	3128	3460	2844
w tym przerwania produkcji	82	70	65

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 4 (73). **OCENA SANITARNA NIEKTÓRYCH KRAJOWYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH PRZEZ PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĘ SANITARNĄ ORAZ INSPEKCJĘ WETERYNARYJNĄ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	próby zdyskwalifikowane w % ogółem zbadanych		
Mleko płynne	12,9	17,1	2,4
Masło	11,3	10,4	6,5
Mięso ^a (bez konserw) według badań inspekcji:			
sanitarnej	3,0	1,7	2,0
weterynaryjnej	5,6	2,5	6,5
Tłuszcze:			
roślinne	x	1,4	1,3
zwierzęce	x	100,0	x
mieszaniny	x	x	x
Pieczyno (w tym cukiernicze suche)	x	4,2	13,3
Owoce, warzywa, grzyby i przetwory (bez konserw)	1,7	3,9	5,1
Napoje bezalkoholowe	3,7	4,2	5,3

^a W tym drób i przetwory z mięsa drobiowego.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie oceny sanitarnej mięsa przez Inspekcję Weterynaryjną.

TABL. 5 (74). DZIAŁALNOŚĆ SŁUŻB OCHRONY ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
Zakłady w ewidencji	2182	2265	2359
w tym skontrolowane	777	876	893
Przeprowadzone kontrole	1016	1128	1183
w tym: z pomiarem	391	253	214
interwencyjne	195	202	215
Składowiska odpadów:			
komunalnych	91	91	89
przemysłowych	12	16	16
Zarządzenia pokontrolne	472	470	452
Decyzje za przekroczenie ustalonych warunków korzystania ze środowiska	108	90	59
za wprowadzanie do wód lub ziemi ścieków nieodpowiadających wymaganym warunkom	68	47	20
za przekroczenie dopuszczalnej emisji do atmosfery	30	33	19
za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu	10	10	16
za nielegalne gromadzenie odpadów	–	–	4
Wnioski do organów ścigania	2	2	5
Wnioski do sądów grodzkich	4	2	3
Mandaty karne	131	167	239
Przypadki nadzwyczajnych zagrożeń środowiska	25	16	24

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

VII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

TABL. 1 (75). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	
	w tys. zł			w odsetkach
OCHRONA ŚRODOWISKA				
OGÓŁEM	275251,7	461993,0	317123,8	100,0
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	46408,5	25753,7	40471,7	12,8
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw	40754,5	10504,9	21088,0	6,6
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	172135,8	196868,0	220034,6	69,4
w tym nakłady na:				
oczyszczalnie ścieków komunalnych	46054,7	48612,9	30598,1	9,6
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki	106022,5	121763,5	150950,7	47,6
sieć kanalizacyjną odprowadzającą wody (ścieki) opadowe	11630,2	13269,9	17962,5	5,7
systemy obiegowego zasilania wodą	280,5	1492,0	3316,8	1,0
Gospodarka odpadami	40965,7	212811,6	41136,5	13,0
w tym nakłady na:				
zbieranie odpadów i ich transport	2579,7	5001,3	8929,7	2,8
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	4769,6	215,3	219,6	0,1
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	5360,4	5175,9	16503,7	5,2
Ochrona gleb, wód podziemnych i powierzchniowych	3628,9	14320,9	1412,6	0,4
Zmniejszenie hałasu i wibracji ^a	117,7	1103,0	2414,1	0,8
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	3,0	–	–	x
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	11992,1	11135,8	11654,3	3,7
GOSPODARKA WODNA				
OGÓŁEM	85364,8	59604,8	119780,7	100,0
Ujęcia i doprowadzenia wody	67164,1	30305,4	56763,3	47,4
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	8577,0	25942,7	48485,9	40,5
Zbiorniki i stopnie wodne	–	–	2668,1	2,2
Regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich.....	6824,8	2108,4	4979,5	4,2
Obwałowania przeciwpowodziowe	1263,1	255,4	3274,4	2,7
Stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych	1535,8	992,9	3609,5	3,0

^a Z wyłączeniem ochrony miejsc pracy.

TABL. 2 (76). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ W POWIATACH WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Ochrona środowiska	W tym				Gospodarka wodna	W tym na ujęcia i doprowadzenia wody
		ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka ściekowa i ochrona wód	gospodarka odpadami	ochrona gleb i wód podziemnych		
w tys. zł							
WOJEWÓDZTWO a	461993,0	25753,7	196868,0	212811,6	14320,9	59604,8	30305,4
b	317123,8	40471,7	220034,6	41136,5	1412,6	119780,7	56763,3
Podregion bydgoski a	130999,9	17174,6	64592,8	27767,2	12640,9	29170,6	14738,0
b	120096,5	20712,3	78135,5	14154,0	769,6	44627,7	30008,8
Powiaty:							
bydgoski a	23864,7	461,0	11262,6	813,1	11250,0	2735,0	2591,4
b	16900,5	1606,1	11791,1	1582,4	–	4010,2	2549,9
inowrocławski a	16375,2	2265,0	11129,3	1529,9	–	2972,2	2601,4
b	17495,0	1938,7	13623,1	1046,2	–	4067,7	2124,0
mogileński a	1953,8	494,8	1453,0	6,0	–	252,3	226,3
b	2793,8	1546,0	1247,8	–	–	523,0	317,7
nakielski a	10358,6	1070,8	9246,9	40,9	–	3980,4	793,4
b	7754,0	–	7449,1	103,0	141,9	1326,9	577,7
sępoleński a	7425,9	3645,5	3582,9	–	54,5	1249,2	1204,2
b	2027,3	–	1893,3	36,0	–	2138,2	1964,0
świecki a	12357,4	320,3	10179,2	707,8	615,6	2529,8	1172,6
b	12203,3	242,8	10951,0	602,2	364,2	6926,0	2067,5
tucholski a	2412,8	–	1329,9	28,0	217,9	1379,7	1176,9
b	10949,8	131,0	10306,3	–	63,5	3194,9	2325,7
żniński a	17836,5	7598,2	8175,0	2063,3	–	1382,2	1282,7
b	8588,1	–	2003,5	6584,6	–	1783,8	964,3
Miasto na prawach powiatu							
Bydgoszcz a	38415,0	1319,0	8234,0	22578,2	502,9	12689,8	3689,1
b	41384,7	15247,7	18870,3	4199,6	200,0	20657,0	17118,0

TABL. 2 (76). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKĘ WODNĄ W POWIATACH WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (dok.)

POWIATY a – 2005 r. b – 2006 r.	Ochrona środowi- ska	W tym				Gospo- darka wodna	W tym na ujęcia i dopro- wadzenia wody	
		ochrona powietrza atmosfe- rycznego i klimatu	gospodarka ściekowa i ochrona wód	gospodar- ka odpad- kami	ochrona gleb i wód podziem- nych			
w tys. zł								
Podregion toruńsko- włocławski	a	330993,1	8579,1	132275,2	185044,4	1680,0	30434,2	15567,4
b	197027,3	19759,4	141899,1	26982,5	643,0	75153,0	26754,5	
Powiaty:								
aleksandrowski	a	4998,7	1631,0	3367,7	–	–	197,9	141,6
b	2574,6	98,3	1059,3	–	–	–	1738,4	415,8
brodnicki	a	8928,0	969,0	7959,0	–	–	2473,9	1641,9
b	10808,0	981,4	9542,8	201,0	82,8	–	2808,1	1774,1
chełmiński	a	3806,0	1308,0	2498,0	–	–	1017,6	923,2
b	10108,6	534,6	8965,0	609,0	–	–	5629,2	2236,7
golubsko-dobrzyński	a	3089,3	–	3089,3	–	–	832,5	774,1
b	1805,9	–	1805,9	–	–	–	1444,0	812,5
grudziądzki	a	3002,8	–	3002,8	–	–	1976,3	307,9
b	2279,6	–	2269,6	10,0	–	–	8421,8	3804,7
lipnowski	a	2935,8	–	2934,5	1,3	–	1959,9	1216,6
b	11912,3	–	3566,2	8162,9	183,2	–	3506,0	1949,4
radziejowski	a	3165,2	–	3165,2	–	–	1056,6	211,3
b	4362,5	898,5	3410,0	54,0	–	–	1892,4	1892,4
rypiński	a	5837,6	4,0	5185,2	43,0	300,4	976,0	857,0
b	3865,5	80,9	3400,0	337,0	47,6	–	2264,4	2264,4
toruński	a	6376,9	848,8	5466,0	62,1	–	5467,5	1912,8
b	15400,6	1076,5	12241,9	12,8	–	–	12516,1	1915,3
wąbrzeski	a	2114,9	–	1713,9	–	401,0	965,9	133,7
b	4465,1	–	2465,1	2000,0	–	–	3753,4	1372,4
włocławski	a	11358,8	8,0	10379,9	961,0	9,9	2119,6	1092,2
b	5225,7	28,0	5197,7	–	–	–	2324,3	1849,9
Miasta na prawach powiatu:								
Grudziądz	a	1520,8	82,6	6,8	1399,9	31,5	475,2	475,2
b	15002,4	10587,0	2733,6	–	–	–	842,2	842,2
Toruń	a	63937,7	2192,5	56280,8	1417,8	937,2	10687,1	5651,7
b	67417,8	2597,6	60241,8	2006,5	–	–	27800,2	5412,2
Włocławek	a	209920,6	1535,2	27226,1	181159,3	–	228,2	228,2
b	41798,7	2876,6	25000,2	13589,3	329,4	–	212,5	212,5

TABL. 3 (77). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	Efekty rzeczowe	
		2005	2006
OCHRONA ŚRODOWISKA			
Oczyszczalnie ścieków:			
obiekty	szt	6	3
przepustowość	m ³ /d	6247	909
w tym:			
komunalne			
obiekty	szt	5	2
przepustowość	m ³ /d	6175	609
liczba równoważnych mieszkańców ^a	LRM ^a	43372	3288
mechaniczne			
obiekty	szt	3	–
przepustowość	m ³ /d	635	–
biologiczne			
obiekty	szt	2	3
przepustowość	m ³ /d	5540	909
o podwyższonym stopniu oczyszczania			
obiekty	szt	–	–
przepustowość	m ³ /d	–	–
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków:			
obiekty	szt	423	818
przepustowość	m ³ /d	358	1062
Sieć kanalizacyjna odprowadzająca:			
ścieki	km	274,8	329,1
wody (ścieki) opadowe	km	20,2	32,3
Zdolność zainstalowanych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń:			
pyłowych	t/r	18905	371
gazowych	t/r	–	50
Obiegowy system zasilania wodą	m ³	3226	6084
Składowiska dla odpadów komunalnych:			
obiekty	szt	–	–
powierzchnia	ha	2,5	–
wydajność	t/r	2615	–
GOSPODARKA WODNA			
Wydajność ujęć wodnych	m ³ /d	2511	7426
Uzdatnianie wody	m ³ /d	3253	5395
Sieć wodociągowa ^b	km	400,8	480,5
Regulacja i zabudowa rzek i potoków ^c	km	–	–
Obwałowania przeciwpowodziowe	km	–	–

^a Według dokumentacji technicznej lub wyliczona (w wypadku braku) przez podzielenie przyjętego w tej dokumentacji dobowego ładunku BZT₅ w ściekach dopływowych do oczyszczalni przez ładunek BZT₅ pochodzący od 1 mieszkańca, tj. 60g O₂/dobę. ^b Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi. ^c Łącznie z zabudową rzek i potoków górskich.

TABL. 4 (78). FUNDUSZE EKOLOGICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004		2005		2006	
	wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło	wymierzono	wpłynęło
w tysiącach złotych						
Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	75990,4	.	95447,9	.	80098,4
Oplaty	75295,1	.	94683,9	.	79532,8
Kary	2738,5	695,3	2194,2	764,0	892,1	565,6
w tym za przekroczenie norm:						
zanieczyszczeń w odprowadzonych ściekach	2188,4	190,5	1337,4	139,7	477,1	201,9
zanieczyszczeń powietrza	429,4	405,7	723,8	578,4	261,5	249,4
dopuszczalnego poziomu dźwięku	120,7	96,9	133,0	45,9	133,7	107,9
składowania odpadów niezgodnie z przepisami	–	2,2	–	–	19,8	6,4
Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych						
Oplaty za wyłączenia gruntów rolnych na cele nierolne	3332,3	3426,8	3644,4	3838,6	3051,0	2769,0
w tym: roczne	2874,0	2875,5	2877,4	2834,1	2880,6	2431,8
jednorazowe należności ...	458,3	281,8	766,9	805,0	170,4	208,5

Źródło: w zakresie Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – dane Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w zakresie Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5 (79). WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH FUNDUSZU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006
	w tys. zł		
Wydatki ogółem	3737,1	4883,9	4288,9
Rekultywację gruntów na cele rolnicze	25,7	54,6	41,5
Rolnicze zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych	–	8,1	3,0
Użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie	–	–	19,3
Budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji	26,6	14,0	–
Budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	3582,2	4440,4	4061,8
Badanie plodów rolnych w strefach ochronnych i ekspertyzy z zakresu ochrony gruntów rolnych	25,0	–	–
Zakup sprzętu pomiarowego informatycznego wraz z oprogramowaniem do ewidencji i ochrony gruntów rolnych	70,0	110,4	155,6
Pozostałe cele	7,7	256,4	7,8

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

VIII. WAŻNIEJSZE DANE O NIKTÓRYCH MIASTACH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

TABL. 1 (80). WAŻNIEJSZE DANE O MIASTACH NA PRAWACH POWIATU W 2006 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bydgoszcz	Grudziądz	Toruń	Włocławek
Ludność (stan w dniu 31 XII)	363468	99244	207190	119256
mężczyźni	170415	47163	96074	56173
kobiety	193053	52081	111116	63083
Powierzchnia ogółem w ha	175	58	116	84
Liczba parków	31	5	4	2
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w ha w tym na 1 mieszkańca m ²	35,8	28,6	14,7	12,4
Powierzchnia lasów komunalnych w ha	145,2	860,1	471,4	190,0
Długość sieci wodociągowej w km	559,1	164,0	276,0	188,1
Długość sieci kanalizacyjnej w km	487,6	155,1	231,7	147,1
Długość sieci gazowej w km	580,2	144,9	340,3	188,7
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dam ³ na 1 mieszkańca w m ³	37,5	34,8	37,5	33,7
Zakłady zużywające wodę	21	4	8	6
Pobór wód:				
z ujęć własnych: powierzchniowych	8399	–	–	8142
podziemnych	2043	51	603	921
z zakupu	452	151	100	198
Zużycie wody na cele przemysłowe w hm ³	9358	189	580	8840
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód powierzchniowych w hm ³				
oczyszczane	22,6	5,0	15,1	13,4
mechanicznie	24,7 ^a	4,3	12,4	9,7
chemicznie	0,3	0,1	–	–
biologicznie	–	–	0,0	1,4
z podwyższonym usuwaniem biogenów	0,4	4,2	0,0	0,1
nieoczyszczane	24,1	–	12,3	8,2
Komunalne oczyszczalnie ścieków	–	0,1	0,2	0,1
biologicznie	4	1	2	2
z podwyższonym usuwaniem biogenów	1	1	–	1
z podwyższonym usuwaniem biogenów	3	–	2	1
Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych				
pyłów w tys. ton/rok	1,3	0,1	0,7	1,2
w tonach /km ² /rok	7,3	2,3	5,7	14,0
gazów:				
dwutlenek siarki w tys. ton/rok	9,5	0,5	3,7	3,4
dwutlenek węgla w tys. ton/rok	1367,7	126,4	741,2	1305,8
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji				
pyłowe: w tys. ton/rok	1,3	0,1	0,7	1,2
w % zanieczyszczeń wytworzonych	98,7	89,8	97,6	74,5
gazowe ^b w % zanieczyszczeń wytworzonych	8,2	0,4	60,9	41,6
Odpady nagromadzone na terenach zakładów ^c w tys. ton	1607,0	–	455,0	63,6
w tys. ton/km ²	9,2	–	3,9	0,8
Odpady wytworzone w ciągu roku ogółem w tys. ton	188,2	22,9	160,2	48,3
w tym: poddane odzyskowi	154,9	22,7	85,0	41,2
unieszkodliwione	14,2	0,2	53,0	4,1
Powierzchnia niezrekrutowana składowania odpadów w ha	24,6	–	16,7	24,4

a Większa ilość ścieków oczyszczonych od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określenia ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną, a także gdy odprowadzone są z zakładów do oczyszczalni odrębnym kolektorem, tj. z pominięciem sieci kanalizacyjnej. **b** Bez dwutlenku węgla. **c** Stan w końcu roku.

TABL. 2 (81). MIASTA O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA W 2006 R.

MIASTA	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód powierzchniowych					
	ogółem		oczyszczane			nieoczyszczane
			razem	w tym		
	w hektometrach sześciennych	na 1 km ² w dam ³		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
		w hektometrach sześciennych				
OGÓŁEM	114,0	6,3	114,1	37,3	55,5	–
w tym:						
Bydgoszcz	19,9 ^a	113,7	24,7 ^a	0,4	24,1	–
Grudziądz	4,4	75,3	4,3	4,2	–	0,1
Inowrocław	12,3	410,9	12,0	–	3,3	0,4
Janikowo	9,2	916,8	9,2	–	–	–
Świecie	19,4	1620,4	19,3	19,3	–	0,1
Toruń	12,5	108,0	12,4	0,0	12,3	0,2
Włocławek	9,7	115,8	9,7	0,1	8,2	0,1

(dok.)

MIASTA	Zanieczyszczenia powietrza przez zakłady przemysłowe						Odpady przemysłowe uciążliwe dla środowiska nagromadzone na terenach zakładów (stan w końcu roku)	
	emisja rzeczywista					zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych		
	pyłów	gazów			pyłów i gazów ^b na 1 km ² w t			
		ogółem	dwutlenek siarki	dwutlenek węgla				
	w tys. t/rok						w tys. t	na 1 km ² w tys. t
OGÓŁEM	5,5	7703,3	31,6	7638,8	428,9	98,8	21884,3	1,2
w tym:								
Bydgoszcz	1,3	1381,2	9,5	1367,7	7899,8	98,7	1607,0	9,2
Grudziądz	0,1	127,1	0,5	126,4	2193,0	89,8	–	–
Inowrocław	0,6	976,0	4,9	965,1	32550,7	99,2	12067,3	402,2
Janikowo	0,2	1135,4	5,2	1122,0	113552,4	99,8	6065,2	606,5
Świecie	0,3	335,3	1,8	331,9	27966,6	99,1	1563,2	130,3
Toruń	0,7	747,2	3,7	741,2	6447,3	97,6	455,0	3,9
Włocławek	1,2	1312,5	3,4	1305,8	15638,9	74,5	63,6	0,8

a Większa ilość ścieków oczyszczonych od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określania ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną, a także gdy odprowadzone są z zakładów do oczyszczalni odrębnym kolektorem, tj. z pominięciem sieci kanalizacyjnej. **b** Łącznie z dwutlenkiem węgla.

IX. WYBRANE DANE WEDŁUG WOJEWÓDZTW

TABL. 1 (82). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH

WOJEWÓDZTWA	Zanieczyszczenia pyłowe			Zanieczyszczenia gazowe		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	w tysiącach ton					
POLSKA	123,2	110,5	102,5	213613,8	213706,2	223353,9
Dolnośląskie	8,6	8,0	7,4	16650,5	18048,8	17549,4
Kujawsko-pomorskie	7,7	7,1	5,5	8830,2	8145,5	7703,3
Lubelskie	6,7	6,7	5,5	5287,9	5283,7	5078,6
Lubuskie	3,1	2,8	2,5	2110,6	2189,3	2214,9
Łódzkie	7,4	7,9	7,2	36674,1	37526,0	35296,3
Małopolskie	12,4	9,3	9,2	13068,6	13787,9	15331,7
Mazowieckie	12,5	11,3	11,3	26141,7	27229,7	29082,0
Opolskie	4,4	3,8	3,8	13721,9	13272,9	14259,3
Podkarpackie	3,5	3,9	3,2	3637,0	3519,4	3593,5
Podlaskie	2,2	2,0	1,7	1874,1	1799,8	1703,9
Pomorskie	4,3	3,5	3,5	6238,0	6366,0	6213,5
Śląskie	26,5	22,4	20,1	42240,9	40830,2	45159,0
Świętokrzyskie	5,9	4,5	4,1	10491,4	9148,2	11289,4
Warmińsko-mazurskie	1,9	1,9	1,6	1382,3	1500,1	1409,4
Wielkopolskie	10,3	9,7	10,3	17290,3	16987,3	17975,6
Zachodniopomorskie	5,7	5,7	5,6	7974,3	8071,5	9494,0

TABL. 2 (83). GOSPODAROWANIE WODĄ, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD
W GOSPODARCE NARODOWEJ W 2006 R.

WOJEWÓDZTWA	Pobór wody	Zużycie wody		Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód powierzchniowych lub ziemi		
		ogółem	w tym na potrzeby przemysłu	ogółem	wymagające oczyszczenia	
					ogółem	w tym oczyszczane
w hektometrach sześciennych						
POLSKA	11806,6	11253,8	8556,8	9725,3	2127,7	1960,4
Dolnośląskie	473,3	400,1	125,1	246,1	160,4	154,8
Kujawsko-pomorskie	246,5	213,6	70,1	117,4	114,0	114,1
Lubelskie	378,2	355,1	123,1	155,0	72,3	70,6
Lubuskie	103,4	87,2	13,6	36,9	36,2	33,2
Łódzkie	333,0	300,8	86,2	127,4	127,2	117,9
Małopolskie	871,6	816,8	626,3	834,1	267,9	265,8
Mazowieckie	2984,1	2924,8	2585,5	2745,6	237,4	185,7
Opolskie	127,6	112,2	43,9	93,3	90,5	87,4
Podkarpackie	312,6	281,8	160,6	198,4	72,1	67,1
Podlaskie	92,8	78,9	14,5	39,7	39,0	38,8
Pomorskie	270,4	241,8	136,7	215,1	140,1	130,1
Śląskie	513,5	442,1	148,1	366,8	362,1	311,5
Świętokrzyskie	1205,9	1188,6	1055,4	1094,1	52,4	48,5
Warmińsko-mazurskie	136,8	122,5	30,3	66,3	50,7	49,4
Wielkopolskie	1854,5	1806,3	1548,9	1700,6	192,5	189,8
Zachodniopomorskie	1902,6	1881,2	1788,7	1688,6	113,0	95,6

TABL. 3 (84). ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE W 2006 R.

WOJEWÓDZTWA	Zakłady ^b	Odpady wytworzone w ciągu roku				Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{bc}
		ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione	magazynowane czasowo	
		w tysiącach ton				
POLSKA	1709	123463,4	94852,9	23806,9	4803,6	1746031,3
Dolnośląskie	98	35180,7	26132,6	8390,5	657,6	566433,6
Kujawsko-pomorskie	70	2088,6	1598,6	390,2	99,8	21884,3
Lubelskie	79	4884,3	4195,9	641,2	47,2	14737,2
Lubuskie	58	708,6	537,8	138,9	31,9	2628,4
Łódzkie	77	4120	2813,2	1227,3	80,2	43335,1
Małopolskie	131	8676,7	6594,7	1246,5	835,5	162963,8
Mazowieckie	242	5773,3	3041,1	2292,7	439,5	44886,2
Opolskie	48	1846,8	1678,7	88,9	79,2	23269,1
Podkarpackie	116	1336,9	1184,2	83,6	69,1	712,9
Podlaskie	50	957,4	853,2	58,3	45,9	2423,2
Pomorskie	99	2539,9	1918,2	548,7	73,0	22864,5
Śląskie	262	41678,1	37106,8	2483,9	2087,4	667393,6
Świętokrzyskie	50	1579,6	1268,4	292,3	18,9	17867,7
Warmińsko-mazurskie	66	753,2	648,3	52,2	52,7	1422,0
Wielkopolskie	180	4363,9	2671,5	1593,9	98,5	47637,9
Zachodniopomorskie	83	6974,7	2609,7	4277,8	87,2	105571,8

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^b Stan w dniu 31 XII. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych.

TABL. 4 (85). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLWEJ W MIASTACH W 2006 R.

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia				Powierzchnia parków, zielerców i terenów zieleni osiedlowej w m ² na 1 mieszkańca miasta	Zywopłoty w tys. metrów bieżących
	parki spacerowo-wypoczynkowe	zielerce	zielen uliczna	tereny zieleni osiedlowej		
	w hektarach					
POLSKA	17157,5	7295,1	10507,6	22313,1	20,0	6785,3
Dolnośląskie	1925,9	824,0	989,9	1538,8	21,0	830,8
Kujawsko-pomorskie	1455,0	477,1	525,6	1177,2	24,5	309,0
Lubelskie	840,0	406,7	507,9	1332,5	25,5	351,5
Lubuskie	496,7	310,7	157,8	524,7	20,6	189,7
Łódzkie	1157,6	477,5	358,7	1741,9	20,4	257,1
Małopolskie	1218,6	462,6	681,8	1469,5	19,5	437,0
Mazowieckie	1548,0	657,4	1763,3	3135,5	16,0	871,2
Opolskie	631,6	176,3	201,1	578,7	25,3	234,6
Podkarpackie	441,6	215,1	329,5	739,9	16,4	130,5
Podlaskie	320,7	98,6	280,2	656,1	15,1	221,8
Pomorskie	753,4	395,2	854,1	1180,9	15,8	380,1
Śląskie	3329,8	1461,5	1707,8	4307,2	24,8	1352,7
Świętokrzyskie	269,9	102,2	262,3	874,3	21,5	183,1
Warmińsko-mazurskie	362,6	283,3	244,5	741,3	16,2	227,4
Wielkopolskie	1520,2	575,9	916,6	1541,2	18,9	554,3
Zachodniopomorskie	885,9	371,0	726,5	773,4	17,4	254,4

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII 2006 r.



Granica województwa 

Granica powiatu 

Granica gminy 

Gmina miejska 

Miasto na prawach powiatu **BYDGOSZCZ**

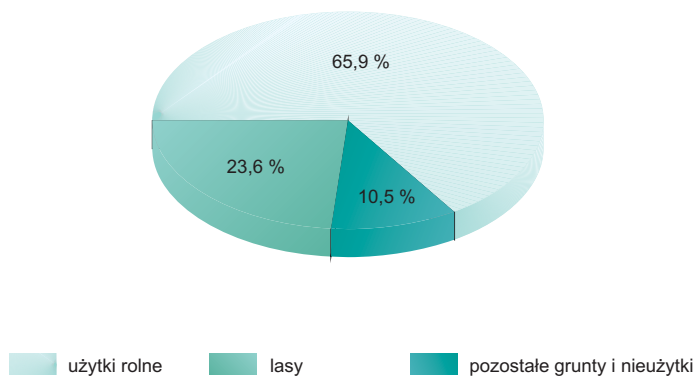
Powiat **TUCHOLSKI**

Gmina Unisław

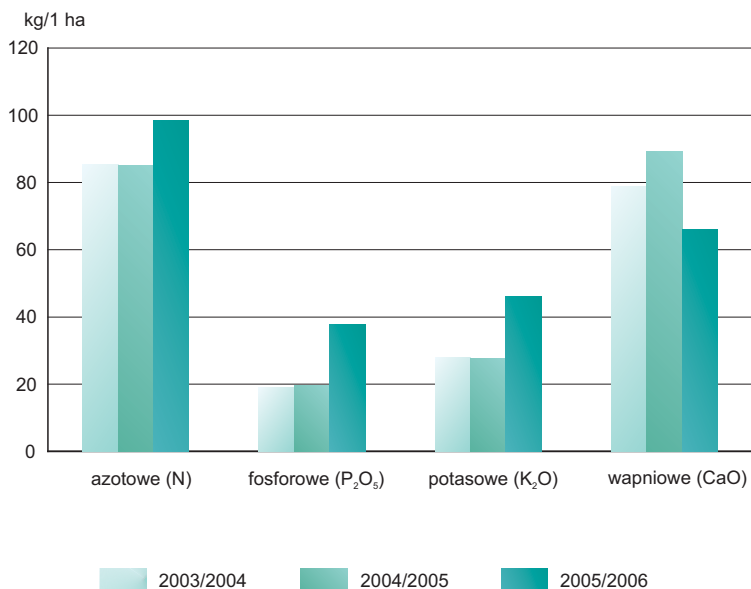
Podregiony:



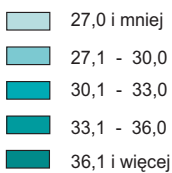
**UŻYTKOWANIE GRUNTÓW OGÓŁEM
WEDŁUG GRANIC ADMINISTRACYJNYCH W 2007 R.
Stan w dniu 1 I**



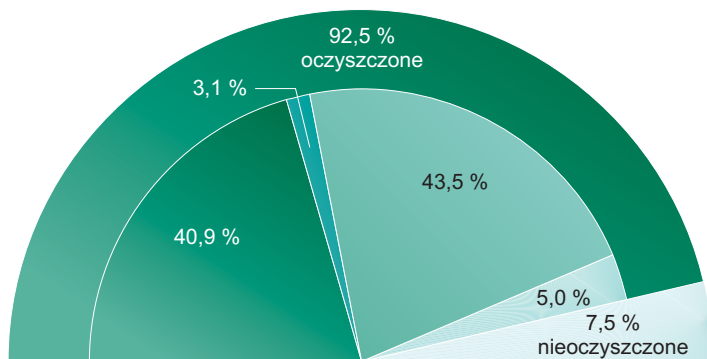
**ZUŻYCIE NAWOZÓW SZTUCZNYCH I WAPNIOWYCH
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH**



ZUŻYCIE WODY Z WODOCIĄGÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2006 R.

Na 1 mieszkańca w m³

ŚCIEKI Z ZAKŁADÓW ODPROWADZONE BEZPOŚREDNIO DO WÓD POWIERZCHNIOWYCH LUB DO ZIEMI – ŚCIEKI WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA W 2006 R.

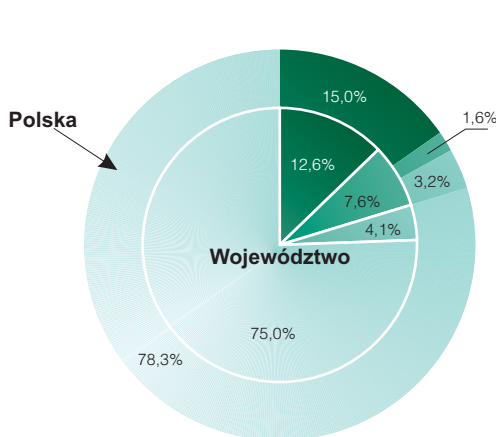


Ścieki oczyszczone:

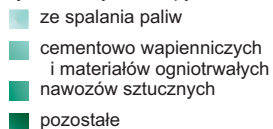


STRUKTURA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W 2006 R.

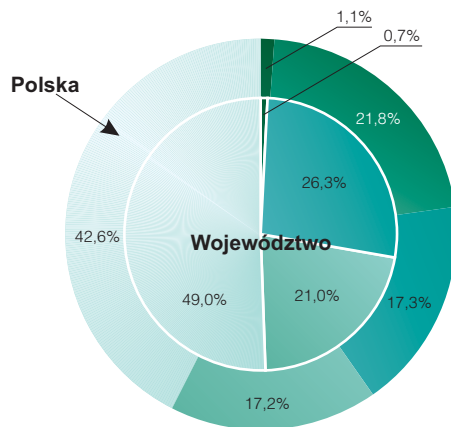
PYŁOWYCH



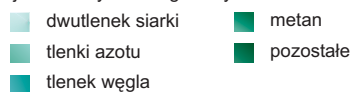
Emisja zanieczyszczeń pyłowych:



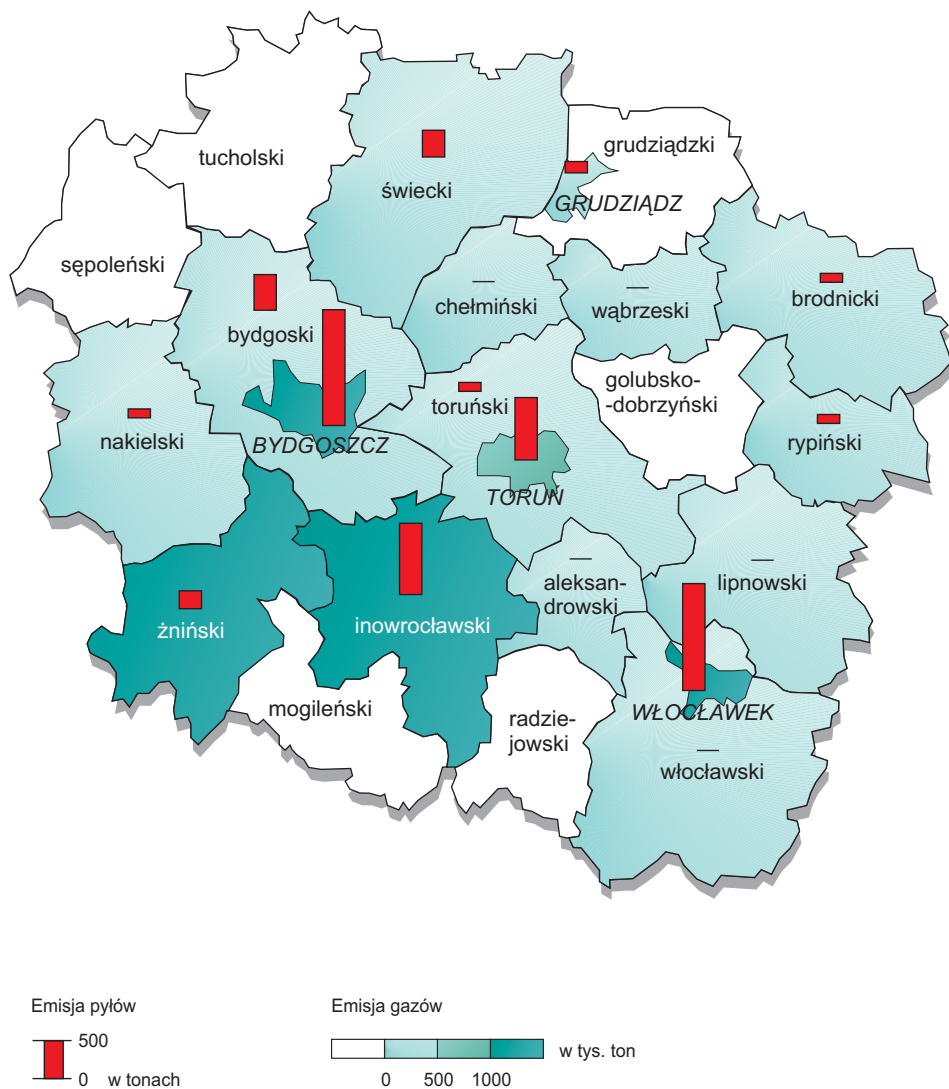
GAZOWYCH



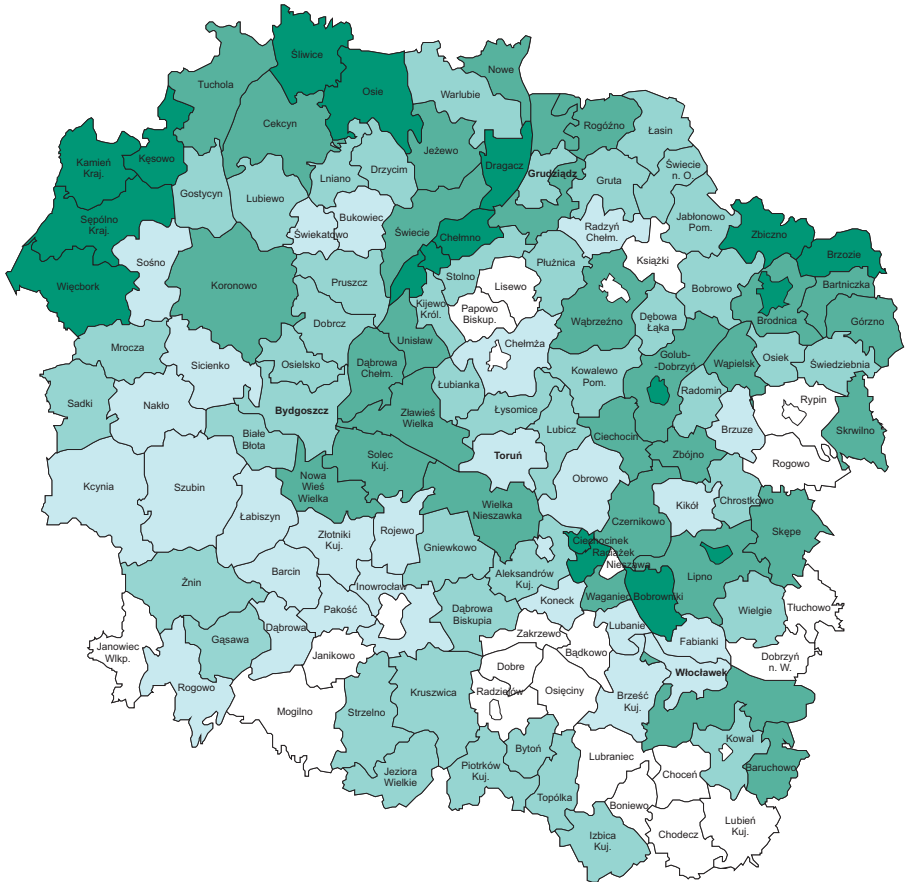
Emisja zanieczyszczeń gazowych:



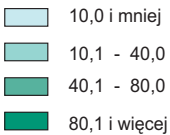
**EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH W 2006 R.**



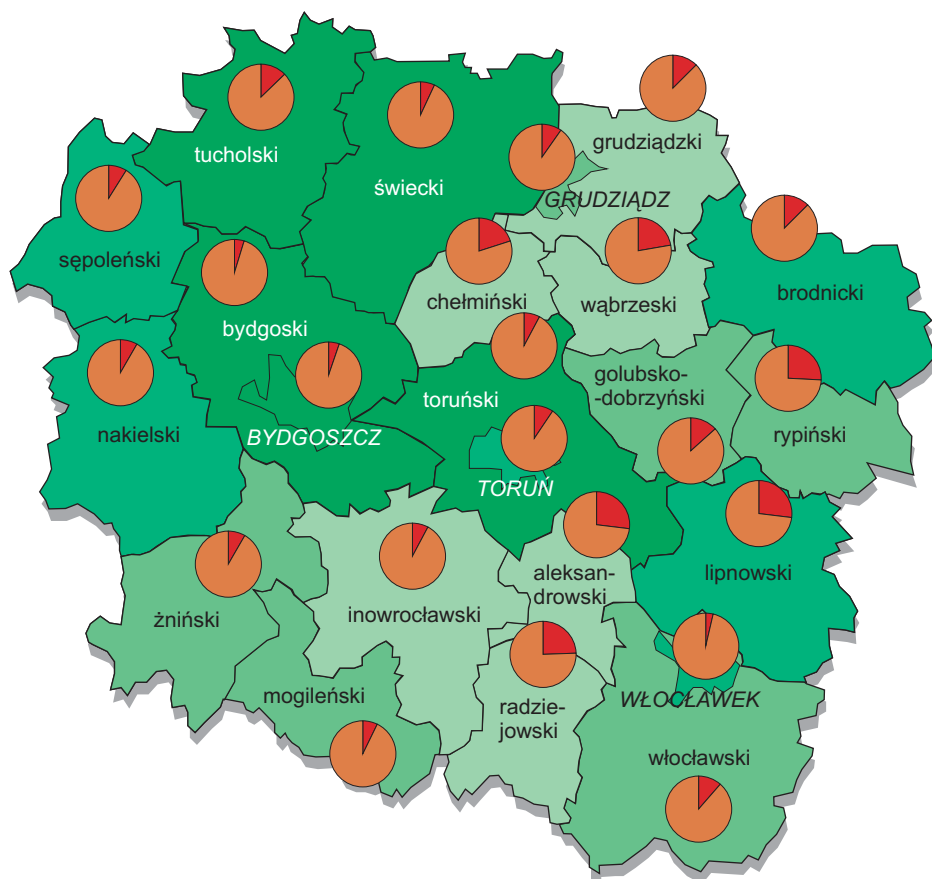
POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W 2006 R.



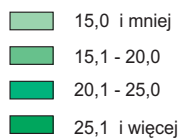
Udział obszarów prawnie chronionych
w powierzchni ogółem w %



LESISTOŚĆ W 2006 R.



Lasy w %
powierzchni administracyjnej powiatu



Lasy

